L. W. 92425/1902.

We Lwowie, d. 27 grudnia 1902.

Aleg. 238

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowlach wodnych i melioracyach.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z czynności w dziale budowli wodnych i melioracyj za r. 1901—2 wraz z wnioskami na podjęcie dalszych robót. Sprawozdanie to obejmuje:

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu i załatwienie petycyj;

II. Postęp budowy przy robotach publicznych na r. 1901, tudzież sprawozdanie z czynności krajowego biura melioracyjnego za r. 1901—2 i c. k galic. oddziału hydrograficznego za r. 1901;

III. Wnioski w sprawie podjęcia nowych robót publicznych i uzasadnienie rubryki IX preliminarza wydatków funduszu krajowego na r. 1903;

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego i udział kraju w tym funduszu.

I. Uchwały Wysokiego Sejmu i petycye.

a) Ustawy sankcyonowane.

Ustawa o uzupełnieniu obwałowania Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie Dąbrowskim.

Odezwą z d. 5. grudnia 1902 l. 13.678 zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że uchwalony przez Wys. Sejm d. 11. lipca 1902 projekt ustawy o uzupełnieniu obwałowania Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie Dąbrowskim uzyskał Najwyższem postanowieniem z d. 9. listopada 1902 sankcyą cesarską.

Pierwsza rata 45% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego uchwaloną już została przez Radę państwa w preliminarzu tego funduszu na r. 1902, takąż zaś ratę datku krajowego wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na r. 1903, zamierzając przystąpić do rozpoczęcia robót z wiosną r. 1903.



Projekt rozporządzenia wykonawczego przesłał Wydział krajowy c. k. Rządowi odezwą z d. 1. grudnia 1902 l. 91.415.

Ustawa o wykonaniu robót regulacyjnych i zalesień na rzece Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim.

Wedle powołanej odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa udzieloną została równocześnie Najwyższa sankcya uchwalonemu przez Wys. Sejm u d. 11. lipca 1902 projektowi ustawy o wykonaniu robót regulacyjnych i zalesień na rzece Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim.

Ponieważ pierwsze raty 50% datków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego uchwalone zostały przez Wys. Sejm i Radę państwa w budżetach r. 1902, zatem roboty przy tej regulacyi zostały już rozpoczęte w roku bieżącym przez sekcyę Samborską c. k. oddziału leśno-technicznego (c. k. komisarza inspekcyi leśnej p. Wojciecha Millera) pod zarządem Wydziału krajowego.

Ułożony przez Wydział krajowy projekt rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy zatwierdziło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 30. października 1902 l. 26.443, tak iż ogłoszenie tego rozporządzenia zarządzone zostało przez c. k. Prezydyum Namiestnictwa równocześnie z publikacyą ustawy.

Ustawa o konserwacyi zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 4. kwietnia 1902 l. 3.732 uzyskał sankcyę Cesarską uchwalony przez Wys. Sejm d. 5. lipca 1901 projekt ustawy o konserwacyi zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy, Najwyższem postanowieniem z d. 14. marca 1902. Reskryptem z d. 24. marca 1902 l. 7.333 zarządziło też c. k. Ministerstwo rolnictwa wypłatę 50% datku państwowego za lata 1901 i 1902 w łącznej kwocie 2,000 koron.

Wykonanie ustawy o regulacyi potoku Pustej z dopływami.

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy z d. 11. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 92 o regulacyi potoku Pustej z dopływami zostało zatwierdzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i ogłoszone w dzienniku ustaw krajowych z r. 1902 pod Nr. 58. obwieszczeniem c. k. Namiestnictwa z d. 27. czerwca 1902 roku.

Gdy wedle tego rozporządzenia czas budowy ustanowiony został na lat dziesięć od r. 1902 do r. 1912, zorganizował Wydział krajowy zarząd budowy, poruczając kierownictwo techniczne inżynierowi-adjunktowi biura melioracyjnego, Janowi Łopuszańskiemu i ustanawiając dla prowadzenia kasy i rachunków delegata w osobie ks. Izydora Dawidowicza, gr. k. proboszcza w Radziechowie.

Mimo starań Wydziału krajowego nie zostały jednak rozpoczęte roboty w roku bieżącym, gdyż c. k. Starostwo w Kamionce strum., które przeprowadziło postępowanie wodno-prawne dla tego przedsiębiorstwa w czasie od 3. czerwca do 1. lipca r. b., nie wydało dotychczas koncesyi na budowę, chociaż je Wydział krajowy kilkakrotnie o to urgował, a nawet c. k. Namiestnictwo reskryptem z d. 13. sierpnia 1902 l. 94.418 wyraźnie mu poleciło przyśpieszyć wydanie tego konsensu.

Z powodu braku konsensu na budowę natrafiło także wytyczenie trasy i przygotowanie operatu wykupna gruntów na trudności ze strony opornych włościan, tak iż Wydział krajowy zmuszony był odnosić się do c. k. Starostw w Kamionce i Brodach o udzielenie osobnego pozwolenia na wytyczenie trasy po myśli §. 77. kraj. ustawy wodnej.

Cały więc tegoroczny okres roboczy został przy tem przedsiębiorstwie stracony, a jedynym rezultatem jest sporządzenie operatu wykupna gruntów i przeprowadzenie wywłaszczenia, dla którego jednak orzeczenia nie zostały wydane.

Wykonanie ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

Gdy wedle §. 10. ustawy z d. 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 przed sporządzeniem generalnego projektu regulacyi rzek stanowiących wspólną sieć wodną z kanałami spławnymi, ma być opracowany przez c. k. Namiestnictwo ogólny program i obliczenie całych kosztów regulacyi z oznaczeniem następstwa rozpoczęcia poszczególnych regulacyj, a program przed zatwierdzeniem przez interesowane Ministerstwa ma być poddany uchwale komisyi krajowej (§. 8. ustawy), dla której w myśl §. 13. tej ustawy ma być wydany szczegółowy regulamin czynności w rozporządzeniu wykonawczem, gdy dalej wedle §. 13. powołanej ustawy sposób wykonywania przysługującego Wydziałowi krajowemu wpływu ma być unormowany dopiero

w rozporządzeniu wykonawczem, —pierwszą i najważniejszą czynnością w akcyi koło regulacyi rzek kanałowych jest wydanie rozporządzenia wykonawczego, które ma być ułożone przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym a zatwierdzone przez interesowane Ministerstwa.

Udzielenia projektu rozporządzenia wykonawczego domagał się Wydział krajowych w odezwach z d. 21. stycznia 1902 l. 3.239, z d. 5. czerwca 1902. l. 39.501, z d. 23. lipca 1902. l. 50.870, z dnia 31. sierpnia 1902 l. 59.572 i z d. 8. października 1902 l. 70.836, lecz dotychczas c. k. Rząd nie nadesłał Wydziałowi krajowemu tego projektu. Wprawdzie w odezwie z d. 12. lipca 1902. l. 65.755 zapowiedziało c. k. Namiestnictwo rychłe nadesłanie wzmiankowanego projektu rozporządzenia wykonawczego, w późniejszem jednak piśmie z d. 14. listopada 1902 l. 127.572 oświadczyło, iż urgensy Wydziału krajowego przedłożyło c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych z prośbą o przyspieszenie udzielenia tego projektu.

Jakkolwiek nie stało się zadość jednemu z najważniejszych przepisów ustawy co do ustanowienia krajowej komisyi regulacyjnej i wysłuchania jej zdania w sprawie ułożenia ogólnego programu regulacyjnego, a również nie została dotychczas określoną ingerencya Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych tego wielkiego przedsiębiorstwa, zgodził się Wydział krajowy odezwą z d. 21. stycznia 1902 l. 3.239 na rozpoczęcie studyów przygotowawczych dla opracowania projektu generalnego przed wydaniem rozporządzenia wykonawczego, zakwestyonował zaś preliminowaną przez c. k. Namiestnictwo w odezwie z d. 8. stycznia 1902, l. 144.672 sumę wydatków na te studya 240.000 koron, żądając zredukowania poszczególnych pozycyj, a co najważniejsza, pokrycia przez skarb państwa poborów aktywalnych urzędników technicznych zajętych przy projekcie, tudzież kosztów wynajęcia lokalu, opału, oświetlenia itp. podczas prac biurowych. Żądanie to opierał Wydział krajowy z jednej strony na dotychczasowej praktyce przy opracowaniu projektów bądź to przez c. k. Namiestnictwo (projekt generalny regulacyi rzek z r. 1885 i 1886, projekt regulacyi Soły, Łomnicy i Dniestru), bądź też c. k. Ministerstwo rolnictwa (projekty zabudowań potoków górskich), lub Wydział krajowy (wszystkie projekty publicznych robót melioracyjnych), z drugiej zaś strony na postanowieniu ustępu pierwszego §. 5. państwowej ustawy kanałowej, wedle którego mają być pod tym względem zastosowane dotychczasowe zasady (die bei solchen Massnahmen bisher üblichen Gesichtspunkte). Odezwą z d. 5. lutego 1902. l. 9.620. zredukowało wprawdzie c. k. Namiestnictwo preliminarz wydatków na 210.000 K, gdy jednak c. k. Namiestnictwo ponownie obstawało przy żądaniu, ażeby fundusz krajowy pokrył 40% poborów aktywalnych urzędników i innych powyżej wymienionych wydatków, Wydział krajowy, pragnąc w interesie sprawy zakończyć korespondencyę, któraby spowodowała dalszą zwłokę, zaproponował c. k. Namiestnictwu wspólną konferencyę i na podstawie wyniku tej konferencyi, która się odbyła d. 9. kwietnia 1902 w Wydziale krajowym a w której wzięli udział Pan Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa i Szef departamentu wodnego, oświadczył w odezwie z d. 11. kwietnia 1902 l. 25.582 gotowość zaliczenia z funduszu krajowego 40% preliminowanych wydatków z potrąceniem kwoty 84.420 K, która wedle dotychczasowej praktyki powinna być pokryta wyłącznie przez skarb państwa. Reskryptem z d. 9. czerwca 1902 l. 17.665 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 19. czerwca (de praes. 26. czerwca) 1902 l. 68.340 zatwierdziło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przedłożony preliminarz wydatków w sumie 210.000 K, nie uwzględniło jednak żądania Wydziału krajowego co do pokrycia ze skarbu państwa kwoty 84.420 K, wskutek czego na fundusz krajowy przypada do pokrycia 40% preliminowanej sumy 210.000 K, t. j. 84.000 K.

Gdy c. k. Ministerstwo skarbu równocześnie zaasygnowało c. k. Namiestnictwu z zapasów kasowych zaliczkę 40.000 K. na koszta robót wstępnych, Wydział krajowy uchwałą z d. 3. lipca 1902 l. 44.992 postanowił wypłacić na ten cel na rachunek 40% datku krajowego zaliczkę w kwocie 26.000 K, z dotacyi dyspozycyjnej na lokalne regulacye rzek niespławnych.

Wedle udzielonego w krótkiej drodze przez departament wodny c. k. Namiestnictwa sprawozdania galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego z dnia 21. grudnia 1902, które to sprawozdanie w załączeniu ·/. Wys. Sejmowi przedkładamy, wykonał ten oddział od początku sierpnia do 13. grudnia 1902 następujące pomiary:

Alegat 1.

a) zdjęcie tachymetryczne sytuacyi, niwelacyę profilów podłużnych i zdjęcie przekrojów poprzecznych na trzech rzekach:

1) na Skawie, na długości 50 km istniejącego biegu, a trasy regulacyjnej	46 km
2) na Rabie, na długości 92 km istniejącego biegu, a trasy regulacyjnej	89 „
3) na Stryju, na długości 156 km istniejącego biegu, a trasy regulacyjnej	152 „
razem . .	287 km

b) 74 pomiarów hydrometrycznych na 9 rzekach: Skawie, Rabie, Popradzie, Sanie, Stryju, Świcy, Wisłoku, Dunajcu i obu Bystrzycach.

W sprawie regulacyi rzek, stanowiących wspólną sieć wodną z kanałami spławnymi, która ma być także przeprowadzoną w innych pięciu interesowanych krajach koronnych, uchwalił, o ile nam wiadomo, dotychczas tylko Sejm czeski projekt ustawy, i to po całorocznych studyach i rokowaniach, przeprowadzonych z c. k. Rządem po poprzedniem zasięgnięciu opinii utworzonej w między czasie c. k. Dyrekcyi dla budowy dróg wodnych, na podstawie przedłożenia nie c. k. Rządu, jak w Galicyi miało miejsce, lecz przedłożenia Wydziału krajowego.

Różnica, między galicyjską ustawą regulacyjną a uchwalonym przez Sejm czeski za zgodą c. k. Rządu projektem ustawy, jest tak ogromna, i to na niekorzyść Galicyi, iż Wydział krajowy uważał za swój obowiązek zażądać w załączonej ·/. odezwie z dnia 30. listopada 1902 l. 56.475, wystosowanej do c. k. Namiestnictwa, przedłożenia Wys. Sejmowi noweli do galicyjskiej ustawy regulacyjnej, i odniósł się o poparcie tej ważnej sprawy do JE. p. Prezesa Koła polskiego i JE. p. Ministra dla Galicyi.

Alegat 2.

Spodziewając się, że c. k. Rząd, który bez zapytania Wydziału krajowego, jak to przepisuje państwowa ustawa kanałowa, wniósł do Wys. Sejmu w r. 1901 projekt ustawy o regulacyi rzek kanałowych, wynagrodzi wyrządzoną krajowi krzywdę, przez rychłe wniesienie noweli, Wydział krajowy wstrzymuje się z przedstawieniem Wys. Sejmowi konkretnego wniosku.

Program dalszej regulacyi wód.

W myśl ustępu drugiego §. 5. państwowoj ustawy kanałowej, który poleca przygotować jak najspieszniej regulacyę wód, położonych po za siecią dróg wodnych we wszystkich królestwach i krajach, a skoro projekty zostaną przedłożone, rozpocząć jak najrychlej tę regulacyę, poleciło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 30. czerwca 1901 l. 24.401 c. k. Namiestnictwu zestawić, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, program regulacyi tych rzek i potoków, które wymagają uporządkowania (regulacyi lub zabudowania), w celu podniesienia żeglugi, spławu lub kultury krajowej; przyczem roboty nawodniające i odwodniające mają być tylko o tyle uwzględnione, o ile stanowią integralną część istniejących już projektów, względnie, o ile bez ujmy dla samej regulacyi rzeki nie można ich pominąć, lub też pominięcie ich już ze stanowiska finansowego byłoby szkodliwem.

Zarazem zażądało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przedłożenia operatów technicznych, a w razie braku projektów i kosztorysów, podania przybliżonych kosztów poszczególnych regulacyj, programem objętych.

Po zebraniu bliższych dat od c. k. Starostw i sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich, poruczono, na wniosek Wydziału krajowego, ułożenie szczegółów departamentowi wodnemu c. k. Namiestnictwa i kraj. biuru melioracyjnemu, które też opracowały załączony ·/. program regulacyi wód w Galicyi.

Alegat 3.

Program ten, zestawiony na podstawie sprawozdań Wydziałów powiatowych, przedłożonych wskutek okólników Wydziału krajowego z dnia 3. czerwca 1884 l. 27.741 i z dnia 8. czerwca 1892 l. 19.642, tudzież opinii c. k. Starostw z r. 1901 i 1902 i sprawozdania sekcyi Samborskiej z dnia 15. listopada 1901 l. 480, obejmuje następujące roboty:

I. Przestrzenie spławne, lub graniczne, trzech rzek: Bugu, Prutu i Zbrucza, których regulacya na długości 304,8 km, w myśl Najwyższego postanowienia z 30. października 1830, winna być przeprowadzoną wyłącznie kosztem skarbu państwa (dotacyi wodnej, administrowanej przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych).

Koszta regulacyi tych rzek obliczono w przybliżeniu na 7,420.000 K.

Do tej kategoryi należy także graniczna przestrzeń rzeki Wisły między ujściem Białki a ujściem Przemszy w powiecie Bialskim; przestrzeni tej jednak nie wymieniono w programie, gdyż, wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 26. lipca 1902 l. 84.096, c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, uwzględniając rezolucyę Wys. Sejmu z dnia 4. maja 1900, postanowiło już reskryptem z dnia 14. lipca 1902 l. 27.384 pokryć koszta przekopów, wykonać się mających w myśl protokołu z daty Oświęcim 1901, spisanego z delegatami Rządu pruskiego, tudzież koszta przełożenia i uzupełnienia wałów, istniejących na terytoryum austryackiem, spowodowane przekopami z nadzwyczajnej dotacyi wodnej, przy ewentualnym współudziale właścicieli i gruntów nadbrzeżnych, w myśl kraj. ustawy wodnej.

II. Przestrzenie rzek, których regulacya leży w interesie zarówno spławu, jak i kultury krajowej, a podejmowaną była dotychczas przez kraj lub państwo przy 60% udziale skarbu państwa, a 40% udziale funduszu krajowego w kosztach, mianowicie:

a) 11 rzek: Skawy, Raby, Wisłoki, Ropy, Jasiołki, Wisłoka, Sanu, Wiaru, Strwiąża, Dniestru powyżej Kornalowic i Oporu, na długości 402,8 km położonych w dorzeczu dróg wodnych, których regulacya kosztowałaby 12,542.000 K;

b) 3 rzek, położonych poza siecią dróg wodnych: przestrzeni Bugu od Sielca do Buska, której regulacya, z powodu wyczerpania funduszu, utworzonego ustawą z dnia 9. lipca 1894 Dz. u. kr. Nr. 69, wymagać będzie uzupełnienia, tudzież Prutu, powyżej Kołomyi i Czeremosza, łącznej długości 176 km, których regulacya wymagać będzie nakładu 6,760.000 K.

III. Regulacyę i zabudowanie potoków górskich:

a) w dorzeczu dróg wodnych: Dunajca, Soły, Skawy, Raby, Biały, Wisłoka, Sanu, Dniestru, Łomnicy, tudzież Bystrzycy sołotwińskiej i nadwórniańskiej, kosztem 15,596.000 K;

b) po za siecią dróg wodnych w dorzeczu Prutu i Czeremosza, kosztem 2,160.000 K.

IV. Regulacyę wód, które mają być podjęte przeważnie w interesie kultury krajowej, mianowicie: 37 przedsiębiorstw w dorzeczu Wisły i Bugu, 18 w dorzeczu Dniestru, 2 w dorzeczu Dunaju (Prutu), 1 w dorzeczu Dniepru (regulacya Styru z dopływami), kosztem 40,491.100 K. W sumie tej nie są przewidziane koszta głównych rowów osuszających, które wedle dotychczasowych doświadczeń wynoszą 50 do 100% regulacyi, zarówno jak i obwałowanie Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa, do którego to obwałowania Wydział krajowy, w myśl rezolucyi Wys. Sejmu z dnia 11. lipca 1902, przystąpić ma w najbliższej przyszłości.

Z działu III. i IV. wyeliminowano proponowane przez sekcyą samborską, drobne zabudowania potoków górskich, tudzież żądane przez Reprezentacye powiatowe a zamieszczone w programowem sprawozdaniu Wydziału krajowego

z r. 1894, regulacye mniejszych potoków, które to roboty mogą być przeprowadzone przy pomocy państwowej i krajowej dotacyi na drobne melioracye, bez wydawania osobnych ustaw krajowych. — dalej wyłączono także te publiczne przedsiębiorstwa melioracyjne, co do których uchwalił już Wys. Sejm projekty ustaw (regulacya Pełtwi, regulacya Sołotwy i Rokitny, kolmatacya bagien nadniestrzańskich, obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby i od Raby do Woli rogowskiej), lub co do których Wydział krajowy przedkłada obecnie Wys. Sejmowi projekty ustaw (regulacya Błotni, oraz zabudowanie debr w gminie Zniesienie powiatu Lwowskiego i w gminie Mikołajów powiatu Żydaczowskiego).

Regulacye rzek i potoków, wykazane w dziale II. pod a) i w dziale III. pod a), a wymagające nakładu 28,138.000 K, leżą w interesie budowy dróg wodnych i posiadają dla tych dróg szczególniejsze znaczenie, ze względu na prowadzenie żwiru i rumowiska, — dlatego też te regulacye i zabudowania powinny być wykonane po myśli §. 5. państwowej ustawy kanałowej z dnia 11. czerwca 1901 Dz. u. p. Nr. 66., przy 60% udziale państwowego funduszu kanałowego, podobnie jak w Czechach (w myśl uchwalonego przez Sejm czeski dnia 18. lipca 1902 projektu ustawy).

Regulacye rzek, wykazanych w dziale II. pod b), należą do tej kategoryi robót, jak regulacya Soły, Łomnicy i Dniestru górnego (od Kornalowic do Żurawna) i mogą być przeprowadzone na podstawie osobnych ustaw krajowych przy 60% datku państwa i 40% datku kraju.

Wreszcie regulacye i zabudowania potoków górskich, w dziale III. pod b) wyszczególnionych, zarówno jak i właściwe melioracye, wykazane w dziale IV., podpadają pod postanowienia państwowej ustawy melioracyjnej z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. i mają być przeprowadzone jako przedsiębiorstwa krajowe, powiatowe, gminne, lub przedsiębiorstwa spółek wodnych, przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego, w porządku, jaki przewiduje. uchwalony przez Wys. Sejm dnia 13. lutego 1894, program regulacyi wód i melioracyj w całym kraju. Program regulacyi wód wraz z powyższemi uwagami, tudzież wygotowanych przez sekcyę Samborską i biuro melioracyjne 13 projektów, przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odezwą z dnia 30. listopada 1902 l. 57.659.

Wprowadzenie w życie ustaw agrarnych.

W ostatniem sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności na polu budowli wodnych i melioracyi przedstawionym został stan rzeczy co do wejścia w życie ustaw agrarnych. Mianowicie podał Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu, iż na udzielony sobie projekt rozporządzeń wykonawczych do tych ustaw, jakoteż, na projekt organizacyi służby technicznej, (obydwa jako projekty referenta ministeryalnego) przedłożył Wydział krajowy odezwą z dnia 14. listopada 1901 l. 19.701 c. k. Rządowi swoją opinię i że zaproponował zarazem termin wejścia w życie tych ustaw na 1. lipca 1902.

Termin ten jednak nie został dotrzymanym, gdyż do tego czasu c. k. Rząd nie udzielił nam ostatecznie zredagowanych projektów rozporządzeń wykonawczych. Stało się to dopiero w październiku b. r. Mianowicie odezwą z 22. października b. r. l. 125.824 przesłało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu odpis reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z 13. października 1902 l. 27.004 w tej sprawie wraz z ostatecznie ustalonym projektem rozporządzeń wykonawczych do ustawy komasacyjnej i ustawy o dzieleniu wspólnych gruntów, tudzież z projektem rozporządzenia co do ustanowienia służby technicznej dla spraw agrarnych i z projektem obwieszczenia oznaczającego termin, od którego wspomniane ustawy mają wejść w życie.

Zmiany, jakie Wydział krajowy proponował wprowadzić do projektów referenta ministeryalnego, a które Wydział krajowy przedstawił szczegółowo w powołanem u wstępu sprawozdaniu, zostały uwzględnione w tej zasadniczej zmianie, iż odmiennie od innych krajów kraj nasz nie będzie płacił pauszalu na utrzymanie służby technicznej, lecz ponosić będzie tylko rzeczywiste koszta tej służby, którą Wydział krajowy sam zamianuje z wyjątkiem kierownika oddziału technicznego, którego mianować ma Namiestnik w porozumieniu

w Wydziałem krajowym. Natomiast nie utrzymało się żądanie Wydziału krajowego co do rozszerzenia wpływu Wydziału krajowego na wybór znawców technicznych przez komisarza miejscowego.

Wydział krajowy nie chcąc opóźniać jeszcze nadal wejścia w życie ustaw agrarnych, postanowił zgodzić się na rzeczony projekt rozporządzeń w przeświadczeniu, iż J. E. c. k. Namiestnik jako przewodniczący komisyi krajowej dla operacyi agrarnych w instrukcyi dla komisarzy miejscowych poleci, ażeby, ile razy zajdzie potrzeba powoływania znawców technicznych z poza personalu technicznego komisyi miejscowej, do zaprojektowania wspólnych urządzeń melioracyjnych oraz do sporządzenia jeneralnego projektu i kosztorysu celem wykonania robót melioracyjnych, odnosili się w tym celu do Wydziału krajowego, albowiem krajowe biuro melioracyjne, posiadając należycie wypróbowane i w dostateczną praktykę wyposażone siły techniczne, potrafi przygotować roboty melioracyjne lepiej nierównie i taniej niż inżynierowi prywatni.

Termin wejścia w życie ustaw agrarnych zaproponowanym został na dzień 1. kwietnia 1903, na co się Wydział krajowy zgodził odezwą z dnia 4. listopada 1902 l. 78.310.

W przypuszczeniu, że w roku 1903 rzeczywiście zostaną rozpoczęte czynności koło operacyj agrarnych w kraju, a wskutek tego zajdzie potrzeba ustanowienia kierownika (inspektora) oddziału technicznego przy komisarzu lokalnym, proponuje Wydział krajowy powiększenie personalu komasacyjnego o jednego inżyniera komasacyjnego w IX. klasie rangi (inżyniera II. klasy) z płacą roczną 2.800 K., rocznym dodatkiem aktywalnym 600 K. i prawem do poboru trzech dodatków pięcioletnich po 240 K.

Posada ta zostałaby nadaną temu adjunktowi komasacyjnemu, którego przewodniczący c. k komisyi krajowej dla operacyj agrarnych w porozumieniu z Wydziałem krajowym zamianuje po myśli §. 3. rozporządzenia o organizacyi służby technicznej „inspektorem dla operacyj agrarnych“, — opróżniona zaś posada adjunkta komasacyjnego zostałaby obsadzoną jednym ze zgłaszających się kandydatów, którzy ukończyli wymagane studya, t. j. kurs melioracyjny na akademii rolniczej w Wiedniu.

Gdy wniosek ten odpowiada rzeczywistej obecnej potrzebie, wstawił Wydział krajowy pobory inżyniera komasacyjnego do preliminarza krajowego na r. 1903, czem zarazem uczynił zadość rezolucyi Wys. Sejmu uchwalonej dnia 4. lipca 1902 na wniosek posła Skołyszewskiego, która to rezolucya „poleca Wydziałowi krajowemu, aby uregulował stosunki służbowe adjunktów komasacyjnych w ten sposób, aby nie była dla nich zamkniętą droga do awansu w miarę lat służby i zasług, tak jak dla innych inżynierów biura melioracyjnego“.

Niemniej wstawił Wydział krajowy do budżetu na rok 1903 kwotę 4.000 K. na koszta, jakie z powodu wejścia ustaw agrarnych w życie przypadną na fundusz krajowy w myśl odnośnych ustępów rzeczonych ustaw.

b) Projekty ustaw dotychczas niesankcyonowane.

Projekt ustawy o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny.

Postępowanie wodno-prawne dla wydania konsensu na budowę i oznaczenia okręgu konkurencyjnego dla regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami przeprowadzone zostało przez c. k. Starostwo w Kamionce strumiłowej w czasie od 19. lutego do 6. marca 1902, lecz dotychczas nie otrzymał Wydział krajowy pozwolenia na budowę, ani też zawiadomienia o wyniku dochodzeń komisyjnych, mimo że oto urgował odezwami z dnia 23. kwietnia 1902 l. 26.131, z dnia 26. czerwca 1902, l. 44.640, z dnia 30. sierpnia 1902, l. 61.456, z dnia 3. października 1902, l. 67.042 i z dnia 19. grudnia 1902. l. 89.251.

Pierwsza rata 30% zasiłku państwowego w kwocie 22.200 K. wstawioną wprawdzie została do preliminarza funduszu melioracyjnego na rok 1902, jednakże uchwalony przez Wys. Sejm dnia 1. maja 1900 projekt ustawy zapewniającej wykonanie tej regulacyi nie został dotychczas przedłożonym do

Najwyższej sankcyi, gdyż, jak c. k. Ministerstwo rolnictwa w wyjaśnieniach do poz. 81. tego preliminarza (aleg. 1.306 od stenogr. prot. Izby posłów z r. 1902) zaznaczyło, zależy to od wyniku postępowania wodno-prawnego, przy którem mają być załatwione kwestye co do rozmiaru mających się wykonać robót i granic okręgu konkurencyjnego.

Ponieważ więc ani ustawa nie weszła dotychczas w życie, ani władza polityczna nie udzieliła pozwolenia na budowę, Wydział krajowy nie wstawił do preliminarza krajowego na r. 1903 drugiej raty 40% zasiłku krajowego dla tego przedsiębierstwa, zwłaszcza, że w tym wypadku, gdyby budowa w roku 1903 mogła być rozpoczętą, ma do dyspozycyi I. ratę uchwaloną przez Wys. Sejm w budżecie r. 1902.

Projekt ustawy o regulacyi Pełtwi.

W sprawie uchwalonego przez Wys. Sejm d. 17. lutego 1898 projektu ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 11. lipca 1902 na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w sprawie regulacyi Pełtwi wygotowanie projektu przyspieszył celem przedłożenia go c. k. Rządowi“.

Jak już w sprawozdaniu z dnia 17. grudnia 1891 l. 86.769 (pag. 4.) zauważyliśmy, oświadczył projektant tej regulacyi były starszy inżynier biura melioracyjnego, profesor Tadeusz Sikorski w podaniu z dnia 19. listopada 1901 gotowość wykończenia sprawozdania technicznego do projektu regulacyi Pełtwi w ciągu feryj świątecznych w grudniu 1901 pod warunkami, na które zgodził się Wydział krajowy.

Gdy jednak ani w grudniu 1901, ani w ciągu roku 1902 prof. Sikorski nie dotrzymał danego przyrzeczenia, poruczył Wydział krajowy wykończenie operatu inżynierowi biura melioracyjnego, Aleksandrowi Wierzbickiemu, który też od trzech miesięcy wyłącznie tą sprawą się zajmuje i operat wykończy w połowie stycznia 1903.

Projekt ustawy o uzupełnieniu postanowienia §. 45. kraj. ustawy wodnej.

O sankcyi uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 5. lipca 1901 projektu ustawy o uzupełnieniu postanowienia §. 45. krajowej ustawy wodnej, które ma na celu uwolnienie przymusowych publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych od formalności koncesyonowania, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnego zawiadomienia.

Projekt ustawy o zmianie §§. 69 i 71. kraj. ustawy wodnej.

Również nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia o sankcyi uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 4. lipca 1902 projektu ustawy zmieniającej postanowienia §§. 69. i 71. krajowej ustawy wodnej (w brzmieniu określonem ustawą z 10. czerwca 1892 Dz. u. kraj. Nr. 43) w tym kierunku, by grzywny za przekroczenia wodne zniżone zostały z 10 K. do jednej korony.

Projekt ustawy o kolmatacyi bagien nadniestrzańskich.

Projekt techniczny służący za podstawę kolmatacyi bagien naddniestrzańskich uznany został przez departament budowli wodnych w c. k. Ministerstwie spraw wewnętrzych za odpowiedni do przeprowadzenia reambulacyi, która też zarządzoną została reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 9. sierpnia 1902 l. 1.394.

Wynik reambulacyi dokonanej w pierwszej połowie września 1902 przez c. k. nadinżyniera Ministerstwa spraw wewnętrznych, Józefa Opolskiego, tudzież szefa departamentu wodnego Namiestnictwa, c. k. nadradcę budownictwa, Romana Ingardena i zastępcę dyrektora kraj. biura melioracyjnego, Józefa Jankowskiego był dla projektu w ogóle pomyślny, a zaproponowane zmiany, na które zgodził się Wydział krajowy w odezwie z d. 9. października 1902 l. 69.513 wystosowanej do c. k. Namiestnictwa, nie alterują sumy kosztorysowej i nie wpłyną na opóźnienie zrealizowania przedsiębiorstwa.

Decyzya c. k. Ministerstwa rolnictwa w sprawie zatwierdzenia projektu i protokołu reambulacyjnego nie nadesłała dotychczas, uchwalony zaś przez Wys. Sejm d. 11. lipca 1902 projekt ustawy może być przedłożony do Najwyższej sankcyi dopiero po przeprowadzeniu postępowania wodno-prawnego.

Projekt ustawy o obwało-

Reambulacya projektu technicznego dla tego przedsiębiorstwa przeprowadzoną została przez wymienionych powyżej delegatów c. k. Ministerstwa

wanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej, z obwałowaniem prawego brzegu Raby, tudzież o regulacyi potoków Uszwicy i Grobki z dopływami.

rolnictwa i c. k. Namiestnictwa przy udziale projektanta nadinżyniera biura melioracyjnego, Pawła Dyrdonia w miesiącu kwietniu 1902 z wynikiem pomyślnym, protokół reambulacyi, oraz projekt z modyfikacyami, które nie alterują sumy kosztorysowej 4,500.000 k., zatwierdziło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 29. lipca 1902 l. 14.043, przyznając równocześnie z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia 40% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie maksymalnej 1,800.000 K.

Obecnie przygotowuje biuro melioracyjne operat konkurencyjny dla tego przedsiębiorstwa, tak ażeby postępowanie wodno-prawne mogło być w ciągu r. 1903 przeprowadzone.

Uchwalony przez Wys. Sejm d. 11. lipca 1902 projekt ustawy zostanie przedłożony do Najwyższej sankcyi po ukończeniu postępowania wodno-prawnego i uchwaleniu przez Radę państwa pierwszej raty 40% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego.

Projekt ustawy o obwałowaniu Wisły od Niepołomic do ujścia Raby wraz z obwałowaniem lewego brzegu Raby i regulacyą potoku Drwińki z dopływami.

Projekt techniczny tego obwałowania zreambulowany w miesiącu kwietniu 1902 przez delegatów powyżej wymienionych zatwierdziło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 21. lipca 1902 l. 14.042 z nieznacznemi zmianami trasy wału nadwiślańskiego, które wymagać jednak będą uchwały komisyi międzynarodowej dla regulacyi Wisły, i przyznało tym samym reskryptem 40% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie 1,392.480 K. na wykonanie robót z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

Zestawienie katastru konkurencyjnego dla tego przedsiębiorstwa jest w toku, w ciągu r. 1903 postara się Wydział krajowy o przeprowadzenie postępowania wodno-prawnego, uchwalony zaś przez Wys. Sejm d. 11. lipca 1902 projekt ustawy zostanie przedłożony do Najwyższej sankcyi i po ukończeniu tego postępowania i uchwaleniu przez Radę państwa I raty zasiłku z funduszu melioracyjnego.

c) Uchwały niewymagające sankcyi:

Rezolucye w sprawie budowy dróg wodnych.

Na posiedzeniu z d. 11. lipca 1902 uchwalił Wys. Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego następujące rezolucye:

„Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) ażeby jak najrychlej udzielił Wydziałowi krajowemu projektu trasy kanałów galicyjskich po myśli §. 10. ustawy z d. 11. czerwca 1901 Dz. u. p. Nr. 66. celem umożliwienia Wydziałowi krajowemu rokowań ze stronami interesowanemi co do pokrycia części 12½% datku krajowego i przedłożenia Sejmowi projektu ustawy krajowej, stosownie do postanowienia §. 2. państwowej ustawy kanałowej i rezolucyi sejmowej z d. 9. lipca 1901;

b) ażeby liczbę delegatów galicyjskich w Radzie przybocznej dla budowy dróg wodnych powiększył w stosunku do udziału Galicyi w kosztach budowy przynajmniej o dwóch delegatów, jednego delegata c. k. Rządu i jednego delegata Wydziału krajowego tj. z ośmiu na dziesięciu delegatów“.

Na powyższe rezolucye nie otrzymał Wydział krajowy decyzyi c. k. Rządu, ani żadnego zawiadomienia co do postępu studyów dla zaprojektowania kanałów w obrębie Galicyi.

W sprawie budowy dróg wodnych odnosił się Wydział krajowy dwukrotnie do swoich delegatów do Rady przybocznej, mianowicie: raz w kwestyi normalnego przekroju poprzecznego kanałów austryackich, gdyż na podkomitecie technicznym jeden z członków Rady proponował mniejszy od normalnego przekrój kanałów galicyjskich, a powtórnie w kwestyi proponowanego przez c. k. Ministerstwo handlu programu budowy kanałów w latach 1904—1912 i rozdziału funduszów na poszczególne drogi wodne.

Pierwsza kwestya została przychylnie dla kraju załatwioną na posiedzeniu komitetu technicznego Rady przybocznej dla budowy dróg wodnych

d. 18. listopada 1902, gdyż komitet ten uchwalił jednomyślnie zalecić Radzie przyjęcie jednolitego profilu normalnego dla wszystkich kanałów austryackich, — druga zaś sprawa poddaną zostanie uchwale pełnej Rady.

Wedle udzielonego członkom Rady przybocznej memoryału c. k. Ministerstwa handlu z miesiąca czerwca 1902 z preliminowanej na pierwszy okres budowy (1904—1912) sumy efektywnej 185,713.600 K. (pożyczki nominalnej wartości 195,488.000 K.) miałaby przypaść na Galicyę kwota efektywna 30,000.000 K. (pożyczka nominalnej wartości 31,578.950 K.) i w tym okresie miałaby być tylko rozpoczętą budowa kanału od Krakowa w kierunku ku Ostrawie, gdyż odnośny ustęp memoryału opiewa, jak następuje:

„Es soll auch diese Verbindung, und zwar von Krakau beginnend, im Jahre 1904 in Angriff genommen und in der ersten Bauperiode **zwar nicht vollendet,** aber, so weit die Mittel reichen, gefördert werden“.

Ponieważ wykonana w myśl propozycyi c. k. Ministerstwa handlu część kanału z Krakowa ku Ostrawie bez połączenia z drogą wodną Dunaj-Odra pod Ostrawą nie przedstawia dla kraju żadnej wartości, gdyż produkta krajowe nie mogłyby być transportowane tą drogą wodną do centrów konsumcyjnych, jak stolica państwa, lub do Szląska pruskiego; — odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 29. listopada 1902 l. 66.006 do JE. p. Prezesa koła polskiego i JE. p. Ministra dla Galicyi, zarówno jak do swoich delegatów, z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministarstwa handlu takiej zmiany programu budowy dróg wodnych, iżby cała droga wodna łącząca Kraków z Wiedniem przez Ostrawę w pierwszym okresie budowy 1904—1912 została wykończoną

Przy tej sposobności nadmieniamy, że z powodu rezygnacyi członka Wydziału krajowego p. Mieczysława Onyszkiewicza z godności delegata Wydziału krajowego do Rady przybocznej dla budowy dróg wodnych, Wydział krajowy poruczył ten mandat dekretem z d. 18. lutego 1902 l. 12.712 członkowi Wydziału krajowego, szefowi departamentu III, p. Drowi Tadeuszowi Pilatowi.

Rezolucya w sprawie udzielenia ze skarbu państwa bezprocentowej pożyczki 20 milionów koron na regulacyę rzek i publiczne roboty melioracyjne.

Na posiedzeniu z d. 11. lipca 1902 uchwalił Wys. Sejm następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ze względu na niepomyślny stan finansów kraju wyjednał w drodze konstytucyjnej dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem bezprocentową pożyczkę z c. k. skarbu państwa w sumie 20,000.000 koron, płatną w dwudziestu ratach rocznych od roku 1901 do r. 1923 po 1,000.000 K., a zwrotną w czterdziestu równych ratach rocznych od r. 1924 do r. 1963 celem umożliwienia krajowi spłaty datku konkurencyjnego do kosztów regulacyi rzek i publicznych robót melioracyjnych, mających się podjąć w tym 20-letnim okresie w myśl §. 5. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66“.

Na rezolucyę powyższą nie nadeszła dotychczas odpowiedź c. k. Rządu.

Rezolucya w sprawie przeprowadzenia przez władze polityczne postępowania wodno-prawnego i ustanowienia specyalnych komisarzy politycznych dla spraw wodnych.

Na posiedzeniu z d. 11. lipca 1902 uchwalił Wys. Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby:

a) z wszelkim możliwym pospiechem przeprowadzał reambulacye przedkładanych przez Wydział krajowy projektów technicznych, zarówno jak i postępowanie wodno-prawne, przyspieszył zawiązywanie spółek wodnych, załatwianie rekursów i repartycye datków konkurencyjnych, tak iżby wykonanie publicznych robót melioracyjnych nie doznawało, jak dotychczas, kilkuletniej zwłoki, lecz roboty te w myśl ustępu drugiego §. 5. państwowej ustawy kanałowej jak najspiesznej były podejmowane;

b) ażeby do przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego przy większych robotach melioracyjnych delegował specyalnych komisarzy politycznych dokładnie obeznanych z postanowieniami ustawy wodnej“.

Na powyższą rezolucyę oznajmiło nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z d. 8. listopada 1902 l. 11.069, że c. k. Namiestnictwo spraw tyczących się projektów melioracyjnych, jako spraw doniosłego dla kraju znaczenia, nie spuszcza z oka i stara się je załatwiać, ile możności, przed wszystkiemi innemi sprawami.

Jeśli mimo to sprawy te nieraz doznają zwłoki, to przyczyną tego jest obok nadmiaru pracy zwykle ta okoliczność, że postępowanie wodnoprawne przeprowadzane przez władze polityczne pierwszej instancyi wykazują nieraz usterki i braki, wskutek czego zachodzi potrzeba zarządzać uzupełnienia dochodzeń dotychczasowych.

Aby temu zapobiedz, c. k. Namiestnictwo podnosi przy każdej sposobności w rozporządzeniach do c. k. Starostw wydawanych ważność tych spraw i wzywa c. k. Starostów, aby sprawy te poruczali urzędnikom rutynowanym, lub też sami je przeprowadzali i aby traktowano je z gruntownością i bez zwłoki.

W ważniejszych sprawach będzie c. k. Namiestnictwo przeznaczać do przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego w miarę możności specyalnych komisarzy. To właśnie nastąpiło dla przeprowadzenia dochodzenia dla projektu zawiązania spółki wodnej dla regulacyi górnej Trześniówki z dopływami w Tarnobrzeskim i okolicznych powiatach.

Co do repartycyi datków konkurencyjnych spółek wodnych nadmieniło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że repartycya datków jest wedle statutów tych spółek rzeczą wydziałów spółek, które często mimo przypomnień c. k. Starostów obowiązkowi temu nie czynią zadość.

Rezolucya w sprawie reformy zarządu państwowych budowli wodnych.

Na posiedzeniu z d. 11. lipca 1902 uchwalił Wys. Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby zreformował dotychczasową organizacyę zarządu budowli wodnych przez decentralizacyę i prowadzenie robót we własnym zarządzie“.

Na powyższą rezolucyę oznajmiło nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z d. 20 października 1902 l 11.068, że postulaty wyrażone w tej rezolucyi w sprawie reorganizacyi państwowej budowniczej służby wodnej w Galicyi uwzględniono w projekcie tej reorganizacyi przedłożonym c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych sprawozdaniem z d. 15. czerwca 1902 l. 40.881.

Z uwagi, że wnioski zawarte w powołanym projekcie wymagają decyzyi c. k. Ministerstw spraw wewnętrznych, skarbu, handlu, rolnictwa i c. k. Ministerstwa dla Galicyi i że projekt przewiduje zasadnicze zmiany dotychczasowej organizacyi, nie mogło ostateczne rozstrzygnięcie dotąd nastąpić,

Rezolucya w sprawie regulacyi Styru.

Na posiedzeniu z d. 11. lipca 1902 uchwalił Wys. Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego następującą rezolucyę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wygotował projekt regulacyi Styru i przedłożył Sejmowi w możliwie krótkim czasie projekt ustawy o regulacyi tej rzeki“.

Co do tej rezolucyi Wydział krajowy nadmienia, że w myśl uchwał Wys. Sejmu z d. 13. maja 1893 i z d. 30. stycznia 1896 Wydział kraj. zarządził już reskryptem z d. 11. czerwca 1896 l. 30.717 zdjęcia dla regulacyi rzeki Styru z dopływami. Gdy jednak mieszkańcy gminy Bordulaki w powiecie Brodzkim d. 11. września 1896 udaremnili prowadzenie pomiarów, a c. k. Namiestnictwo odmówiło udzielenia asystencyi wojskowej do wykonania zdjęć, Wydział krajowy uchwałą z d. 22. września 1896 l. 59.141 zasystował dalsze studya Styru i zarządził opracowanie projektu tylko dla tej części dorzecza Styru, gdzie ludność interesowana nie występowała z oporem czynnym, tj. dla regulacyi potoku Pustej (Radosławki) z dopływami. Wobec tego Wydział krajowy przystąpi do wykonania powyższej uchwały dopiero wówczas, skoro przynajmniej większość gmin interesowanych oświadczy się za regulacyą Styru, i w tym celu polecił reskryptem z d. 20. listopada 1902 l. 66.005 Wydziałowi powiatowemu w Brodach rozesłać do wszystkich gmin i obszarów dworskich poło-

żonych w dorzeczu Styru okólnik z zapytaniem, czy i w jakich rozmiarach żądają regulacyi tej rzeki z dopływami, zebrane zaś odpowiedzi przedłożyć Wydziałowi krajowemu.

Oprócz tego zażądał Wydział krajowy od Wydziału powiatowego w Brodach przedłożenia wyniku rokowań z właścicielami zakładów wodnych, które muszą być zniesione w interesie regulacyi, co do wysokości wynagrodzenia, w której to sprawie odnosił się już był Wydział krajowy do Wydziału powiatowego reskryptem z d. 28. grudnia 1896 l. 46.177.

Rezolucya w sprawie utworzenia drugiej sekcyi dla zabudowań potoków górskich w Galicyi.

Na posiedzeniu z d. 11. lipca 1902 uchwalił Wys. Sejm na wniosek posła Struszkiewicza następującą rezolucyę: „Wzywa się c. k. Rząd, by albo siły techniczne c. k. sekcyi dla zabudowania potoków górskich w Samborze pomnożył, lub otworzył drugą taką sekcyę w Galicyi“.

W sprawie tej oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 27. listopada 1902 l. 27.585 (intymowanym odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 8. grudnia 1902 l. 14.251), że „nie wydarzyło się dotychczas w Galicyi w żadnym wypadku, aby z powodu braku sił technicznych jakiekolwiek przedsiębiorstwo zabudowania potoków górskich nie mogło być w należytym czasie rozpoczęte, lub prawidłowo doprowadzone do końca.

Jeżeli zwłoka w szczególnych wypadkach nastąpiła, to przyczyną tej zwłoki nie był brak sił technicznych, lecz brak potrzebnych funduszów.

Wedle dzisiejszego stanu akcyi na polu zabudowania potoków górskich istniejąca w Samborze sekcya i przydzielone jej siły techniczne wystarczają w zupełności, by poruczone tej sekcyi zadania wykonać w należytym czasie i bez przerwy.

Gdyby jednak z biegiem czasu okazało się, że akcya na polu zabudowania potoków górskich postępuje intenzywniej, to c. k. Ministerstwo rolnictwa z pewnością nie omieszka postarać się wcześnie o dostarczenie potrzebnych sił technicznych, ewentualnie o utworzenie w Galicyi drugiej sekcyi dla zabudowania potoków górskich.“

Rezolucya w sprawie udzielania ze skarbu państwa bezprocentowych pożyczek na drenowanie.

Na posiedzeniu z d. 11. lipca 1902 uchwalił Wys. Sejm na wniosek posła Władysława Wiktora Czaykowskiego następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, aby do budżetu na r. 1903 i lata następne niezależnie od funduszu melioracyjnego wstawiał odpowiednią kwotę dla udzielania bezprocentowych pożyczek na cele drenowania“.

Na powyższą rezolucyę nie otrzymaliśmy dotychczas decyzyi c. k. Rządu, ani też nie znaleźliśmy w preliminarzu państwowym na r. 1903 żadnej dotacyi na cele wskazane w rezolucyi.

Uchwała w sprawie obwałowania Wisły powyżej Krakowa.

Na posiedzeniu z d. 11. lipca 1902 powziął Wys. Sejm na wniosek posła Paszkowskiego następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wygotował projekty:

1) obwałowania lewego brzegu Wisły od Krakowa do ujścia Białuchy:

2) obwałowanie Wisły powyżej Krakowa do ujścia rzeki Przemszy, oraz regulacyi dopływów Wisły: potoku Rudno, Sanki z Morawicą, Rudawy z Krzeszówką, Filipówką i Dulówką, oraz potoku Chechło i przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej wnioski zmierzające do wykonania tych robót w jak najkrótszym czasie“.

W myśl powyższej uchwały, która zresztą jest zgodną z uchwalonym przez Wys. Sejm d. 13. lutego 1894 programem regulacyi wód w całym kraju, zamierza Wydział krajowy przystąpić w r. 1903 do przeprowadzenia studyów dla obwałowania Wisły powyżej Krakowa, zwłaszcza brzegu prawego, po którym ma być zbudowany kanał spławny łączący Odrę z Wisłą pod Krakowem, ażeby projekt obwałowania Wisły i odwodnienia jej niziny z jednej strony, z drugiej zaś projekt budowy kanału ze sobą nie kolidowały. W tym celu odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 25. września 1902 l. 66.001 do c. k. Namiestnictwa o udzielenie kopii sytuacyi rzeki Wisły z uwidocznieniem trasy regulacyjnej, a ewentualnie także trasy obustronnych wałów, jakąby c. k. Namiestnictwo ze względu na regulacyę uważało za pożądaną.

W ten sposób oprócz 2 brygad inżynierskich zajętych dotychczas zdjęciami i projektowaniem regulacyi dopływów Bugu i górnego Dniestru, utworzoną zostanie począwszy od r. 1905 trzecia partya dla projektowania obwałowania górnej Wisły i jej dopływów, ażeby w ten sposób biuro melioracyjne mogło przygotować więcej projektów technicznych, a kraj mógł odpowiednio skorzystać z podwyższonego na 4,000.000 K. rocznie państwowego funduszu melioracyjnego.

Co się tyczy projektu obwałowania lewego brzegu Wisły wspomianego w 1. ustępie rezolucyi, to projekt tego obwałowania od mostu kolejowego w Krakowie do ujścia Białuchy wygotowany już został przed powzięciem przez Wys. Sejm powyższej uchwały na żądanie c. k. Ministerstwa rolnictwa, a to dla ostatecznego zadecydowania trasy prawego wału Wisły w Podgórzu, Dąbiu i Płaszowie, stanowiącego część obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Rezolucya w sprawie przyspieszenia regulacyi Wisły powyżej Krakowa.

Na posiedzeniu z d. 11. lipca 1902 uchwalił Wys. Sejm na wniosek posła Paszkowskiego następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd o przyspieszenie regulacyi Wisły powyżej Krakowa".

Na tę rezolucyę nie nadeszła dotychczas odpowiedź c. k. Rządu. Gdy jednak zamierzone obwałowanie Wisły stoi w ścisłym związku z przeprowadzeniem regulacyi i zależy od poprzedniego przeprowadzenia i zrealizowania przekopów, odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 28. listopada 1902 l. 66.002 do c. k. Namiestnictwa o wydanie zarządzenia, ażeby budowle regulacyjne, a przedewszystkiem przekopy na tej przestrzeni Wisły, jeżeli te przekopy są projektowane, zostały w jak najkrótszym czasie wykonane.

Uchwała nad wnioskiem nagłym posła Mogilnickiego i tow. w sprawie regulacyi Łomnicy w Dobrowlanach.

Uchwałą z d. 8. lipca 1902 przydzielił Wysoki Sejm wniosek nagły posła Mogilnickiego i tow. w sprawie odwrócenia koryta rzeki Łomnicy od gminy Dobrowlany powiatu kałuskiego Wydziałowi krajowemu, jako komisyi.

Gdy wygotowane przez Wydział krajowy sprawozdanie z d. 10. lipca 1902 o tym wniosku nie weszło na porządek dzienny obrad Wys. Sejmu, odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 15. lipca 1902 l. 48.862 do c. k. Namiestnictwa, które po myśli ustawy z d. 29. kwietnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 68. zarządza robotami regulacyjnemi na rzece Łomnicy z dopływami Czeczwą i Dubą, z prośbą o zbadanie sprawy i wydanie stósownego zarządzenia celem zabezpieczenia gruntów w gminie Dobrowlany.

Odezwą z d. 12. grudnia 1902 l. 146.772 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że c. k. kierownictwo regulacyi Łomnicy zarządziło zdjęcie teraźniejszej sytuacyi Łomnicy pod Dobrowlanami w listopadzie 1902, a projekt na uregulowanie tej bardzo zdziczałej przestrzeni rzeki jest w opracowaniu.

Uchwała w sprawie regulacyi Bystrzycy Sołotwińskiej i nadworniańskiej.

Uchwałą z 5. lipca 1902 przekazał Wys. Sejm wniosek posłów Huryka i Barabasza o przyspieszenie regulacyi Bystrzycy Wydziałowi krajowemu do zbadania i uwzględnienia na przyszłość.

Jak wiadomo, lokalną regulacyą rzek zajmuje się c. k. Rząd, który roboty potrzebne projektuje i wykonuje, a Wydział krajowy przedstawia tylko Wys. Sejmowi wnioski na przyznanie $33^1/_3$% zasiłków na koszta tych lokalnych regulacyi i bierze udział w inspekcyach i kolaudacych.

Na miejscową regulacyę Bystrzycy przyznane i wypłacone też zostały z funduszu krajowego począwszy od r. 1893 t. j. od czasu, o który się wnioskodawcom rozchodzi, na ręce c. k. Namiestnictwa następujące zasiłki:

1) na Bystrzycę nadwórniańską wypłacono zamiast przyznanych w r. 1893 zasiłków w kwotach 3.326 K. 38 gr., 4.594 K. 10 gr. i w r. 1894 w kwocie 6.702 K. 66 gr. — kwoty 4.460 K. 82 gr., 4.534 K. 68 gr. i 7.251 K. 42 gr., czyli razem 16.286 K. 94 gr.

2) Na Bystrzycę pod Sołotwiną na rachunek przyznanego w r. 1895 zasiłku w kwocie 2.050 K. wypłacono w r. 1896 kwotę 913 K. 44 gr. Protokołu kolaudacyi tych robót Wydział krajowy nie otrzymał dotąd.

3) Na Bystrzycę pod Zagwoździcem przyznano i wypłacono zasiłek w roku 1897 w kwocie 1.000 K.

4) Na Bystrzycę pod Wołczyńcem przyznano w r. 1897 zasiłek w kwocie 1.000 K. i wypłacono w r. 1899 kwotę 993 K. 18 gr.

5) Na Bystrzycę pod Knihininem przyznano w r. 1898 zasiłek 4.080 K. 80 gr., wypłacono zaś w r. 1899 kwotę 3.551 K. 64 gr.

6) Na Bystrzycę pod Czerniejowem przyznano zasiłek w r. 1898 w kwocie 1.546 K. 54 gr., wypłacono w tym samym roku 1.540 K.

7) Na Bystrzycę pod Drohomirczanami przyznano w r. 1900 zasiłek w kwocie 3.320 K. lecz dotychczas nic nie wypłacono i tak samo

8) na Bystrzycę pod Nadwórną i Nazawiczowem przyznano w r. 1901 zasiłek w kwocie 4.610 K. 67 gr., lecz dotąd nic nie wypłacono.

Z przedstawionego stanu rzeczy okazuje się, iż ilekroć przedstawionym został ze strony c. k. Namiestnictwa wniosek na podjęcie robót około lokalnej regulacyi Bystrzycy i na udzielenie zasiłku, zawsze Wydział krajowy wystarał się o pokrycie $33^1/_3\%$ wynoszącego datku z funduszu krajowego i tem samem z całą gotowością popierał interesy właścicieli gruntów nadbrzeżnych.

Ponieważ nie wszystkie, jak wyżej pod 2) 7) i 8) wykazano, przyznane zasiłki zużytkowano, Wydział krajowy odniósł się do c. k. Namiestnictwa odezwą z 29. lipca 1902 l. 52.096 o wyjaśnienie.

Co do żądania wnioskodawców o przyspieszenie regulacyi Bystrzycy, Wydział krajowy zwraca uwagę, iż regulacya tych rzek przewidzianą jest ustawą z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 o regulacyi rzek stanowiących wspólną sieć wodną z kanałami spławnymi.

Uchwała w sprawie utworzenia wydziału hydrotechnicznego w lwowskiej szkole politechnicznej i rozszerzenia gmachu tej szkoły.

Na posiedzeniu z dnia 12. lipca 1902 uchwalił Wys. Sejm na wniosek komisyi wodnej następującą rezolucyę:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) ażeby w lwowskiej szkole politechnicznej jak najrychlej utworzył osobny wydział hydrotechniczny:

b) ażeby wzniósł nowe budynki dla szkoły politechnicznej we Lwowie w mierze wystarczającej na dostateczne pomieszczenie słuchaczy, a w każdym razie z wiosną r. 1903 przystąpił do rozszerzenia głównego budynku szkolnego przez dobudowanie dwóch skrzydeł, a to w myśl wniosków grona profesorów tej szkoły".

Na powyższą rezolucyę nie nadeszła dotychczas decyzya c. k. Rządu, mimo że Wydział krajowy przypominał załatwienie tej sprawy w odezwie z dnia 8. listopada 1902 l. 80.273 wystosowanej do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Nadmieniamy przytem, że wskutek podobnej rezolucyi uchwalonej przez Wys. Sejm d. 2. lipca 1901 zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z d. 21. grudnia 1901 l. 14.960, iż sprawę rozszerzenia budynku politechniki we Lwowie przedstawiło na początku r. 1901 Panu Ministrowi wyznań i oświecenia z poparciem, uzasadniając ją programem przez rektora politechniki opracowanym, a wykazującym lokalności dla celów naukowych jeszcze potrzebne.

Uchwały w sprawie regulacyi rzek.

Przyjmując przedłożony przez c. k. Rząd projekt ustawy o regulacyi rzek, mającej się wykonać w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901, Dz. p. p. Nr. 66, uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 2. lipca 1901 cały szereg rezolucyj wzywających c. k. Rząd do podjęcia dalszych robót regulacyjnych.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 21. grudnia 1901, l. 14.960 poleciło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, któremu te rezolucye przedłożono, reskryptem z dnia 29. września 1901, l. 36.554, ażeby c. k. Namiestnictwo zbadało szczegółowo te rezolucye, każdą z osobna, zebrało potrzebne do ich ocenienia wiadomości i dane a wynikłe stąd wnioski przedstawiło właściwemu Ministerstwu. Dalszych wiadomości co do tych rezolucyj nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy od c. k. Rządu. Jedynie w sprawie regulacyi rzeki Prutu zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 7. listopada

1902 l. 127.718, że przedkładając c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych projekt częściowej regulacyi Prutu pod Śniatynem na długości 9·5 km. (od mostu drogowego w Mikulińcach do mostu kolejowego w Niepołokowcach), postawiło wniosek, aby c. k. Ministerstwo przychyliło się do rezolucyi Sejmowej (t. j. przeprowadziło regulacyę Prutu od Kołomyi do granicy bukowińskiej kosztem skarbu państwa) tudzież, aby płynność nieużytej dotąd pierwszej raty nadzwyczajnej dotacyi dla Prutu (50.000 K.) przedłużyło na r. 1903.

Rezolucya w sprawie subwencyonowania przez państwo drenowania gruntów włościańskich.

W sprawie uchwalonej przez Wys. Sejm d. 5. lipca 1901 rezolucyi wzywającej c. k. Rząd, ażeby z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye przyznał na drenowanie gruntów włościańskich w Galicyi stały zasiłek roczny w kwocie 50.000 koron na razie na przeciąg lat dziesięciu od r. 1901 do r. 1910, oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 10. września 1902, l. 997 (intymowanym odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 7. października 1902, l. 11.173), że „jakkolwiek najżyczliwiej podziela usiłowania Reprezentacyi kraju zmierzające do podniesienia kultury krajowej przez poprawę gruntów, w którym to celu uchwalono stały krajowy fundusz zasiłkowy na drenowanie gruntów włościańskich, to jednak po porozumieniu się z c. k. Ministerstwem skarbu nie może powyższej rezolucyi, podobnie jak analogicznym żądaniom innych krajów, zadość uczynić.

Pominąwszy bowiem, że taki sposób udzielania z funduszów państwowych ryczałtowych zasiłków na wykonywanie projektów melioracyjnych pozbawiłby c. k. Ministerstwo rolnictwa wszelkiego wpływu na ocenę potrzeby i stosowności poszczególnych projektów, przez co z wątpliwą korzyścią dla sprawy odjęłoby część zakresu działania tej władzy centralnej, to także i ze względęw budżetowych udzielenie żądanej subwencyi byłoby niemożliwem.

Przewidziane bowiem na melioracye kredyty, ktore, jak to liczne także i do tutejszego kraju odnoszące się wypadki wskazują, służą nie tylko dla popierania właściwych drenowań, lecz ze względu na interes publiczny w znaczniejszej mierze także dla obwałowań, regulacyi wód, budowli dla ochrony, brzegów i zabudowań dzikich potoków wstawia się w każdoczesnym preliminarzu państwowym jako zmienną pozycyę subwencyjną, której wymiar według warunków finansowych zależy od corocznego konstytucyjnego zatwierdzenia. Rząd przeto nie może przyjmować na siebie zobowiązania, któreby tę zmienną pozycyę kredytu „melioracyi" tak znaczną kwotą na przeciąg10 lat obciążało".

Z uwagi, że c. k. Ministerstwo rolnictwa dotychczas nie odmówiło w żadnym wypadku zasiłków na drenowania gruntów włościańskich, Wydział krajowy nie wniósł przedstawienia przeciw tej decyzyi, gdyż jest ono dla sprawy obojętne.

Uchwała w sprawie zakładania fundamentow objektów drogowych i kolejowych.

W sprawie rezolucyi Wys Sejmu z d. 21. marca 1899 wzywającej c. k. Rząd, aby fundamenty mostów i przepustów komunikacyjnych tak głęboko były zakładane, iżby umożliwiały swobodny odpływ wody z wylotów drenowych, zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 4. sierpnia 1902 l. 90.918, że dotąd nie nadeszła „ministeryalna decyzya".

Organizacya spółek wodnych.

Od czasu ostatniego sprawozdania nie zawiązały władze polityczne ani jednej spółki wodnej.

Zalegają zatem sprawy zawiązania spółek wodnych:

a) dla regulacyi Bugu w myśl ustawy z d. 9. lipca 1894 Dz. u. kraj. Nr. 69;

b) dla regulacyi górnej Kisieliny w myśl ustawy z d. 22. września 1896 Dz. u. kraj. Nr. 46;

c) dla obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowiach w myśl ustawy z d. 25. lipca 1901 Dz. u. kraj. Nr. 71;

d) dla regulacyi potoku Pustej (Radosławki) z dopływami w myśl ustawy z d. 11. września 1901. Dz. u. kraj. Nr. 92;

e) dla regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami.

d) Petycye i wnioski poselskie.

Wniosek rektora Niementowskiego w przedmiocie wyzyskania sił wodnych w Galicyi.

W sprawie wniosku rektora Niementowskiego, który wraz ze sprawozdaniem komisyi gospodarstwa krajowego przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 10 sierpnia 1901. l. 53.531 c. k. Namiestnictwu z prośbą o poparcie u Rządu centralnego, zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwami z d. 13. grudnia 1901 l. 133.899 i z d. 21. sierpnia 1902 l. 91.293, że przedłożyło odnośne sprawozdanie komisyi c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, decyzya jednak tego Ministerstwa dotąd nie nadeszła.

Petycye odstąpione c. k. Rządowi.

Uchwałą z d. 11. lipca 1902 odstąpił Wys. Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia następujące petycye:

1) l. S. 174 i 646 gmin Gołkowice, Skrudzina i Mostki o zabudowanie potoku Jaworzyny;

2) l. S. 287 gminy Kuryłówka o osuszenie gruntów, budowę drogi, obwałowanie Sanu i zniesienie rewizorów bydła;

3) l. S. 628 gminy Cisiec i 12 innych gmin powiatu Żywieckiego, tudzież l. S. 1.094 i l. 1889 gmin Skidzin, Wilczkowice i Kobiernice w sprawie regulacyi Soły;

4) l. S. 870 Michała Baraniaka i tow. o obwałowanie granicznej Wisły w Brzeszczach;

5) l. S. 966 oddziału Stryjsko-Żydaczowskiego c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego o przyspieszenie zawiązania spółki wodnej dla regulacyi Żeżawy;

6) l. S. 1.128 mieszkańców nad dolnym Wiarem o przyspieszenie regulacyi tej rzeki;

7) l. S. 1.139 włościan gminy Rzuchów o regulacyę Sanu;

8) l. S. 188 proboszcza łać. i mieszkańców Sokołowa w sprawie regulacyi Świcy i Sukielu.

O tej uchwale Wys. Sejmu zawiadomił Wydział krajowy strony interesowane:

ad 1) reskryptem z d. 1. października 1901 l. 67.963 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Sączu z tą uwagą, że projekt generalny preliminujący koszta na 50.100 K, został już opracowany przez sekcyę Samborską c. k. oddziału leśno-technicznego i Wydział krajowy postanowił przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 50% zasiłku krajowego płatnego w 2 ratach po 12.525 K, w latach 1903 i 1904;

ad 2) reskryptem z d. 27. września 1902 l. 67.962 za pośrednictwem Wydziału powiatu w Łańcucie;

ad 3) reskryptem z d. 27. września 1902 l. 67961 za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w Żywcu i Biały;

ad 4) reskryptem z d. 27. września 1902 l. 67.960 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Biały;

ad 5) reskryptem z d. 27. września 1902 l. 67.959;

ad 7) reskryptem z d. 27. września 1902 l. 67.957 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Łańcucie;

ad 8) reskryptem z d. 27. września 1902 l. 67.956 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Stryju.

Stron interesowanych, które wniosły petycyę ad 6), nie zawiadomiono o powyższej uchwale, gdyż petycya znajduje się w c. k. Namiestnictwie a nazwiska petycyonujących nie są Wydziałowi krajowemu znane.

Czy i w jaki sposób zostały załatwione przez c. k. Rząd petycye ad 2)—8), nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy zawiadomienia.

Petycye przekazane Wydziałowi krajowemu.

Uchwałą z d. 11. lipca 1902 przekazał Wys. Sejm na wniosek komisyi gospodarstwa kraj. Wydziałowi krajowemu następujące petycye do zbadania i możliwego uwzględnienia, ewentualnie przedłożenia Sejmowi wniosków na najbliższej sesyi:

1) Petycyę gminy Łękawica o regulacyę potoku Kocierz.

W skutek tej petycyi odnieśliśmy się odezwą z d. 30. września 1902 l. 67.991 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zarządzenia, ażeby sekcya Samborska c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich zbadała potok Kocierz vel Łękawskę na miejscu i opracowała generalny projekt z kosztorysem. Zarazem oświadczyliśmy gotowość przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku na przyznanie 50% zasiłku z funduszu krajowego, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli dalszego zasiłku w tej samej wysokości z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 22. listopada 1902 l. 139.576 c. k. Ministerstwo rolnictwa przesłało reskryptem z d. 10. listopada 1902 l. 29.974 akta dotyczące tej sprawy wymienionej sekcyi z poleceniem, aby po przeprowadzeniu dochodzeń na miejscu sporządziła ogólny projekt zamierzonej regulacyi.

O powyższym stanie sprawy zawiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Żywcu.

2) Petycyę gminy Łodygowice o regulacyę potoku Żylczy.

Reskryptem z d. 28. września 1902 l. 67.990 zawiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Żywcu, że regulacya potoku Żylczy objętą jest projektem zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły, który to projekt został już zbadany w roku bieżącym przez delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa i Wydziału krajowego.

Przedłożenie Wys. Sejmowi projektu ustawy zapewniającej wykonanie tych zabudowań, które są położone w dorzeczu dróg wodnych, zależne będzie od wyniku rokowań z c. k. Rządem.

3) Petycyę Wydziału powiatowego w Rawie ruskiej o regulacyę dopływów Bugu.

W skutek tej petycyi zawiadomiliśmy reskryptem z d. 28. września 1902 l. 67.989 Wydział powiatowy w Rawie ruskiej, że już od kilku lat przeprowadza krajowe biuro melioracyjne studya dla regulacyi dopływów Bugu. Mianowicie w roku ubiegłym ukończono zdjęcia dla regulacyi potoku Błotni z dopływami w powiatach Sokalskim, Żółkiewskim i Rawskim, tak iż na podstawie wygotowanego już operatu przedłożony zostanie Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tej regulacyi, w roku bieżącym zaś kontynunje czterech inżynierów studya dla regulacyi Raty, tudzież jej dopływów Świni, Białki i Moszczanki.

4) Petycyę Wydziału powiatowego w Tłumaczu o regulacyę rzeki Worony

Na skutek tej petycyi zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Tłumaczu reskryptem z d. 31. października 1902 l. 67.988, że Wydział krajowy weźmie pod rozwagę sprawę traktowania regulacyi rzeki Worony poza uchwalonym przez Wys. Sejm d. 13. lutego 1894, programem regulacyi wód, skoro Wydział powiatowy w Tłumaczu w myśl polecenia Wydziału krajowego z d. 2. grudnia 1899 l. 79.105 przedłoży wykaz odszkodowań za zniesienie lub obniżenie jazów przy zakładach wodnych na tej rzece, od czego skuteczność regulacyi jest zawisłą, a projekty regulacyi daleko ważniejszych dopływów górnego Dniestru, mianowicie: Wereszycy, Tyśmienicy z Bystrzycą i Błożewki zostaną opracowane.

(5 Petycyę oddziału Strydsko-Żydaczowskiego c. k. galic. Tow. gosp. o regulacyę Kłodnicy.

W załatwieniu tej petycyi, zawiadomiliśmy Radę oddziału Stryjsko-Żydaczowskiego c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego pismem z dnia 28. września 1902 l. 67.987, że, w myśl uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 13. lutego 1894 programu regulacyi wód, regulacya Kłodnicy wraz z innymi dopływami górnego Dniestru przyjdzie do skutku w latach najbliższych, Wydział krajowy zaś przystąpi do opracowania projektu tej regulacyi prawdopodobnie w r. 1905, po wygotowaniu operatów regulacyi Tyśmienicy i Błożewki z dopływami.

6) Petycyę przysiółka Wydrze ad Grębów o przyjęcie na kraj utrzymania rowów osuszających.

Wskutek tej petycyi, zawiadomiliśmy interesowanych reskryptem z dnia 28. września 1902 l. 67.986, za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu, że Wydział krajowy nie może przychylić się do ich prośby, o przyjęcie kosztów utrzymania rowów osuszających na fundusz krajowy, gdyż Rada gminna w Grębowie uchwałą z dnia 16. września 1899, zatwierdzoną przez Wydział powiatowy, zobowiązała się te rowy własnym kosztem w dobrym stanie utrzymywać i tylko pod tym warunkiem wykonane zostały rowy wy-

łącznie kosztem kraju i państwa bez żadnego przyczynienia się mieszkańców Wydrza.

7) Petycyę gminy Łężany o regulacyę potoku Badoń.

Reskryptem z dnia 28. września 1902 l. 67.985, zawiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Krośnie, że regulacya potoku Badoń została już zaprojektowaną, i stanowi część projektu regulacyi potoku Skwarówki (Olszyn) z dopływami.

8) Petycya gminy Okulińce i 5 innych gmin o regulacyę Grobki.

Reskryptem z dnia 28. września 1902 l. 67.984 zawiadomiliśmy interesowane gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Bochni, że Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 11. lipca 1902 uchwalił projekt ustawy o obwałowaniu Wisły między ujściem Raby a Wolą rogowską, który to projekt obejmuje także regulacyę Grobki z dopływami.

9) Petycyę gminy Bieliniec o obwałowanie Sanu.

Reskryptem z dnia 28. września 1902 l. 67.983 zawiadomił Wydział krajowy gminę Bieliniec za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nisku, że Wydział krajowy gotów jest zarządzić opracowanie projektu lokalnego obwałowania Sanu i przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na subwencyonowanie tego obwałowania, jeżeli interesowana gmina, lub w jej zastępstwie Wydział powiatowy, zobowiąże się pokryć $^1/_3$ część kosztów zamierzonych robót.

10) Petycyę gminy Suchodół i miasta Krosna o regulacyę Lubatówki.

W załatwieniu tej petycyi, zawiadomiliśmy interesowane gminy reskryptem z dnia 28. września 1902 l. 67.982, za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Krośnie, że Wydział krajowy zarządzi w r. 1903 zdjęcia potoku Lubatówki od ujścia Skwarówki do Wisłoka, względnie do mostu kolejowego, celem opracowania projektu regulacyi, strony interesowane bowiem przedłożyły przy petycyi deklaracye, mocą których zobowiązują się pokryć $^1/_3$ część kosztów.

Petycyę gmin Zawierzbie i Biskupice o przyspieszenie obwałowania Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem.

Petycyę tę załatwił Wys. Sejm, uchwalając na posiedzeniu z dnia 11. lipca 1902 projekt ustawy, o uzupełnieniu obwałowania Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem, o czem zawiadomiliśmy petycyujące gminy reskryptem z dnia 27. września 1902 l. 67.981, za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Dąbrowy.

Petycyę Spółki wodnej dla regulacyi Starego Brnia i Wiszni o odpisanie reszty pożyczki z krajowego funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych.

W załatwieniu tej petycyi, którą Wys Sejm uchwałą z dnia 11. lipca 1902 Wydziałowi kraj. odstąpił, odpowiedział Wydział kraj. reskryptem z d. 26. września 1902 ł. 54.818 Wydziałowi Spółki wodnej, iż odpisanie reszty pożyczki w kwocie 43.602 K 24 gr. jest niemożliwem, gdyż inaczej zażądałyby wszystkie inne Spółki wodne podobnego odpisania pożyczek, zaciągniętych na pokrycie datków konkurencyjnych, co równałoby się zwolnieniu stron od konkurencyi, przewidzianej w państwowej ustawie melioracyjnej a co obciążyłoby niepomiernie fundusz krajowy.

Petycya Rady powiatowej w Lisku o subwencyę na regulacyę rzeczki Olszaniczki w Uhercach.

Wydział krajowy, któremu obok wymieniona petycya uchwałą z dnia 5. lipca 1902 przekazaną została, zawiadomił reskryptem z d. 29. lipca b. r. l. 53.088 Radę pow. w Lisku o niezałatwieniu jej petycyi przez Wys. Sejm i zarazem dodał, że ze względu na nagłość regulacyi tego potoku na długości 700 m, Wydział krajowy może wziąć sprawę tej lokalnej regulacyi pod rozwagę i ewentualnie zarządzić uregulowanie tego potoku w Uhercach, przy pomocy krajowej i państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, jeżeli interesowana gmina, lub w jej zastępstwie Rada powiatowa, zdeklaruje się pokryć $^1/_3$ część kosztów i z obowiąże się wykonane roboty utrzymywać w należytym stanie własnym kosztem.

Petycya Marcina Zawadzkiego

O tem, iż petycya ta nie została przez Wys. Sejm załatwioną, zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z dnia 12. września 1902 l. 56.476 pro-

i tow. w Siedliskach o zabezpieczenie ich łąki przy rzece San

szących, za pośrednictwem Wydziału pow. w Brzozowie.

Petycya Romualda Bieleckiego, b. dozorcy melioracyjnego, o odpisanie zwrotu reszty stypendyum pobranego przez czas nauk na kursie dla dozorców melioracyjnych

Petycyę tę przekazał Wys. Sejm uchwałą z dnia 10. lipca 1902 Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Z uwagi, że Bielecki wstępując na kurs dozorców na koszt funduszu krajowego, zobowiązał się po ukończeniu kursu pozostać w służbie krajowej najmniej lat 10, z uwagi dalszej, iż służbę tę wkrótce samowolnie porzucił, i że Wydział krajowy jego prośbie jako też prośbie Wydziału pow. trembowelskiego, gdzie otrzymałał posadę urzędnika technicznego, o odpisanie pobranych zasiłków odmówił był, z uwagi wreszcie, iż ustępstwo w tym kierunku mogłoby ujemnie wpłynąć na służbę innych krajowych dozorców melioracyjnych, załatwił Wydział krajowy rzeczoną petycyę odmownie.

Petycya Anny Moskalowej, wdowy po b. dozorcy melioracyjnym, o przyznanie pensyi wdowiej

Obok wymienioną petycyę, odstąpioną Wydziałowi krajowemu uchwałą z 11. lipca 1902, załatwił Wydział krajowy uchwałą z 30. września 1902 l. 69186 odmownie, albowiem petentce nie przysługa prawo do pensyi wdowiej.

II.

A. Postęp budowy przy ustawowych przedsbiorstwach melioracyjnych w r. 1901.

a) Przedsiębiorstwa prowadzone przez Wydział krajowy.

1. Obwałowanie lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r, 1901, przedstawiają się koszta rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I.	Roboty ziemne	52.872 K.	84 g.
II.	Wykupno gruntów	13.111 „	26 „
III.	Ubezpieczenia	1.539 „	45 „
IV.	Budowa objektów	9.115 „	07 „
V.	Konserwacya	911 „	68 „
VI.	Zarząd	6.913 „	84 „
VII.	Kasa chorych	1.091 „	66 „
VIII.	Nieprzewidziane	4.921 „	15 „
	Razem	90.476 K.	95 g.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano kwotę 117.027 K. 98 g., wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 26.551 K. 03 g., które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów.

Kosztem powyżej wykazanym wykonano w r. 1901 następujące roboty:

1) usypano 5.804 m wału między Krakowem a Mogiłą i 15 ramp;

2) pogłębiono i uregulowano koryta potoków i wykonano rowy oszuszające o łącznej długości 1242 m;

3) zbudowano 1 szluzę i 2 przepusty betonowe we wałach oraz 2 mostki drewniane i 1 mostek betonowy na rowach osuszających.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1901 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Karol Boziewicz.

2. *Obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.*

Według aktu kolaudacyjnego wykonano przy tem przedsiębiorstwie w r. 1901 następujące roboty:

1) wał pod Niepołomicami na długości 2,255 m i 5 ramp;

2) rowy osuszające o łącznej długości 218 m;

3) 1 szluzę i 1 przepust betonowy.

Koszta powyższych robót, sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy, przedstawiają się następnie:

I. Roboty ziemne	30.240 K.	35 g.
II. Budowa objektów	8.940 „	88 „
III. Roboty dodatkowe	817 „	96 „
IV. Wykupno gruntów	5.482 „	32 „
V. Konserwacya	2.345 „	07 „
VI. Zarząd	6.146 „	36 „
VII. Nieprzewidziane	432 „	96 „
Razem . .	54.405 K.	90 g.

Na powyższe roboty preliminowano 64.527 K. 83 g., wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 10.121 K 93 g., które osiągnięto w rubryce robót ziemnych i budowy objektów.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1901 inżynier-adjunkt kraj. biura melioracyjnego, Maryan Prokopowicz.

3. *Obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.*

Podobnie jak w poprzednich latach prowadzono w r. 1901 roboty przy tem przedsiębiorstwie w dwóch sekcyach, przyczem pierwsza sekcya obejmowała prawy wał Wisłoki tudzież wał Wisły sekcya VII. pomiędzy ujściem Wisłoki i granicą powiatu Mieleckiego i Tarnobrzeskiego, sekcya zaś druga wał wiślany sekcya VIII między Nowym Brniem i Wisłoką. Przy budowie wałów Wisły i Wisłoki wykonano równocześnie potrzebne objekty wraz z siecią rowów dopływowych.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy protokołu przeprowadzonej w r. 1902 kolaudacyi wynosiły koszta wykonania robót w r. 1901, jak następuje:

Sekcya I.

I. Roboty ziemne	52.309 K	14 g.
II. Budowa objektów	13.638 „	42 „
III. Roboty dodatkowe	11.980 „	37 „
IV. Wykupno gruntów	30.494 „	17 „
V. Utrzymanie w czasie budowy	2.114 „	20 „
VI. Zarząd	7.531 „	46 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.283 „	02 „
Razem	119.350 „	78 „

Za tę kwotę nadsypano 2·5 km. wału wykonano 14·1 km. kanału Dymitrowsko-Młodochowskiego, 3·34 km. kanału Szade-Borki i 0·4 km. rowu Jaślańskiego oraz zbudowano 39 mostków drewnianych, 15 mostków z rur betonowych, 2 kładki i 4 przejazdy.

Koszta preliminowane na wykonanie powyższych robót wynosiły 126.564 K 38 g., wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 7.213 K 60 g., które osiągnięto przeważnie przy budowie objektów i w robotach dodatkowych.

Roboty w sekcyi I. prowadził w r. 1901 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Jan Bochniak.

Sekcya II.

wykazuje w poszczególnych rubrykach następujące koszta:

I. Roboty ziemne	45.660	K 06	g.
II. Budowa objektów	27.829	„ 41	„
III Roboty dodatkowe . . . . . . , .	1.032	„ 30	„
IV. Wykupno gtuntów	13.188	„ 20	„
V. Konserwacya	2.811	„ 99	„
VI. Zarząd	7.166	„ 82	„
VII. Nieprzewidziane	4.941	„ 89	„
Razem	102.630	K 67	g.

Powyższym kosztem wykonano 2·682 km. wałów 13·102 km. rowów osuszających, 2 szluzy i 18 przepustów betonowych w wale Wisły i obustronnych wałach starego Brnia oraz 6 ramp.

Wobec preliminowanej kwoty 111.088 K 48 gr. okazuje się zaoszczędzenie w kosztach budowy 8.457 K 81 g., które osiągnięto przeważnie w rubryce kosztów bndowy objektów. Budowę w sekcyi II. prowadził w r. 1901 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Jan Haładej.

4. Regulacya Biały.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadzono w r. 1901 w dwóch sekcyach, które obejmowały powiaty Tarnowski i Grybowski.

Według protokołu przeprowadzonej w r. 1902 kolaudacyi wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1901, jak następuje:

a) sekcya dolna.

I. Roboty ziemne	9.545	K. 53	g.
II. Roboty regulacyjne	93.845	„ 31	„
III. Budowa objektów	—	„ —	„
IV. Roboty dodatkowe	1.744	„ 59	„
V. Wykupno gruntów	4.903	„ 91	„
VI. Konserwacya	9.723	„ 22	„
VII. Zarząd	6.583	„ 71	„
VIII. Nieprzewidziane	996	„ 46	„
razem .	127.342	K. 73	g.
Do tego koszta robót nadprogramowych, pokryte z dotychczasowych oszczędności w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 13. stycznia 1902 l. 27.461	35.591	„ 07	„
Ogółem koszta budowy .	162.933	K. 80	g.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1901:

A. Roboty programowe:

1) 4 przekopy o łącznej długości 1.021 m;

2) 3.681,$_{8}$ tam faszynowych równoległych, 1.604,$_{0}$ m budowli faszynowych prostopadłych, 115 m tam równoległych kamiennych, 1.090 m^3 deponii kamienia, oraz 628,$_{26}$ m budowli równoległych mieszanych (tam faszynowych inkrnstowanych kamieniem) i 2.016 m obitek faszynowych;

3) zasadzono odsypiska w odciętych korytach i poza trasą.

B. Roboty nadprogramowe:

1) Inkrustacyą tam faszynowych na długości 701 m kamieniem łamanym, zaś na długości 911 m płytami betonowemi;

2) rekonstrukcyą tam faszynowych częścią zniesionych przez nadzwyczajną powódź czerwcową w r. 1901 o łącznej bryłowatości 9.240 m^3;

3) odkopano 4 zamulone przez powódź przekopy;

4) odczyszczono uregłowane dopływy Biały po powodzi czerwcowej.

Na wykonanie robót programowych preliminowano 111.758 K 80 g., wobec czego okazuje się przekroczenie w kwocie 15.583 K. 93 g., które znajduje pokrycie w oszczędnościach z lat poprzednich.

Budowę w dolnej sekcyi Biały prowadził w r. 1901 inżynier-adjunkt kraj. biura melioracyjnego, Adam Różański.

b) sekcya górna

wykazuje w poszczególnych rubrykach następujące koszta:

I.	Roboty ziemne	8.349 K.	65 g.
II.	Roboty regulacyjne	107.004 „	19 „
III.	Budowa objektów	— „	— „
IV.	Roboty dodatkowe	685 „	28 „
V.	Wykupno gruntów	2.357 „	48 „
VI.	Konserwacya	3.577 „	26 „
VII.	Zarząd	6.265 „	24 „
VIII.	Nieprzewidziane	975 „	90 „
	razem .	128.215 K.	00 g.
	Koszta robót nadprogramowych pokrytych oszczędności z lat poprzednich	11.291 „	36 „
	Ogółem koszta budowy .	139.506 K.	36 g.

Gdy na roboty programowe preliminowano 138.451 K. 71 g. okazuje zsię zaoszczędzenie w kwocie 10.236 K. 71 g.

Kosztem powyżej wykazanym wykonano w r. 1901

A. Roboty programowe:

1) 10 przekopów o łącznej długości 2.386 m;

2) 7.710 m budowli równoległych kamiennych, 892 m deponii, 122 m budowli prostopadłych kamiennych, 2.198 m budowli równoległych mieszanych, 5.238 m budowli faszynowych prostopadłych, z tych 966 m inkrustowanych kamieniem, oraz 736 m obitek faszynowych.

3) korekcyę ujść trzech potoków;

4) zasadzono odsypiska w odciętych korytach i poza trasą.

B roboty nadprogramowe, wykonane wskutek nadzwyczajnej powodzi czerwcowej:

49 m budowli równoległych kamiennych, 30 m budowli równoległych mieszanych, 192 m budowli prostopadłych faszynowych inkrustowanych kamieniem, 161 m budowli równoległych i 1.097 m budowli prostopadłych faszynowych.

Robotami w górnej sekcyi kierował w r. 1901 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Tadeusz Korasadowicz.

5. *Regulacya rzeki Bugu.*

Koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie za rok 1901 przedstawiają się według sprawdzonego przez oddział rachunkowy protokołu kolaudacyjnego następnie:

I. Roboty ziemne	. . . . . .	4.165 K. 67 g.
II. Roboty regulacyjne	. . . . .	35.481 „ 42 „
III. Wykupno gruntów	. . . . .	1.251 „ — „
IV. Konserwacya	. . . . . .	1.071 „ 10 „
V. Zarząd	. . . .	8.161 „ 89 „
VI. Nieprzewidziane	. . . . . .	2.244 „ 58 „
	razem .	52.375 K. 66 g.

W preliminarzu kosztorysowym obliczonym w wysokości 9.685 K. 17 g. nie były wcale przewidziane roboty regulacyjne, które wykonano na podstawie dodatkowego kosztorysu, zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w wysokości 106.881 K. 80 g., a które, jak się z zestawienia kosztów budowy okazuje, wykonano kosztem tylko 35.481 K. 42 g. Oszczędność w tej rubryce w porównaniu z dodatkowym kosztorysem w kwocie 71.403 K. 08 g. osiągnięto przez budowę niższych tam od przyjętych w kosztorysie, oraz przez racyonalne prowadzenie budowy, wyczekując spłycenia dna przez samoczynne przekopy.

Również osiągnięto znaczną oszczędność w robotach ziemnych, na które preliminowana kwota wynosiła 8.026 K. 16 g., zaś koszta rzeczywiste 4.165 K. 67 g.

W r. 1901 wykonano przy regulacyi Bugu przekopy na przestrzeni od km. 14·8 do km. 15·46, 6.500 m tam równoległych, 84 m tam prostopadłych i 3.959 m obitek faszynowych.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1901 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Maksymilian Czernik.

6. *Uzupełnienie regulacyi Kisieliny.*

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1901 przedstawiają się koszta rozdzielone na pojedyncze rubryki, jak następuje:

I. Roboty ziemne	. . . . . .	27.055 K. 32 g.
II. Budowa objektów	. . . . . .	5.518 „ 21 „
III. Roboty dodatkowe	. . . . . .	8.013 „ 82 „
IV. Wykupno gruntów	. . . . . .	4.393 „ 79 „
V. Konserwacya	. . . .	4.381 „ 81 „
VI. Zarząd	. . . .	5.504 „ 93 „
VII. Nieprzewidziane	. . . . . .	8.430 „ 73 „
	razem .	63.298 K. 61 g.

Wobec preliminowanej kwoty 40.180 K. 60 g. okazuje się przekroczenie w sumie 23.118 K. 01 g. Przekroczenie to, które znajduje pokrycie w oszczędnościach z lat poprzednich, rozkłada się na wszystkie rubryki, a powstało wskutek budowy wałów, których nie można było wykonać z materyału wydobytego z koryta Kisieliny, wskutek budowy mostu, ubezpieczenia skarp oraz budowy całego szeregu dodatkowych przepustów w wałach.

Wykazanym powyżej kosztem wykonano w r. 1901:

A. w dolnej sekcyi Kisieliny:

1) regulacyę potoku z obustronnymi wałami na długości 2.766 m., którą doprowadzono do mostu w Wał Rudzie;

2) 1 most inundacyjny oraz 1 szluzę i 13 dodatkowych przepustów w wałach;

3) ubezpieczenie koryta Kisieliny płotkami i darniami na długości 2.766 m;

4) roboty konserwacyjne na uregulowanej przestrzeni, jako to: odczyszczenie koryta i rekonstrukcya przekroju łożyska na długości 674 m, ubezpieczenie płotkami, poprawa 3 mostów inundacyjnych i 1 brodu, oraz wymiana przepustu drewnianego na przepust betonowy.

B) w górnej sekcyi Kisieliny

1. regulacya Kisieliny od mostu w Wał-Rudzie do mostu w szlaku drogi z Radłowa do Brzeska na długości 3.956 m.

2. ubezpieczenie koryta płotkami i darniami na długości 3.410 m.

Robotami przy tem przedsiębiorstwie kierował w r. 1901 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Konstanty Wiśniewski.

7. *Regulacya środkowej sekcyi Gniłej Lipy.*

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy protokołu przeprowadzonej w r. 1902 kolaudacyi wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1901 przy tem przedsiębiorstwie, jak następuje:

I.	Roboty ziemne	31.821	K.	06 g.
II.	Ubezpieczenia brzegów	396	„	61 „
III.	Mosty	2.649	„	32 „
IV.	Zakłady wodne	—	„	— „
V.	Roboty dodatkowe	1.416	„	31 „
VI.	Wykupno gruntów	14.226	„	35 „
VII.	Wykupno młynów	—	„	— „
VIII.	Konserwacya	1.667	„	56 „
IX.	Zarząd	5.417	„	43 „
X.	Nieprzewidziane	4.036	„	68 „
	razem .	61.631	K.	32 g.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1901:

1. wykop koryta pod Babuchowem na długości 2,110 m.
2. ubezpieczenia brzegów płotkami na długości 290 m.
3. zbudowano dodatkowo 1 most dębowy, 1 kładkę i 1 bród,
4. obsiano 23 ha skarp koryta i nasypów nasionami traw.

Wobec preliminowanej kwoty 47.717 K. 73 g, okazuje się przekroczenie w kosztach budowy w kwocie 13.913 K. 59 g., które powstało wskutek budowy dodatkowych objektów oraz wykupna gruntów, których wartość znacznie się podniosła.

W r. 1901 kierował robotami przy tem przedsiębiorstwie inżynier kraj. biura melioracyjnego, Jan Pisz.

8. *Regulacya górnego Dniestru z dopływami.*

Podobnie jak w r. 1900 prowadzono w r. 1901 roboty przy tem przedsiębiorstwie na trzech przestrzeniach, a mianowicie na Dniestrze sekcyi I. od Rozwadowa w górę ku ujściu Tyśmienicy i w sekcyi II. od Tyśmienicy w górę ku ujściu Strwiąża, oraz regulacyę Strwiąża od ujścia do Dniestru w górę.

Według sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy operatu wykonawczego wynosiły koszta budowy w r. 1901, jak następuje:

a) przy regulacyi Dniestru sekcyi I. i II.

I.	Roboty ziemne	61.853	K.	59 g.
II.	Roboty regulacyjne	36.869	„	14 „
III.	Budowa objektów	92	„	20 „
IV.	Roboty dodatkowe	546	„	01 „
V.	Wykupno gruntów	78.773	„	92 „
VI.	Konserwacya	101	„	60 „
VII.	Zarząd	14.628	„	42 „
VIII.	Nieprzewidziane	10.354	„	68 „
	razem .	203.219	K.	56 g.

Powyższym kosztem wykonano:

1) 23 przekopów o łącznej długości 5.720 m.;
2) 2,347 m³ budowli kamiennych. 3.123 m³ deponii kamienia i 6.998 m³ budowli faszynowych;
3) zasadzono 2·7 ha odsypisk.

Na powyższe roboty preliminowano 328.986 K. 61 g., wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 125.767 K. 05 g., które osiągnięto przeważnie na robotach ziemnych.

b) Przy regulacyi Strwiąża:

I. Roboty ziemne	20.384	K.	67 g.
II. Roboty regulacyjne	30.167	„	95 „
III. Budowa objektów	14.659	„	11 „
IV. Roboty dodatkowe	468	„	26 „
V. Wykupno gruntów	9.697	„	64 „
VI. Konserwacya	219	„	16 „
VII. Zarząd	7.777	„	31 „
VIII. Nieprzewidziane	975	„	68 „
razem .	84.349	K.	78 g.

Gdy na powyższe roboty preliminowano kwotę 141.990 K. 10 g., okazuje się zaoszczędzenie w sumie 57.640 K. 32 g., które uzyskano na robotach ziemnych i wykupnie gruntów.

Wykazanym kosztem wykonano:

1) 8 przekopów o łącznej długości 1190·5 m.;
2) 9317 m³ tam faszynowych;
3) 2 mosty dębowe;
4) zasadzono odsypiska w odciętych korytach.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadzili w r. 1901 na Dniestrze sekcyi I. inżynier kraj. biura melioracyjnego, Dyonizy Howarth, sekcyi II. inżynier-adjunkt kraj. biura melioracyjnego, Jan Łopuszański, zaś na Strwiążu inżynier kraj. biura melioracyjnego, Władysław Zgorlakiewicz.

9. Regulacya Nowego Brnia.

Koszta budowy przy tem przydsiębiorstwie sprawdzone przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego, wynosiły w r. 1901, jak następuje:

I. Roboty ziemne	17.199	K.	01 g.
II. Ubezpieczenia	1.219	„	87 „
III. Budowa objektów	1.541	„	35 „
IV. Wykupno gruntów	420	„	10 „
V. Konserwacya	3.712	„	71 „
VI. Zarząd	5.223	„	18 „
VII. Nieprzewidziane	1.032	„	80 „
razem .	30.349	K.	02 g.

W porównaniu z preliminowaną kwotą 25.295 K. 78 g. okazuje się przekroczenie w wysokości 5.053K. 24 g.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1901 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Maryan Röhrich.

Uzupełnienie regulacyi potoku Krzemienicy.

Według sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy protoko[illegible] kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1901 wynos[illegible] koszta budowy, jak następuje:

I. Wykupno gruntów	11 K.	5[illegible]	[illegible]
II. i IV. Roboty ziemne i roboty dodatkowe . .	42.966 „	7[illegible]	[illegible]
III. Budowa objektów	9.000 „	23	[illegible]
V. Konserwacya	5.514 „	54	„
VI. Zarząd	5.311 „	36	„
VII. Nieprzewidziane	1.500 „	01	„
Razem . .	64.304 K.	48	g.

W porównaniu z preliminowaną kwotą na wykonanie powyższych robót w sumie 67.877 K. 06 g., okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 3.572 K. 58 g., które osiągnięto głównie w robotach ziemnych, mimo że zbudowano szereg objektów kosztem 9.000 K. 23 g., na które nie preliminowano żadnej kwoty i wykonano rowów o 13·592 km. więcej aniżeli w kosztorysie przewidziano.

Wykazanym powyżej kosztem wykonano w r. 1901 19 rowów osuszających na łącznej długości 31.266 km, wraz z ubezpieczeniem dna, płotkami i darniami, zbudowano 3 mostki drewniane i 170 mostków z rur betonowych oraz 3 przepusty betonowe w wałach Babulówki a 1 przepust betonowy w starym wale Wisły.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1901 inżynier adjunkt kraj. biura melioracyjnego, Józef Pruchnik.

b) Przedsiębiorstwa prowadzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy.

(sekcyę samborską dla zabudowań potoków górskich)

11. Zabudowanie potoku Bystry w Zakopanem.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego protokołu kolaudacyi przedstawiają się koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1901, jak następuje:

I. Roboty ziemne i regulacyjne .	42.746 K	28	g.
II. Roboty przy zabudowaniu	— „	—	„
III. Wykupno gruntów . . .	— „	—	„
IV. Konserwacya	352 „	85	„
V. Zarząd	5.647 „	78	„
VI. Nieprzewidziane . . .	5.175 „	10	„
Razem .	53.922 K.	01	g.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1901 kunetę brukowaną kamieniem na długości 555 m wraz z wykopem ziemnym, 13 gurtów dla wzmocnienia kunety oraz 1 próg gruntowy i rozplantowano wydobyty materyał wzdłuż całej kunety.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie są na ukończeniu. Z dotychczasowego wyniku można oczekiwać, że preliminowane koszta nie będą przekroczone.

12. Zabudowanie górskich potoków w dorzeczu Dniestru.

Sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie wynosiły za rok 1901, jak następuje:

a) dla sekcyi Stary-Sambor:

I. Roboty ziemne . . .	11.975 K	53 g.
II. Roboty regulacyjne . .	19.952 „	58 „
III. Budowa objektów . . .	14.351 „	09 „
IV. Roboty dodatkowe . .	8.358 „	27 „
V. Wykupno gruntów . .	849 „	48 „
VI. Konserwacya . . .	3.074 „	93 „
VII. Zarząd	5.563 „	94 „
VIII. Nieprzewidziane . . .	— „	— „
Razem .	64.125 K	82 g.

b) dla sekcyi Turka:

I. Roboty ziemne . . .	10.960 K	05 g.
II. Roboty regulacyjne . .	16.692 „	15 „
III. Budowa objektów . . .	4.986 „	18 „
IV. Roboty dodatkowe . . .	721 „	94 „
V. Wyknpno gruntów . . .	344 „	60 „
VI. Konserwacya	397 „	67 „
VII. Zarząd	2.997 „	20 „
VIII. Nieprzewidziane . . .	136 „	55 „
Razem .	37.236 K	34 g.

Łączne koszta budowy w obydwu sekcyach wynosiły przeto kwotę 101.362 K 16 gr. Według protokołu kolandacyi tych robót preliminowano na powyższe roboty kwotę 60.595 K, 35 g., wobec czego okazuje się przekroczenie w sumie 40.766 K 81 g, które powstało wskutek zastosowania systemu silniejszych budowli dla korekcyi potoków oraz wykonania dodatkowych objektów.

Wykazanym kosztem wykonano w r. 1901 w sekcyi Stary-Sambor korekcyą potoków Topolnicy, Dwernickiego i Żdżanny na łącznej długości 1586 m wraz z szeregiem budowli poprzecznych i zawikleniem szutrowisk, zbudowano 2 zapory kamienne, 2 skrzynie kamienne i 3 zapory gałęziowe, dokończono budowę 2 zapor kamiennych, wzmocniono ubezpieczenie brzegów na potoku Leninie oraz zalesiono 51 ha zrębów w dorzeczu Niedzielny. W sekcyi Turka przeprowadzono korekcyą potoku Rypiany na długości 1700 m wraz z szeregiem budowli poprzecznych i zawikleniem szutrowisk i zbudowano 1 zaporę gałęziową.

13. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Biały.

W skutek wyczerpania funduszu prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1901 tylko najniezbędniejsze roboty konserwacyjne i zalesienia.

Koszta tych robót przedstawiają się według sprawdzonego przez oddział rachunkowy zestawienia, jak następuje:

I. Roboty ziemne	— K	— g.
II. Roboty regulacyjne	2.802 „	80 „
III. Budowa objektów	— „	— „
IV. Roboty dodatkowe	1.685 „	15 „
V. Wykupno gruntów	— „	— „
VI. Konserwacya	1.195 „	58 „
VII. Zarząd	1.099 „	85 „
VIII. Nieprzewidziane	23 „	60 „
Razem .	6.806 K	98 g.

Roboty te wykonano kosztem zasiłku, udzielonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

14. Zabudowanie potoku Niszkówki.

Według sporządzonego przez oddział rachunkowy Wydziału krajoweg[...] zamknęcia rachunkowego, wynosiły koszta robót dodatkowych przy zabudowan[...] potoku Niszkówki w r. 1901, jak następuje:

I. Roboty ziemne	—	K	—	
II. Roboty regulacyjne	—	„	—	„
III. Budowa objektów	—	„	—	„
IV. Roboty dodatkowe	427	„	61	„
V. Wykupno gruntów	—	„	—	„
VI. Konserwacya	522	„	39	„
VII. Zarząd	36	„	81	„
VIII. Nieprzewidziane	—	„	—	„
Razem .	986	„	81	„

c) Przedsiębiorstwa krajowe prowadzone przez c. k. Namiestnictwo.

15. Regulacya Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy z d. 26. listopada 1902 l. 443 udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 12 grudnia 1902 l. 149.462 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1901 roboty regulacyjne na przestrzeni od Wołcniowa, Brzozdowiec do Nadiatycz km. 343·0 do km. 359·0 i pod Żurawnem od km. 316.0, do km. 316·8 i wykonano następujące roboty:

1) 8 przekopów o łącznej długości 3036·8 m, z których tylko jeden przekop pod Żurawnem o dług. 318 m zupełnie wykończono, resztę zaś wykonano od 25% do 95% ich bryłowatości.

3) 2931·5 m tam kamiennych równoległych, 540 m poprzeczek kamiennych, 150 m oskałowania tam faszynowych, 175 m tam faszynowych równoległych i 1890 m podwyższenia tam faszynowych. Z tych robót wykończono zupełnie tylko podwyższenie tam faszynowych na długości 1740 m.;

3) pogłębiono parową pogłębiarką stare koryta dla utorowania przewozu kamienia łamanego, i wydobyto ogółem 35.912 m³ materyału.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy ogółem, w kwocie . . . . 350,542 K 30 g.

z czego przypada:

1) na roboty ziemne	61.493	„	56	„
2) na roboty kamienne	91.214	„	78	„
3) na roboty faszynowe	31.023	„	21	„
4) na wykupno gruntów	108.560	„	91	„
5) pogłębianie koryt	20.196	„	60	„
6) na zbudowanie galarów i elewatora . .	9.590	„	65	„
7) na dozór i drobne roboty wykonane we własnym zarządzie	8.036	„	66	„
8) na zarząd	20.425	„	93	„

Natomiast udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 27. czerwca 1902 l. 56.272 zamknięcie rachunków za r. 1901 wykazuje wydatki (należytość) w sumie . . . . 514.716 K 06 g.

z czego przypada:

1) na zarząd	28.774	K	42	g
2) na koszta pomiaru	706	„	58	„
3) na utrzymanie łęgowych	1.295	„	23	„

4) na remuneracye i zapomogi . . .	1.470	K.	— g.
5) na zakupno bagra parowego, galarów i koszta utrzymania	90.112	„	96 „
6) na wykupno gruntów	163.039	„	17 „
7) na koszta budowy	225.396	„	91 „
8) na różne wydatki	3.920	„	79 „

16. Regulacya Soły.

Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy z d. 11. listopada 1902 l. 223 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1901 roboty regulacyjne systematyczne pod Oświęcimem od km 5 do km 0 i między Ciscem a Cięciną od km 62·5 do km 56·5 oraz roboty lokalne pod Kobiernicami i Trzesną—Zadzielem, i wykonano następujące roboty:

1) 5 przekopów o łącznej długości 1.650 m oraz licznych szutrowisk o bryłowatości 10,141 m³;

2) 5196 m tam faszynowych, z tego 2557 m równoległych a 2272 m prostopadłych, 3450 m tam kamiennych równoległych, 2368,5 m tam kamiennych prostopadłych, 1244 m oskałowania tam faszynowych i 957 m rezerw kamiennych;

3) zasadzono odsypisk 3·4123 m ha oraz

4) ukończono niwelacyę rzeki

Koszta powyższych robót wykazuje c.k. kierownictwo budowy, jak następuje:

1) koszta zarządu	19.921	K	76 g.
2) koszta pomiarów	555	„	40 „
3) koszta budowy	151.303	„	65 „
Razem .	171.780	K	81 „

a po strąceniu wartości użytych materyałów rządowych w kwocie 2.392 K 89 g., wydatki gotówką 169.387 K. 92 g.

Udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 11. czerwca 1902 l. 56.273 zamknięcie rachunków za rok 1901 wykazuje wydatki (należytość) w sumie . . . . 132.267 K 93 g.

z czego przypada:

1) na zarząd	24.030	K	30 g.
2) na koszta pomiaru	1.784	„	46 „
3) na koszta budowy	102.569	„	45 „
4) na różne wydatki	3.883	„	72 „

17. Regulacya Łomnicy.

Według sprawozdania c. k. kierownictwa budowy z dnia 2. listopada. 1902 l. 380 wykonano przy tem przedsiębiorstwie w r. 1901 następujące roboty:

A) na Łomnicy pod Swaryczowem i na przestrzeni od Medyni do Pukasowiec:

1) 3 przekopy oraz skopanie szutrowisk na łącznej długości 797 m;

2) 4029 m tam faszynowych równoległych, 2739·5 m tam faszynowych prostopadłych i 897·0 m poprzeczek.

B) na Czeczwi pod Tużyłowem:

1) 1 przekop przez szutrowisko o długości 170 m;

2) 193·0 m tamy faszynowej równoległej i 276·5 tam prostopadłych.

Oprócz powyższych robót dokończono ustawienie słupów kilometrowych i reperów na Łomnicy, Czeczwi i Dubie.

Powyższe roboty wykonano według zestawienia c. k. kierownictwa budowy kosztem 284.371 K 65 gr.,

z czego przypada:

1) na zarząd	15.782 K	31 gr.
2) na koszta pomiarów . . .	2.100 „	09 „
3) na koszta budowy . . .	266.489 „	25 „

Udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 11. czerwca 1902 l. 56.271 zamknięcie rachunków za r. 1901 wykazuje wydatki (należytość) w sumie 209.088 K. 26 gr.,

z czego przypada:

1) na zarząd	21.248 K	23 gr.
2) na koszta pomiaru . . .	2.114 „	— „
3) na koszta budowy . . .	182.587 „	56 „
4) na różne wydatki . . .	3.138 „	47 „

W sprawie niezgodności kosztów budowy, podanych przez c. k. kierownictwo budowy regulacyi Soły, Łomnicy i Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, z kosztami wykazanymi w odnośnych zamknięciach rachunków, zażądał Wydział krajowy odezwą z dnia 23. grudnia 1902 l. 95.101 wyjaśnienia od c. k. Namiestnictwa, upraszając zarazem o podanie porównania kosztów robót z preliminarzem kosztorysowym.

B) Czynności kraj. biura melioracyjnego od 1. lipca 1901 do 30. czerwca 1902.

W r. 1901—2 czynnych było w biurze melioracyjnem 41 inżynierów, z których zajmowało się:

4 prowadzeniem referatu w biurze centralnem, tudzież inspekcyami i kolaudacyami,

8 projektowaniem publicznych robót melioracyjnych;

14 kierownictwem budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych;

14 projektowaniem i wykonaniem melioracyj prywatnych, mianowicie: po 2 w ekspozyturach Krakowskiej i Jasielskiej, po 1 w ekspozyturach Tarnowskiej, Jarosławskiej i Stanisławowskiej, a 7 w biurze centralnem (z tych 2 projektowaniem i wykonaniem kultur torfowych i nadzorowaniem pól doświadczalnych); wreszcie 1 inżynier referatem spraw rybackich i udzielaniem fachowej porady przy zakładaniu stawów rybnych.

Alegat 4. Wedle załączonego ./· wykazu wykonano w czasie od 1. lipca 1901 do 30. czerwca 1902:

a) zdjęcia dla 156 stron:

1) dla regulacyi wód na długości 325,4 km i na powierzchni 17.727 morgów;

2) dla melioracyj prywatnych:

pod osuszenie rowami i kulturę torfową . .	12.537 morgów
pod drenowanie	9.164 „
pod nawodnienie	863 „
razem . .	22.564 morgów

b) projekty techniczne i kosztorysy dla 145 stron:

1) dla regulacyi wód na długości 336,5 km i na powierzchni 21.655 morgów;

2) dla melioracyj prywatnych:

pod osuszenie rowami i kulturę torfową . .	9.870	morgów
pod drenowanie	8.058	„
pod nawodnienie	1.032	„
rązem . .	18.960	morgów

c) wytyczenie melioracyj subwencyonowanych i prywatnych dla 150 stron:

1) dla regnlacyi wód na długości 92 km

2) dla melioracyj prywatnych:

osuszenia rowami i kultury torfowej . . .	1.579	morgów
drenowania	4.041	„
nawodnienia.	516	„
razem . .	6.136	morgów

(Wykazem ad c) nie są objęte publiczne ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne). Nadto przeprowadziło biuro melioracyjne w r. 1901—273 czynności komisyjnych wyszczególnionych w wykazie.

Czynności c. k. galic. oddziału hydrograficznego. Alegat 5.

Udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 31. października 1902 l. 110.510 sprawozdanie c. k. krajowego oddziału hydrograficznego z czynności i kosztów służby hydrograficznej w r. 1901 przedkładamy Wys. Sejmowi w załączeniu ·/.

Kultura torfowisk.

W roku 1902 prowadzono doświadczenia z uprawą torfowisk w następujących miejscowościach: w Wolicy Baryłowej, Stojanowie, Tetewczycach, Przegnojówce, Dublanach, Derewni, Byszowie, Suchowoli, Chwatowie, Ubiniu i Ostrowczyku a nadto subwencyonowano i kontrolowano uprawę traw nasiennych na torfach w Korsowie.

Stacya doświadczalna w Jaworznie w powiecie Chrzanowskim na tamtejszych torfowiskach gminnych założoną być nie mogła, z powodu oporu miejscowej ludności. Działalność poszczególnych stacyi przedstawia się, jak następuje:

Pole doświadczalne w Wolicy Boryłowej.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

Jak wiadomo, pole to założone zostało jeszcze w roku 1898 na ostatnich wschodnich kończynach osuszonych bagien Stojanowskich na gruncie włościanskim Lewka Danyluka, położonym tuż przy granicy rosyjskiej. Stacya wzorowo prowadzona, pouczyła włościan nietylko o sposobie uprawy torfowisk, ale rozwiązała również wiele szczegółów fachowo rolniczych, ważnych dla przyszłej gospodarski. Program doświadczeń uwzględniał przedewszystkiem potrzeby gospodarstwa włościańskiego, w którem obok łąk musiano na torfach uprawiać zboże, kartofle, rośliny pastewne i ogrodowe.

Z wykonanych i ukończonych doświadczeń na szczególne podniesienie zasługuje fakt, że z roślin zbożowych wcale dobrze na torfach Wolickich udaje się owies i jare żyto. Z kilku do uprawy wziętych odmian najlepiej udał się owies biały lineburski (Lüneburgerklei Hafer), który obecnie znalazł

na bagnach Stojanowskich dość szerokie zastosowanie, tak w gospodarstwach włościańskich jak i na obszarach dworskich.

Natomiast czarny owies duński (Moorhafer), który, jak wiadomo, za granicą uważany bywa za najodpowiedniejszy dla torfów, w Wolicy Boryłowej zupełnie zawiódł i wcale go się obecnie nie używa. Dla przykładu podaje się, że owsa białego lineburskiego zebrano

z 1 ha w 1900 r. . . , , . 13·5 q
„ 1901 „ . . . . . 14·3 „

żyta jarego zbierano średnio 10 ctm. z 1 ha. Pod uprawę zboża wysiewano na 1 ha 10 q kainitu i 3 q mączki Thomasa.

Stacya ta spełniła już swoje zadanie, tembardziej, że włościanie tamtejsi zawiązali pod patronatem Wydziału krajowego, spółkę dla uprawy torfowisk, na wzór spółek Raiffeisenowskich, która istnieje już dwa lata i przyczynia się nie mało do rozszerzenia uprawy bagien. Gdy jednak przy intenzywniejszej uprawie rolnej torfowisk zachodzi potrzeba wprowadzenia pewnego płodozmianu, przeto postanowiono w myśl wniosku Komisyi ministeryalnej, utrzymać pole to i nadal, udzielając subwencyi na ten cel w rocznej wysokości 100 koron, t. j. tyle, ile na zakupno nawozów sztucznych potrzeba.

Porządek płodozmianu ułożono w następujący sposób: 1900 r. okopowe, 1901 r. kłosowe, 1902 r. kłosowe z podsiewem koniczu trawnego, 1903 r. konicz trawny, 1904 r. okopowe, 1905 r. kłosowe. Jakkolwiek porządek nie został jeszcze wyczerpany, to jednak już dzisiaj da się powiedzieć, że konicz trawny należy zatrzymać przez dwa lata z powodu bujnej jego wegetacyi.

Stacya doświadczalna w Tetewczycach.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

Tetewczyce leżą mniej więcej pośrodku bagien Stojanowskich, które ciągną się na długości około dwudziestu kilku kilometrów. Stacya zatem była tu wskazaną, ażeby jeden z większych nieużytków podnieść co rychlej do wyższej kultury. Stacyę podobnie jak w Wolicy Baryłowej, założono na gruncie włościańskim, a opiekę i kierownictwo powierzono miejscowemu nauczycielowi szkoły ludowej, p. Andrzejowi Stockiemu. W pierwszym roku ze względu na późne rozpoczęcie robót, wykonano tylko osuszenie, pozakładano rury drewniane i część zajętej przestrzeni uprawiano według z góry ułożonego programu doświadczalnego. Podzielono ją mianowicie na jedenaście poletek, z których na pierwszem uprawiano kapustę zwykłą, marchew, groch zwykły i fasolę tyczną.

Na dalszych uprawiano kartofie i buraki pastewne w różnych odmianach i przy różnych kombinacych nawozów sztucznych. Główny przy tem nacisk położono na porównanie działania na torfie mączki Thomasa i superfosfatu a jednoroczny wynik doświadczeń wypadł na niekorzyść superfosfatu.

Sposób prowadzenia doświadczeń, jak i osiągnięte rezultaty dają najlepsze świadectwo sumienności i pracowitości tak kierownika jak i właściciela stacyi i nie ulega wątpliwości, że stacya w Tetewczycach przyczyni się do rozwoju uprawy na bagnach Stojanowskich. Do sądu tego uprawnia i ten fakt, że włościanie tamtejsi już po jednorocznym wyniku próbnej uprawy, zawiązali spółkę dla uprawy torfowisk pod patronatem Wydziału krajowego, na wzór pierwszej takiej spółki w Wolicy Baryłowej.

Stacya doświadczalna w Stojanowie.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

Po niefortunnych doświadczeniach na dawniejszej stacyi założonej w r. 1897 na gruncie ks. kanonika Sochackiego postanowiła komisya mini-

steryalna założyć ponownie pole doświadczalne na gruncie włościańskim. Grunt na ten cel odstąpił znany ze swej pracowistości miejscowy gospodarz, Izydor Tkaczyk, a prowadzenie doświadczeń powierzono tamtejszemu dyrektorowi czteroklasowej szkoły, który jako równoczesny kierownik uzupełniających kursów rolniczych, przedstawia bardzo odpowiednią i ukwalfikowaną siłę.

Podobnie jak w Tetewczycach, tak i tu z powodu późno rozpoczętych robót zdołano w pierwszym roku tylko z trudnością przeprowadzić mechaniczną uprawę i posadzić te rośliny, które w programie doświadczeń były polecone.

Powierzchnia pola doświadczalnego wynosi 3·6 morgów i położone jest ono tuż nad kanałem głównym, przy gościńcu krajowym do Radziechowa.

Jakkolwiek wyniki zbiorów jeszcze nie zostały za rok 1902 zestawione, to jednak w czasie kontroli przekonano się niestety, że stan ziemiopłodów nie przedstawiał się zadowalniająco. Szukając za przyczyną tego zjawiska, musi się przyjść do przekonania, że leży to w naturze torfowisk w Stojanowie, które ze względu na swoje własności chemiczne i mechaniczne są bardzo liche i trudne do uprawy jako rola. Pod tym względem różnią się one znacznie od torfowisk poniżej położonych w Tetewczycach i w Wolicy Baryłowej. Nadto cierpią torfowiska w Stojanowie wskutek niedostatecznego osuszenia, do czego głównie przyczyniają się wody zaskórne i źródliskowe wypływające na tej części bagien jako na początku naturalnego zlewiska z działu wodnego.

Wskutek tego zarządzono wykopanie środkiem stacyi nowego rowu tak, że zamiast jednej działki o szerokości 48 m. będą na rok 1903 dwie o szerokości 24 m., przez co spodziewać się należy osiągnięcia lepszych warunków wegetacyi.

Pole doświadczalne w Chwatowie.

(Powiat Złoczów).

Torf na polu doświadczalnem w Chwatowie wśród bagien Oleskich należy bezsprzecznie do najniewdzięczniejszych dla uprawy. Mimo dwukrotnego sadzenia kartofli i starannego każdorazowego obrobienia nie dał się należycie rozkruszyć i oczyścić. Przy nawożeniu sztucznymi nawozami w ilości 10 q kainitu i 3 q mączki Thomasa na 1 ha zbierano kartofli od 20—70 korcy z 1 moga.

W roku 1901 całą stacyę wynoszącą 10 morgów obsiano mieszanką traw i zebrano około 15 m ctn siana z 1 morga.

W roku bieżącym łąki te przedstawiały obraz dość zmienny, niektóre działki pokryły się darnią dość bujną i gęstą, inne natomiast świeciły miejscami pustemi i były mocno zachwaszczone.

W roku 1903 przyznać się mająca subwencya w wysokości 500 koron użytą zostanie na zakupno sztucznych nawozów, na nasiona do dosiewu i na wybudowanie szluzy zwilżającej, o ile zostanie na ten cel funduszu i o ile gmina Chwatów, będąca właścicielką pola, zechce się do tego przyczynić robocizną i materyałem drzewnym.

Pole doświadczalne w Ostrowczyku polnym.

(Powiat Złoczów).

Pole dla doświadczeń z uprawą torfowisk w Ostrowczyku polnym założone zostało na gruncie p. Kazimierza Jaworskiego, który wprawdzie sam nie posiada znaczniejszych przestrzeni torfowisk, jednak graniczy z rozległemi torfowiskami gminnemi i włościańskiemi.

Zbiory uzyskane na stacyi w r. 1901 i 1902 są niezadowalniające, a wynik ten przypisać należy nietylko trudnościom, jakie uprawa torfowisk

nastręcza, ale niezawodnie i temu że właściciel, który nie posiada znaczniejszego obszaru torfowisk, nie przywiązuje wagi do uprawy tego rodzaju gruntów.

Z tego powodu dalsze utrzymanie stacyi w Ostrowczyku polnem zależec będzie od szczegółowego zbadania w ciągu r. 1903.

Stacya doświadczalna w Glinianiach (Przegnojów).

(Powiat Przemyślany).

Pole dla próbnych doświadczeń z uprawą torfowisk w Glinianach zostało założone nad uregulowanym potokiem „Przegnojówką“ na gruntach dworskich hr. Potulickiego. Składało się ono z sześciu działek.

Na pięciu działkach od I. do V. w roku 1899 posadzono kartofle, rozsypując nawozów sztucznych w ilości 12 q kainitu i 4 mączki Thomasa na 1 ha.

Zbiór z 1 ha był następujący:

„Sine“ . .	187·5 q	o zawartości skrobii	13·6%
„Piasty“ . .	117·0 „	„ „	19·3%

Działka VI. po przeoraniu i starannem obrobieniu została bezpośrednio obsiana mieszanką traw na łąkę stałą i dała zaraz w pierwszym

1899 r.	33·60 q z 1 ha
w 1900 r.	59·25 „ „ „
„ 1901 r.	42·62 „ „ „

W roku 1900 na działce I. sadzono ponownie kartofle „Piasty“ i zebrano 142 q z 1 ha na działce II. i III. siano owies i zebrano ziarna 12.22 q z 1 ha, na działce IV. sadzono buraki pastewne i zebrano 706·50 q z 1 ha, na działce V. wysiano po kartoflach jako przedplonie mieszankę traw na łąki czasowe i zebrano w dwu pokosach 89·90 q siana.

W roku 1901 działkę I. i IV. obsiano po dwuletniej uprawie okopowych, mieszanką traw na łąki stałe i zebrano w dwu pokosach średnio 28 q. z działki V. 57·89 q a z działki VI. 42·62 siana z 1 ha.

W tymże roku na działce II. sadzono marchew pastewną i zebrano 330 q z 1 ha, zaś na działce III. buraki pastewne i zebrano 536·53 q z 1 ha.

Według dokładnych rachunków prowadzonych przez zarząd dóbr w Glinianach zestawienie wydatków i dochodów z uprawy torfowisk na stacyi przedstawia się następująco:

W r. 1899 wydano . . .	1.284 K	30 gr.
„ 1900 „ . . .	759 „	96 „
„ 1901 „ . . .	347 „	21 „
razem .	2.388 K	47 gr.

W wydatkach tych mieszczą się koszta szluzy spiętrzającej z kwotą 210 kor. 80 gr. Nie policzono natomiast kosztów kopania rowów, które według obliczenia kosztorysowego wynoszą 312 kor. 74 gr. — Dodawszy sumę tę do ogólnych wydatków, otrzyma się kwotę 2.701 kor. 21 gr.

Dochody zaś ze zbiorów według obliczenia zarządu dóbr przedstawiają się następująco:

W r. 1899	1.005 K	58 gr.
„ 1900	1.253 „	43 „
„ 1901	573 „	85 „
razem .	2.832 K	86 gr.

Czysty zatem dochód po trzech latach uprawy torfowiska wynosi 131 kor. 65 gr. Ponieważ powierzchnia stacyi wynosiła 4 ha tj. okrągło 7

morgów, przeto na 1 ha wypada w trzecim roku 32 kor. 91 gr. czystego dochodu (czyli z 1 morga 18 kor. 80 gr.).

Z zestawienia cyfr tych widzimy, że w dwu pierwszych latach przy uprawie torfowisk jeszcze niema żadnych dochodów. Wydatki bowiem wraz z kosztami robót melioracyjnych wynoszą 2.367 kor. 00 gr., podczas gdy z zebranych planów uzyskano tylko 2.259 kor. 01 gr.

Dopiero w trzecim roku zwraca się nietylko reszta kapitału nakładowego, ale otrzymuje się jeszcze znaczną nadwyżkę dochodu. —

Gdyby się więc przyjęło, że w czwartym roku będą te same wydatki i wypadną takie same zbiory, to uzyska się czystego dochodu 226 kor 64 gr., co stanowi na 1 ha 56 kor. 66 gr. zaś na 1 morg 32 kor. 37 gr. czyli że włożony kapitał przynosi 65·27%. Z tych kilku uwag wynika, że kultura torfów jest melioracyą, która może wcale dobrze się opłacać, jeśli się ją wykona prowadzi według zasad ogólnie dziś poznanych i przyjętych. —

Jakkolwiek powyżej przeprowadzony rachunek może w innych warunfkach wypaść mniej lub więcej korzystnie, to jednak należy podnieść, że obliiczony on został dla stacyi doświadczalnej a zatem dla stosunkowo małego obszaru i że koszta budowy szluzy jak i administracyi będą takie same i dla znacznie większej powierzchni.

Ceny jednostkowe dla plonów przyjmowano takie, jakie w rzeczywistości uzyskiwano, tak n. p. za 1 q kartofli 2 kor., za 1 q buraków pastewnych 80 gr., za 1 q owsa 12 kor., za 1 q siana 3 kor.

Normalne nawozy sztuczne na 1 ha wynosiły dla okopowych 12 q kajnitu i 4 q mączki Thomasa, dla łąk 10 q kainitu i 3 q mączki Thomasa.

Stacya doświadczalna w Hnilicach.

(Powiat Zbaraż.)

Stacya ta została już wyjęta z pod opieki Wydziału krajowego a subwencyę ostatnią wypłacono w roku 1901. —

Na stacyi tej, jak to już podniesiono w sprawozdaniu za rok 1900, miano wypróbować, czy w stosunkach tamtejszych korzystniej będzie uprawiać torfowiska przy pomocy nawozów sztucznych, czy przez nawodnianie. — Za nawodnianiem łąk w Hnilicach przemawiało to, że woda potoku przecinająca torfowisko jest bardzo żyzna i przynosi w czasie większych wód znaczną ilość namułu mineralnego; nadto i to, że klimat podolski w tej okolicy ma charakter bardziej stepowy, że więc zlewanie wodą łąk będzie bardzo wskazanem w letnich i jesiennych miesiącach po pierwszej, względnie po drugiej kośbie.

W tym celu z ogólnej powierzchni 8 ha, połowę przeznaczono na zalew, do czego wybudowano kosztowną szluzę nawodniającą i usypano groblę zamykającą. — Przed zalewem łąkę należycie zbronowano i podsiano mieszanką traw.

Drugą natomiast połowę podzielono na sześć działek o szerokości 60 m, 80 m i 100 m i działki te pod zimę raz a z wiosną drugi raz przeorano, wybronowano i zasiano pełną mieszanką traw łąkowych. — Na 1 ha wysypano 8 q kainitu i 2 q mączki Thomasa.

W pierwszym roku (1901) zebrano:

z torfowiska nienawodnianego (tylko bronowanego i podsianego) 2 pokosy	21·32 q siana
z torfowiska nawodnianego 2 pokosy	36·89 „ „
z działki 60 m szer. 1 pokos	19·40 „ „
„ 80 „ „ 1 „	18·48 „ „
„ 100 „ „ 1 „	12·32 „ „

Ciekawe te próby dokończone być nie mogły, gdyż majątek Hnilice przeszedł w ręce dzierżawcy — który dla sprawy tego rodzaju nie okazywał żadnego zainteresowania.

Stacya doświadczalna w Czernicy.

(Powiat Żydaczów.)

Ukończone już doświadczenia w Czernicy, wykazały tak wielkie korzyści z uprawy torfowisk, że właściciel, p. Mikołaj Podlewski w roku bieżącym samodzielnie uprawił na łąkę około 30 morgów.

Na łąkach tylko podsiewanych zbierano około 30 q siana, zaś na łąkach przeoranych i zupełnie na nowo obsianych około 50 q siana najlepszej jakości.

Podnieść przy tem należy, że kartofle jako przedplon dawały w Czernicy tak lichy zbiór, że uprawę ich postanowiono w przyszłości na tamtejszych torfach zupełnie zaniechać. Przypisać to należy niezawodnie związkom żelazowym, którymi torf w Czernicy jest silnie zanieczyszczony. — Z roślin pastewnych znakomicie udawał się koński ząb.

Stacya doświadczalna w Suchowoli.

(Powiat Cieszanowski).

Stacya założoną została w myśl wniosku komisyi ministeryalnej nad rowem osuszającym wykonanym przy pomocy państwa i kraju na obszarze dworskim w Suchowoli w przysiółku zwanem Hamernia, a kierownictwo jej powierzono dzierżawcy p. Mieczysławowi Zabłockiemu. Uprawa po ukończeniu robót technicznych wykonaną została po raz pierwszy dopiero w roku bieżącym, a ponieważ wyniki nie zostały jeszcze zestawione, przeto poda się je dopiero w następnem sprawozdaniu. Spodziewać się jednak należy, że dzięki szczeremu zajęciu się wspomnianego kierownika, stacya ta przyczyni się nie mało do podniesienia kultury tamtejszych nieużytków.

Stacya doświadczalna w Dublanach.

(Powiat Lwów).

Stacya doświadczalna w Dublanach założoną została na gruncie — należącym do folwarku Dublany, jako części znacznych obszarów torfowisk w dorzeczu Pełtwi.

Bliskie sąsiedztwo Lwowa i możliwość łatwego i korzystnego spieniężenia płodów ogrodowych wskazywały na to, ażeby doświadczenia ograniczyć właściwie tylko do uprawy warzyw.

Niestety, przy projektowaniu rowów, warunki dla osuszenia okazały się tego rodzaju, że uprawa powyższych roślin stawała się wątpliwą, wskutek czego przy układaniu programu doświadczeń uwzględniono w bardzo znacznej mierze uprawę łąkową torfowisk, co, jak się później okazało, było właściwem, gdyż włościanie tamtejsi tą uprawą żywo się zainteresowali.

Z uznaniem należy podnieść, że stacya ta w ciągu trzyletniego istnienia, prowadzoną była przez dyrektora p. Juliusza Frommla bardzo starannie i niezawodnie temu zawdzięczać należy, że osiągnięte wyniki przeszły wszelkie oczekiwania. Że próbne doświadczenia z uprawą torfowisk w Dublanach okazały się bardzo pożytecznemi, dowodzi fakt, że powstała tam w roku bieżącym spółka dla uprawy torfowisk pod patronatem Wydziału krajowego, do której od razu przystąpiło kilkunastu włościan. Ponieważ sprawozdanie z doświadczeń na stacyi w Dublanach zostanie w swoim czasie ogłoszone w jednem z czaso-

pism rolniczych, przeto na tem miejscu przytacza się tylko niektóre wyniki ogólniejszego znaczenia.

Uprawione kartofle na działce II, 40 m. szerokiej, dały w pierwszym roku następujące zbiory z 1 ha:

„Andersony“	126 q	o zawartości skrobi	17·6%
„Sine“	167 „	„ „	13·4%
„Aurora“	148 „	„ „	15·8%
„Klejnot“	164 „	„ „	14·6%
„Lech“	182 „	„ „	12·8%
„Topas“	201 „	„ „	15·5%

Jakkolwiek nie zupełnie pod względem jakości, to jednak pod względem ilości niektóre gatunki odpowiadają zbiorom kartofli z najurodzajniejszych ziem.

Pod kartofle wysypano normalną dawkę nawozów, to jest 12 q kainitu i 4 q mączki Thomasa.

Również i na działce III, 30 metrów szerokiej, uprawiano kartofle, jednak dawkę kainitu podniesiono do 20 q na 1 ha. Niestety sprawdziła się przestroga niejednokrotnie podnoszona, że zbyt duże dawki kainitu raczej ujemnie aniżeli dodatnio na zbiór kartofli wpływają. Przy zgnojeniu więc 20 q kainitu i 4 q mączki Thomasa zebrano z 1 ha kartofli:

„Andersony“ .	117·64 q	o zawartości skrobi	17·9%
„Sine“ . .	100·67 „	„ „	12·9%
„Aurora“ . .	142·85 „	„ „	14·3%
„Klejnoty“ .	135·26 „	„ „	15·4%

Natomiast ten sam stosunek nawozów sztucznych dość korzystnie wpłynął na zbiór buraków pastewnych. Mianowicie z 1 ha zebrano:

	Zawartość cukru	Zawartość proteiny
Piloty białe 282·92 q . . .	4·50%	1·48%
„ żółte 330·04 q . . .	4·80%	1·51%
„ czerwone 303·08 q . .	6·80%	1·57%
„ leutewickie 303·07 q . .	2·80%	1·03%
„ ekendorfskie 303·49 q . .	2·50%	1·91%

Z roślin, które na torfach dublańskich najlepiej się udają, są wszelkiego rodzaju kapusty, które przynoszą zarazem największy dochód. I tak w roku 1900 zebrano z 1 ha zwykłej kapusty 361·11 q, która przyniosła brutto dochodu 581 kor. 35 gr.

W roku zaś 1901 zebrano kapusty brunświckiej 505·14 q. z 1 ha.

Natomiast bardzo niefortunnie wypadły doświadczenia z uprawą kukurydzy bukowińskiej i końskiego zębu, które w przeważnej części zostały zniszczone przez pędraki i turkucie.

Wcale dobrze wypadła uprawa łąkowa torfowisk dublańskich, gdyż z dwuletniej działki I, zebrano w roku 1901 z 1 ha 47·25 q przy użyciu na 1 ha 8 q kainitu i 3 q mączki Thomasa.

Stacya doświadczalna w Ubiniu.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

Torfowiska nad Dumnym potokiem, dla których uprawy została założoną w Ubiniu na obszarze dworskim stacya doświadczalna, odznaczają się wielkiem bogactwem pożywnych części roślinnych.

Wykazują one w górnej warstwie przy spaleniu, 55·74% zaś w dolnej 47·35% popiołu, z tego wapna 8%, azotu zaś 2·4%.

Ze względu na te korzystne własności postanowiono na tej stacyi obok łąk, uprawiać trawy nasienne, mianowicie następujące gatunki: Alopecurus pratensis, Poa serotina, Avena florescens, Avena alatior i Fetuca arundinacea. Jakkolwiek doświadczenia w tym kierunku nie są jeszcze zamknięte, zwłaszcza, że w roku 1901 wskutek fatalnych stosunków klimatycznych niektóre działki trzeba było przeorywać i na nowo obsiewać, to jednak można już powiedzieć, że trawy: Avena florescens, Avena alatior i Festuca arundinacea, doskonale się udają, najpewniej się zbierają i przynoszą najlepszy dochód. Inne gatunki są mniej pewne i przy rozszerzonej produkcyi nasion w Ubiniu nie będą npráwiane.

Z doświadczeń łąkowych podnieść należy doświadczenia z bronowaniem i podsiewem łąk, nasieniem traw.

Działka VI. w ten sposób przygotowana w porównaniu z działką I, przeoraną i zupełnie na nowo obsianą, dała przy tem samem nawożeniu następujące zbiory z 1 ha:

Rok	Działka I.	Działka VI.
1899 .	. 19·08 q. siana (1 pokos)	. 44·60 q siana
1900 .	. 55·63 „ „ . .	. 43·33 „ „
1901 .	. 59·35 „ „ . .	. 62·89 „ „
Razem	. 134·06 m. ctn.	150·82 m. ctn.

Przeliczając zbiory te na wartość pieniężną, przy uwzględnieniu kosztów produkcyi, otrzymamy tak samo większy zysk z łąk tylko bronowanych, nawożonych i podsiewanych.

Zauważa się jednak, że metody podsiewania nie można z tą samą korzyścią wszędzie stosować, w Ubiniu bowiem w skutek wcześniej wykonanego osuszenia głównego i urodzajnego torfu, darń łąkowa posiadała już z natury dość znaczną ilość traw szlachetnych, przeto przemiana na lepsze łąki postępowała bardzo szybko i łatwo.

Oprócz wyszczególnionych powyżej miejscowości rozpoczęto doświadczenia z uprawą torfowisk w Byszowie (powiat, Sokal), w Derewni (powiat Żółkiew) i w Przegnojowie (powiat Przemyślany), Na stacyach tych wykonano w roku bieżącym przeważnie tylko roboty przygotowawcze, jak: rowy osuszające, szluzy i orkę i dlatego sprawozdanie z wyniku doświadczeń nie może być jeszcze przedłożone.

Zakładanie fabryk drenarskich. Na rok 1902 nie wyznaczył Wys. Sejm żadnego kredytu na zakładanie fabryk drenarskich. Wydział krajowy miał jednak do dyspozycyi na ten cel pozostałość z dotacyi lat poprzednich, która według zamknięcia rachunkowego za r. 1901 wynosiła 28.100 K 93 g.

Z funduszu tego czerpał Wydział krajowy tylko w dwóch wypadkach raz dlatego, iż liczba zgłoszeń o wypożyczenie pras drenarskich była nieznaczną a powtóre, iż w kilku miejscowościach zwinięto fabryki drenarskie i oddano Wydziałowi krajowemu wypożyczone w swoim czasie prasy do a dyspozycyi.

Wydział krajowy starał się więc przedewszystkiem o rozdzielenie starych lecz do użytku przydatnych pras pomiędzy zgłaszających się tylko na wyraźne życzenie interesowanych, dostarczał pras nowych.

W roku bieżącym rozdał Wydział krajowy prasy drenarskie z przyborami dla założyć się mających fabryk:

1) w Jarosławiu p. Teofilowi Kosińskiemu, właścicielowi cegielni. Tutaj przeznaczyl Wydział krajowy prasę, która wypożyczoną była w r. 1897 dla fabryki w Pełkiniach, ks. Witołda Czartoryskiego, która to fabryka przeistoczoną została na parową, wskutek czego dana tu kosztem funduszu krajowego prasa zastąpiona być musiała inną, do motoru zastosowaną.

Fabryka w Jarosławiu została w roku bieżącym w ruch puszczoną i ceny sprzedaży rurek przez Wydział krajowy ustanowione.

2) w Łąkcie górnej pow. Bochnia p. Dr. Klemensowi Rutowskiemu. Właścicielowi temu oddaną została prasa drenarska z przyborami, która w r. 1896 wypożyczoną była dla fabryki w Płazie, powiecie chrzanowskim, majątku śp. Dra Józefa Rettingera. Po śmierci właściciela fabryka drenów została jednak zwiniętą a prasa oddaną do dyspozycyi Wydziału krajowego.

Fabryka w Łąkcie górnej nie została jeszcze w roku bieżącym w ruch puszczoną.

3) Dla istniejącej już fabryki drenów w Czyszkach, majątku p. Maryana hr. Łosia, wypożyczył Wydział krajowy drugą prasę drenarską, mianowicie tę, która w r. 1898 wypożyczoną była dla fabryki w Miżyńcu majątku Maryi ks. Lubomirskiej a oddaną została w r. 1900 Wydziałowi krajowemu do dyspozycyi.

4) Do Czermny, pow. Jasło, majątku p. Stanisława Zaykowskiego, dał Wydział krajowy prasę drenarską z przyborami, wypożyczoną z r. 1896 p. Władysławowi Dembowskiemu w Siarach pow. Gorlice, gdzie tenże właściciel do założenia fabryki wcale nie przystąpił.

W Czermny nie została jeszcze w tym roku fabryka założoną, poczynione tylko zostały roboty przygotowawcze, aby ją z wiosną roku przyszłego w ruch puścić.

5) Do Żyrawy, pow. Żydaczów, majątku p. Witołda Czajkowskiego, dostarczył Wydział krajowy nowej prasy z przyborami z fabryki H. Cegielskiego z Poznania, kosztem 1600 Kor.

Wydział krajowy nie otrzymał jeszcze urzędowej wiadomości, czy właściciel ten założył już fabrykę.

6) do Huty Komorowskiej pow. Kolbuszowa, majątku p. Adama Kozłowieckiego, dostarczył Wydział krajowy nowej prasy drenarskiej; fabryka może być jednak założoną dopiero z wiosną 1903 r., gdyż prasa przyznaną została dopiero w zimie b. r.

7) Wreszcie przeznaczoną w r. 1900 do założenia fabryki drenów w Komarowicach p. Dobromil, majątku p. Aleksandra Pragłowskiego, prasę drenarską z przyborami oddał Wydział krajowy z uwagi, iż fabryka w Komarowicach dotąd założoną nie została, p. Stanisławowi Agopsowiczowi w Błozwi, pow. Stary Sambor. Właściciel ten przystąpi do założenia fabryki z wiosną 1903.

8) Ponadto dla użytku kraj. szkoły garncarstwa w Kołomyi oddał Wydział krajowy prasę drenarską, będącą dotąd w użyciu w fabryce w Piadykach, majątku Romana kniazia Puzyny, gdzie fabryka drenów zwiniętą została.

Do dyspozycyi posiada Wydział krajowy oprócz wykazanej w zeszłorocznem sprawozdaniu prasy drenarskiej w Glinianach jeszcze sześć pras starych mianowicie w Hujczu, Butynach, Kozach, Kalnikowie, Straszęcinie i Krzywaczce.

Prasy te oddane zostały do dyspozycyi bądź dlatego, że właściciele zwinęli fabryki po zdrenowaniu własnych gruntów, bądź też dlatego, że do założenia fakryki nie przystąpili.

Allegat 6. Wykaz ilości drenów wyprodukowanych i sprzedanych w r. 1901 w subwencyonowanych fabrykach drenarskich załącza się.

Służba dozorców melioracyjnych i drenarskich

Od czasu ostatniego sprawozdania zaszły w stanie służby dozorców następujące zmiany:

Uwolnieni zostali od służby krajowej prowizoryczni dozorcy melioracyjni: Stanisław Miękoszewski i Franciszek Robak, pierwszy dekretem z 18. marca 1902 l. 18824, drugi dekretem z 11. listopada 1902 l. 76.376.

Z powodu wydatnej i gorliwej służby posunął Wydział krajowy trzech dozorców melioracyjnych do rangi wyższej. Zamianował mianowicie dekretem z 7. listopada l. 53.660 starszymi dozorcami: Józefa Krzysztyszyńskiego, Adama Jamroza i Józefa Swięchowicza.

Ukończonych uczniów pierwszego dwuletniego kursu dozorców drenarskich, którzy końcowy egzamin złożyli z postępem, wymaganym statutem organizacyjnym, zamianował Wydział krajowy dekretem z 18. kwietnia 1902 l. 24.858 prowizorycznymi dozorcami drenarskimi, a to następujących trzynastu: Teodora Seńczuka, Feliksa Robaka, Jana Pusadyna, Antoniego Krawca, Antoniego Jajugę, Jana Wertyporocha, Aleksandra Krzyżanowskiego, Jana Mirackiego, Antoniego Korpałę, Wojciecha Wykę, Józefa Rzędzianowskiego, Augustyna Błaszkiewicza i Franciszka Króla.

Obecny personal służby dozorców składa się:
1) z 2 konduktorów melioracyjnych;
2) z 8 starszych dozorców melioracyjnych;
3) z 16 dozorców melioracyjnych;
4) i z 13 dozorców drenarskich.

Nadto zajętych jest przy wykonaniu robót: 2 ukończonych uczniów kursu dozorców melioracyjnych i 10 ukończonych uczniów kursu dozorców drenarskich.

Z wykazanych powyżej 51 dozorców odbywa obecnie służbę wojskową 1 dozorca drenarski i 5 ukończonych uczniów drenarskich.

Zmiana §. 2. instrukcyi służbowej dozorców.

W §. 2. uchwalonej przez Wys. Sejm d. 30. stycznia 1894 i d. 21. marca 1899 instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych ustanowiono 3 kategorye dozorców, mianowicie: 1) *konduktorów* do konserwacyi robót publicznych, 2) *starszych dozorców melioracyjnych* i 3) *dozorców melioracyjnych* do wykonania i dozoru tak melioracyj publicznych jak i prywatnych.

Gdy począwszy od 1. grudnia 1899 wprowadzono zamiast 3-letniego kursu dozorców melioracyjnych 2-letni kurs dozorców drenarskich i zamianowano już 13 dozorców drenarskich, zachodzi potrzeba wprowadzenia w §. 2. instrukcyi służbowej czwartej kategoryi *dozorców drenarskich*, oraz unormowania dyet dla dozorców ze względu na te cztery kategorye.

Otóż pozostawiając bez zmiany płace dozorców i starszych dozorców, proponuje Wydział krajowy unormowanie ich dyet za czas zajęcia w polu w następujących kwotach:

1) dla dozorców drenarskich w dotychczasowej wysokości 1 K;
2) dla dozorców melioracyjnych w dotychczasowej wysokości 1 K 50 gr.
3) dla starszych dozorców melioracyjnych w kwocie *2 K* (zamiast 1 K 50 gr.);
4) dla konduktorów melioracyjnych w dotychczasowej wysokości 3 K.

Z uwagi, że znaczna liczba krajowych dozorców melioracyjnych opuściła służbę krajową, otrzymując korzystniejsze posady przy Radach powiatowych (konduktorów i inżynierów drogowych), w c. k. Namiestnictwie i przy c. k. Starostwach (pomocników technicznych), tudzież w Warszawie i na Litwie (inżynierów melioracyjnych), proponuje równocześnie Wydział krajowy celem umożliwienia krajowym dozorcom melioracyjnym odpowiedniego awansu, utworzenie 3 klas konduktorów melioracyjnych na wzór krajowej służby drogowej, w której istnieją nawet 4 klasy konduktorów (starsi konduktorzy i 3 klasy konduktorów), a mianowicie:

a) konduktorów III. klasy z płacą dotychczasową 1.200 K;
b) konduktorów II. klasy z płacą roczną 1.400 K;
c) konduktorów I. klasy z płacą roczną 1.600 K.

Dodatki roczne na mieszkanie (200 K.) i ryczałty roczne na objazdy (200 K.) unormowane dotychczas w §. 2. instrukcyi pozostałyby bez zmiany.

To nieznaczne podwyższenie dyet starszych dozorców i utworzenie 3 klas konduktorów uważa Wydział krajowy obecnie za wskazane, gdyż w r. 1904 mają być podjęte roboty na większą skalę tak przy regulacyi rzek, jak i budowie dróg wodnych, a równocześnie nastąpi także wielkie zapotrzebowanie niższych organów technicznych do wykonania robót.

III. A) Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

1. Regulacya potoku Błotni z dopływami.

W myśl uchwalonego przez Wysoki Sejm d. 13. lutego 1894 programu regulacyi wód i melioracyj w całym kraju zarządził Wydział krajowy po ukończeniu projektów dla obwałowania i odrodnienia niziny nadwiślańskiej między Krakowem a Zawichostem, tudzież projektów regulacyi Bugu i górnego Dniestru pomiary dla uregulowania dopływów Bugu i Dniestru, które mają na celu ochronę od wylewów i osuszenie rozległych obszarów nabagnionych.

Pierwszy z tych projektów stanowi regulacya potoku Błotni, dopływu Raty, która to regulacya może być przeprowadzoną niezależnie od regulacyi recypienta (Raty), a której domagały się Reprezentacye trzech powiatów: Sokalskiego, Żółkiewskiego i Rawskiego.

Projekt techniczny opracowany przez starszego inżyniera biura melioracyjnego, Pawła Dyrdonia przy pomocy sił technicznych tego biura obejmuje regulacyę potoku Błotni na długości 37 km, tudzież korekcyę 27 dopływów i rowów osuszających z 15 rowami bocznymi na długości 145·3 km, razem ***182·3 km*** i ma na celu odwodnienie i umożliwienie uprawy ***16.297,***^{9} ***morgów*** przeważnie nieużytków torfowych w następujących 16 gminach i obszarach dworskich:

a) w powiecie Sokalskim: 1. Sielec, 2. Kuliczków;

b) w powiecie Żółkiewskim: 3. Wolica, 4. Mosty wielkie, 5. Dworce, 6. Butyny;

c) w powiecie Rawskim: 7. Chlewczany, 8. Choronów, 9. Wólka mazowiecka, 10. Przystań, 11. Domaszów, 12. Sałasze, 13. Hujcze, 14. Zaborce 15. Poddubce, 16. Karów.

Koszta tej regulacyi przedstawiają się, jak następuje:

I. Roboty ziemne.

807.873,$_{7}$ m^3 wykopu z rozwiezieniem i rozplantowaniem, tudzież 219.492 m^2 karczowania lasu . .	391.029 K 34 g.

II. Budowa objektów.

23 mostów na drogach gminnych i polnych, 310 betonowych przepustów drogowych, 13 szluz dla zwilżania łąk i 378 stopni dla złagodzenia spadu w rowach	439.823 „ — „

III. Ubezpieczenie brzegów płotkami i darniami.

364.604 m bież. płotków, 364.604 m^2 darniowania i 309,$_{9}$ ha obsiewu skarp	179.335 „ 04 „

IV. Wykupno gruntów.

129,$_{02}$ ha wykupna gruntów po 800 K i odszkodowanie za 107,$_{07}$ ha łąk przysypanych ziemią po 200 K .	124.630 „ — „
Do przeniesienia .	1,134.817 K 38 g

	Z przeniesienia .	1,134.817 K 38 g.
V. Konserwacya w czasie budowy.		
2% z rub. I. i III. (570.364,38 K)		11.407 „ 29 „
VI. Koszta zarządu.		
10% z rubr I. –V, (1,146.224,67 K) . . .		114.622 „ 47 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane.		
2% z rubr. I. –V.		27.152 „ 86 „
	Ogółem .	**1,288.000 K — g.**

Gdy rentowność tej regulacyi nie ulega wątpliwości (przeciętny koszt melioracyi 1 morga wynosi bowiem okrągło 79 koron), a zamierzone roboty mają wielką doniosłość także pod względem sanitarnym, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie zaprojektowanej regulacyi w drodze przedsiębiorstwa krajowego i przesłał projekt techniczny wraz z projektem ustawy odezwą z d. 19. września 1902 l. 65.994 c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedłożenie c. k. Ministerstwu rolnictwu i zarządzenie reambulacyi.

W myśl państwowej ustawy melioracyjnej przypadnie z ogólnych kosztów obliczonych na 1,288.000 koron na fundusz krajowy datek 40% w sumie 515.200 koron, na państwowy zaś fundusz melioracyjny i przymusową spółkę wodną po 30% tj. po 386.400 koron.

Przy użyciu jednego inżyniera do prowadzenia budowy należałoby rozłożyć roboty na lat *czternaście*, tak iż corocznie byłaby do przebudowania kwota 92.000 koron, coroczna zaś rata datku kraju wynosiłaby po 36.800 koron, a rata datku państwa, jak i spółki wodnej po 27.600 K.

Przedkładając Wys. Sejmowi do uchwały projekt ustawy o tej regulacyi, Wydział krajowy nadmienia, że do preliminarza na r. 1903 nie wstawił pierwszej raty zasiłku krajowego, gdyż zamierza przystąpić do rozpoczęcia robót dopiero po przeprowadzeniu postępowania wodno-prawnego, zawiązaniu przymusowej spółki wodnej i zapewnieniu punktualnej wypłaty datku konkurencyjnego stron interesowanych.

2 Zabudowanie i zalesienie dębr w gminie Zniesienie powiatu Lwowskiego.

Odezwą z d. 5. października 1897 l. 53.881 odniosła się c. k. Dyrekcya kolei państwowych we Lwowie do Wydziału krajowogo z prośbą o przeprowadzenie zabudowania i zalesienia debr w gminie Zniesienie, które w czasie ulewnych deszczów zasypują rumowiskiem tor kolejowy w pobliżu stacyi Podzamcze. Gdy zabudowanie to leży także w interesie właścicieli gruntów w dolinie Pełtwi i w interesie regulacyi tej rzeki, przedłożył Wydział krajowy odezwą z d. 12. listopada 1897 l. 62.000 za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa c. k. Ministerstwu rolnictwa wniosek na zarządzenie opracowawia projektu technicznego potrzebnych zabudowań i zalesień, przyczem oświadczył gotowość przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt zapewniającej zrealizowanie tego przedsiębiorstwa na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej.

Udzielony Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 4. kwietnia 1901 l. 34.191 projekt sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich, który w r. 1901 zreambulo-

wany został przez delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa i Wydziału krajowego przy interwencyi zastępców c. k. Dyrekcyi kolei państwowych we Lwowie, obejmuje następujące roboty:

1) zabudowanie 5 debr w gminie Zniesienie kosztem	124.566 K. 08 g.
2) zalesienie 62 ha nagich stoków w tych debrach po 111 K. 76 g.	6.929 „ 12 „
3) odszkodowanie za grunta mające się zająć pod zalesienie	3.000 „ — „
4) zarząd i nieprzewidziane, 25% wydatku ad 1) i 2)	25.504 „ 80 „
Razem .	160.000 „ — „

Gdy c. k. Ministerstwo kolejowe reskryptem z d. 8. czerwca 1901 l. 24.199 oświadczyło gotowość pokrycia 30% kosztów (obliczonych pierwotnie na 157.000 koron, tj. bez wydatku na grunta ad 3) i uwzględniło ten wydatek (w kwocie 47.100 kor.) w programie wydatków inwestycyjnych na r. 1902 a wedle odezwy c. k. Dyrekcyi kolei państwowych we Lwowie z d. 28. czerwca 1902 l. 45.489 zachodzi nagląca potrzeba przyspieszenia robót w interesie komunikacyi, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tego zabudowania w drodze przedsiębiorstwa krajowego przy 35% udziale kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w kosztach.

35% datek kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosiłby po 56.000 kor., 30% datek zaś państwowej dotacyi kolejowej 48.000 kor.

Roboty miałyby być wykonane zgodnie z wnioskiem sekcyi Samborskiej w ciągu lat trzech i ze względu na nagłość byłyby rozpoczęte z wiosną r. 1903 na razie na rachunek kredytów zezwolonych ustawą z d. 6. czerwca 1901 Dz. u. p. Nr. 63 na inwestycye kolejowe; — 35% zasiłek krajowy zaś zostałby wstawiony w 2 równych ratach rocznych po 28.000 koron do preliminarzy krajowych na r. 1904 i 1905.

3. Zabudowanie i zalesienie debr w gminie Mikołajów powiatu żydaczowskiego.

Na prośbę Magistratu miasta Mikołajowa odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 29. maja 1898 l. 26.019 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. k. Ministerstwa rolnictwa zarządzenia opracowauia projektu zabudowania i zalesienia debr, które zagrażają zasypaniem ulic i rynku w tem mieście.

Projekt opracowany na podstawie reambulacyi z r. 1899 przez sekcyę Samborską c. k. oddziału leśno-technicznego obejmuje zabudowanie i zalesienie 3 debr wraz z korekcyą potoku i budową trzech mostków, których koszta obliczono na 117.084 kor., a wraz z 20% na zarząd w kwocie 23.416 koron, ogółem 140.500 koron.

Z powyższych kosztów zobowiązała się gmina pokryć 10% tj. 14.050 koron, a nadto odstąpić bezpłatnie grunta pod drogi, które z istniejących debr i ścieków muszą być usunięte i obok tych ścieków założone, oraz zrzec się odszkodowania za odjęcie prawa pasienia bydła na 84 hektarach gruntów, które zostaną zalesione. Zostawałaby zatem do pokrycia przez kraj i państwo kwota 126.450 koron po połowie.

Wydział krajowy zamierzał przeprowadzić to zabudowanie jako mniejszą melioracyę przy pomocy państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye; gdy jednak c. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło w reskrypcie

z d. 28. sierpnia 1901 l. 17.961, że ze względu na teraźniejsze obciążenie tej dotacyi może udzielić 45% zasiłku na to zabudowanie tylko z państwowego funduszu melioracyjnego, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego.

W skutek ciągłych nalegań gminy proponuje Wydział krajowy rozpoczęcie robót z wiosną r. 1903 i rozłożenie ich na lat trzy, tak iż coroczna rata 45% zasiłku krajowego w sumie 63.225 koron wynosić będzie po 21.075 koron.

Pierwszą ratę 45% datku kraju w kwocie 21.075 koron wstawił też Wydział krajowy do preliminarza na r. 1903.

Co do tego przedsiębiorstwa nadmieniamy, że c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 20. listopada 1902. l. 30.690 (intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 17. grudnia 1902 l. 151.200) zgodziło się na projekt ustawy i w przypuszczeniu, że Wys. Sejm uchwali ten projekt, postanowiło I. ratę zasiłku państwowego wstawić do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1903, oraz zarządzić z wiosną r. 1903 roboty, jeżeli kraj i gmina dostarczą funduszów, gdyż asygnata zasiłku państwowego nie może nastąpić przed wejściem w życie ustawy i uchwaleniem preliminarza funduszu melioracyjnego w drodze konstytucyjnej.

B) Uzasadnienie rubryki IX. preliminarza wydatków funduszu krajowego na r. 1903.

Na r. 1903 preliminuje Wydział krajowy wydatki w rubryce IX. na budowle wodne i melioracye w sumie . . . 1,654.431 koron
w porównaniu zatem z kwotą uchwaloną przez Wys.
Sejm na rok 1902 (na rubr. XIII) . . 1,559.203 „
więcej o . . 95.228 „

Wydatki w dziale A) na biuro melioracyjne i studya przygotowawcze, tudzież w dziale B) tej rubryki na ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne uzasadnione już zostały w wyjaśnieniach do preliminarza, pozostają tedy do uzasadnienia wydatki na lokalne regulacye rzek niespławnych (poz. 257) i na drobne melioracye (poz. 260).

Do poz. 257.

Na lokalne regulacye rzek niespławnych preliminuje Wydział na r. 1903 wydatek w kwocie . . . . . 137.185 koron
w porównaniu więc z dotacyą r. 1902 . . . 137.498 „
wydatek mniejszy o . . . . 313 „
a mianowicie;

a) Na regulacyę Skawy od Jaroszowic do Witanowic, III. ratę (ostatnią) 5.560 kor.

(Wydatek ten uzasadniono w sprawozdaniu melioracyjnem z r. 1901 l. W. 86.769, pag. 37).

b) Na regulacyę Raby:

1) pod Pcimiem, III ratę (ostatnią) 4.049 K.

(Uzasadniono w sprawozdaniu melioracyjnem z r. 1901 l. 86.769' pag. 38).

2) pod Targowiskami, III. ratę (ostatnią) 4560 K.

(Uzasadniono w sprawozdaniu z r. 1901 l. 86.769, pag. 38).

3) pod Dąbrowicą 4775 K.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 17. września 1902 l. 108.695 okazuje się potrzeba naprawy i uzupełnienia wykonanych budowli regulacyjnych na prawym brzegu Raby pod Dąbrowicą, tak dla ochrony gruntów nadbrzeżnych, tak i dla zabezpieczenia mostu powiatowego, którego istnienie przez tegoroczną wielką wodę zostało zagrożonem.

Gdy c. k. Namiestnictwo oświadczyło gotowość przyczynienia się do kosztów, obliczonych na 14.324 K 63 gr., datkiem $33^1/_3\%$, a właściciel obszaru dworskiego Dąbrowicy, p. Zdzisław Włodek, zobowiązał się również ponieść $^1/_3$ część kosztów, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3\%$ zasiłku w kwocie okrągłej 4775 K, tem bardziej, że ta przestrzeń Raby należy do sieci dróg wodnych, która w myśl ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 ma być regulowaną przy 40% udziale kraju w kosztach.

c) Na regulacyę Dunajca:

1) pod Krościenkiem 9819 K.

Na usilne prośby gminy miasteczka Krościenka, zarządziło c. k. Namiestnictwo opracowanie projektu lokalnej regulacyi Dunajca, który stanowi część składową regulacyi systematycznej, jaka w r. 1904 przy pomocy państwowego funduszu kanałowego zostanie podjętą.

Do kosztów, obliczonych na 30.500 K, przyczyni się skarb państwa i gmina Krościenko datkami po $33^1/_3\%$, na fundusz krajowy przypadłaby zaś $^1/_3$ część kosztów w kwocie okrągłej 9819 koron.

Ze względu na podniesioną przez c. k. Namiestnictwo nagłość robót i zużytkowanie ich do regulacyi systemacznej, wstawił Wydział krajowy, po sprawdzeniu stanu rzeczy na miejscu przez własne organa techniczne, powyższy zasiłek do preliminarza krajowego na r. 1903 i zawiadomił o tem c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 30. września 1902 l. 62 942.

2) pod Zarzeczem i Czerńcem 33.039 K.

Reskryptem z dnia 14. kwietnia 1902 l. 12.354 zatwierdziło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, opracowany przez c. k. Namiestnictwo projekt regulacyi Dunajca, od km 132,0 do 133,8 pod Zarzeczem, Zabrzeżem i Czerńcem, w powiecie Nowosądeckim i upoważniło c. k. Namiestnictwo dowykowania najnaglejszych budowli kosztem 82.596 K 80 gr. (bez kosztów zarządu 3428 K 20 gr.), oraz do pokrycia 60% kosztów z nadzwyczajnej dotacyi Dunajca z r. 1902 i 1903.

W uwzględnieniu nagłości zaprojektowanych budowli regulacyjnych, bez wykonania których cała wieś Zarzecze byłaby narażoną na zerwanie, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek, na przyznanie 40% zasiłku w kwocie okrągłej 33.039 K, tj. w stosunku unormowanym ustawą o regulacyi rzek kanałowych i zawiadomił o tem c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 28. czerwca 1902 l. 36.808, upraszając o zarządzenie

najnaglejszych robót ochronnych w gminie Zarzecze w ciągu r. 1902, na rachunek 60% datku państwowego.

d) Na regulacyę Wisłoki:

1) pod Zawadką, Przeczycą i Kamienicą, III ratę (ostatnią) 7146 K.;

2) pod Kędzierzem i Żyrakowem, III ratę 8038 K.

(Uzasadniono w sprawozdaniu melioracynem z dnia 29. marca 1901 l. 14.141, pag. 27 i 28.)

e) Na regulacyę Sanu:

pod Krasiczynem i Korytnikami, III ratę (ostatnią) 6242 K.

(Uzasadniono w sprawozdaniu melioracyjnem z dnia 29. marca 1901 l. 14.141, pag. 28.)

f) Na regulacyę Wisłoka:

1) pod Rzeszowem i Drabinianką, II ratę 12.000 K.

(Uzasadniono w sprawozdaniu z dnia 17. grudnia 1901 l. 86.769.)

2) pod Babicą i Zarzeczem (zasiłek dodatkowy) 10.960 K.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 7. sierpnia 1902 l. 75.840. okazała się potrzeba podwyższenia cen jednostkowych kosztorysu przy regulacyi Wisłoka, między Babicami a Zarzeczem, tak, iż przyznany pierwoitie $33^1/_3$% zasiłek krajowy 51.188 K 52 gr. (uzasadniony w sprawozdaniu melioracyjnem z dnia 10. grudnia 1895 l. 78.875), podniesionymby został do kwoty 62.078 K 63 gr., czyli o 10.960 K 11 gr.

Gdy tak c. k. Namiestnictwo, jak i konkurujące do kosztów tej regulacyi c. k. Ministerstwo kolejowe, oświadczyły gotowość podwyższenia swych datków, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek, na przyznanie dodatkowego zasiłku w kwocie okrągłej 10.960 K.

Nadmieniamy przytem, że ta przestrzeń Wisłoka należy do sieci rzek, które począwszy od r. 1904 mają być regulowane przy 40% udziale funduszu krajowego.

g) Na premiowanie zawiklenia odsypisk 1000 K,

jak na rok 1902.

h) Do dyspozycyi Wydziału krajowego 30.000 K,

więcej o 10.000 K niż na r. 1902, gdyż Wydział krajowy postanowił pokryć z pozostałości tej dotacyi z lat poprzednich koszta generalnego projektu re-

gulacyi rzek kanałowych w kwocie 84.000 koron, w skutek czego też kwota dyspozycyjna na nieprzewidzialne a nagłe roboty, jakie w ciągu r. 1903 wypadnie wykonać, została podwyższoną.

Do poz. 260.

Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 26. listopada 1889, preliminuje Wydział krajowy na r. 1903 dotacyę 153.125 K, w porównaniu z kwotą uchwaloną na r. 1902 (156.996 K), mniej o 3871 K, a mianowicie:

a) Na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich 2800 K,

jak na rok 1902.

Subwencya ta przyznaną została przez Wys. Sejm aż do r. 1908, w którym Spółka wodna spłaci pożyczkę, zaciągniętą na pokrycie datku konkurencyjnego. Taką samą subwencyę wypłaca Spółce corocznie c. k. Ministerstwo rolnictwa z dotacyi dyspozycyjnej na popieranie drobnych melioracyj.

b) Na drenowanie gruntów włościańskich, III ratę, 50.000 K,

jak na r. 1902 w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lipca 1901.

c) Na regulacyę Lubaczówki pod Czerwoną wolą, III ratę (ostatnią), 4480 K,

jak na rok 1902.

(Uzasadniono w sprawozdaniu z dnia 17. grudnia 1901 l. 86.769, pag. 41).

d) Na drenowanie gruntów OO. Bonifratrów, II ratę 3200 K,

jak na rok 1902.

(Uzasadniono w sprawozdaniu z dnia 17. grudnia 1901 l. 86.769, pag. 41. Ostatnia rata wstawioną zostanie do preliminarza kraj. na r. 1904.)

e) Na zabudowanie potoku Bzinki w gminie Brzyszcze (pow. Żółkiew) II ratę 8333 K.

Wedle wyjaśnienia, zamieszczonego w sprawozdaniu z dnia 17. grudnia 1901 l. 86.769 (pag. 42), obliczyła sekcya Samborska c. k. oddziału leśno-technicznego koszta zabudowania potoku Bzinki na 50.000 K, z czego pokryć miał skarb państwa i kraju po 50%, tj. po 25.000 koron, w 3 równych ratach rocznych po 8.333 K, w latach 1902 do 1904.

Nadesłany reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 30. czerwca 1902 l. 17.358 projekt szczegółowy tego zabudowania preliminuje koszta wyższe, mianowicie 70.000 K, gdyż do budowy 3 głównych zapor ma być użyty kamień, na zaprawie cementowej, zamiast pierwotnie przewidzianych kloców drewnianych nieobrobionych.

Gdy tak Ministerstwo rolnictwa, jak i Wydział krajowy oświadczają się za budowlami trwalszemi, wypadnie podwyższyć sumę kosztorysową o 20.000 Kor. i połowę tej nadwyżki w kwocie 10.000 K wstawić do preliminarza krajowego na r. 1905 jako IV. ratę zasiłku.

f) Na regulacyę Seretu pod Tudorowem, II ratę (ostatnią) 6000 K.

(Uzasadniono w sprawozdaniu z d. 17. grudnia 1901 l. 86.769, pag. 43 i 44).

g) Na zabudowanie potoku Szkleniec i lokalną regulacyę potoków Białki i Meszny w gminie Mikuszowice (pow. Biała), I. ratę, 10.630 K.

Na prośbę gminy Mikuszowice popartą przez Wydział powiatowy w Biały odniósł się Wydział krajowy za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa do c. k. Ministerstwa rolnictwa o zarządzenie opracowania projektu regulacyi potoków Białki i Szkleńca, które w czasie wezbrania wód zasypują żwirem grunta orne w tej gminie.

Sporządzony przez sekcyę samborską c. k. oddziału leśno-technicznego projekt obejmuje:

1) zabudowanie potoku Szkleńca (1 zaporę kamienną, 29 zapor drewnianych i kunetę kamienną długości 100 m.);

2) regulacyę potoków Białki i Meszny na długości 640 m., budowy muru ochronnego ubezpieczonego narzutem kamiennym wraz z zawikleniem szutrowisk;

razem kosztem **42.519 K.**

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z d. 5 maja 1902 l. 10.913 oświadczyło gotowość pokrycia 50% powyższych kosztów z c. k. skarbu państwa, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 50% zasiłku z funduszu krajowego w kwocie okrągłej 21.260 K płatnego w 2 równych ratach rocznych po 10.630 K w latach 1903 i 1904 i zawiadomił o tem c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 26 września 1902 l. 38.206.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 19. listopada 1902 l. 138.405, przeznaczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 25. października 1902 l. 28.437, na powyższe regulacye z kredytu na melioracye kwotę 21.260 K płatną w 2 ratach rocznych i poleciło równocześnie sekcyi Samborskiej podjąć czynności przygotowawcze dla wykonania robót w latach 1903 i 1904.

h) Na zabudowanie potoku Jaworzyny (pow. Nowy Sącz) I. ratę 12.525 K.

Na prośbę gmin Gołkowice i Skrudzina powiatu Nowosądeckiego wniesioną w r. 1900 do c. k. Namiestnictwa zarządził Wydział krajowy zbadanie

potrzeby regulacyi potoku Jaworzyna za pośrednictwem Wydziału powiatowego, a następnie odezwą z d. 1. czerwca 1901 l. 22.161 odniósł się do c. k. Namiestnictwa o sporządzenie projektu celem ewentualnego wykonania potrzebnych zabudowań przy pomocy państwa i kraju.

Nadesłany reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 16. czerwca 1902 l. 16.048, projekt ogólny sekcyi samborskiej przewiduje budowę 1 zapory kamiennej, korekcyę potoku od zapory do Gołkowic na długości 2.400 m. i regulacyę z obwałowaniem potoku od Gołkowic do Dunajca na długości 1.200 m. kosztem **50.100 K.**

Ze względu na potrzebę tej regulacyi, tudzież stosując się do uchwały Wys. Sejmu z d. 11 lipca 1902, którą odstąpił Wys. Sejm petycye gmin Gołkowice, Skrudzina i Mostki o tę regulacyę c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, przedłożył Wydział krajowy odezwą z d. 30. września 1902 l. 47.790 c k. Rządowi wniosek na przeprowadzenie zaprojektowanych robót kosztem kraju i państwa w 2 latach 1903 i 1904, oraz wstawił pierwszą ratę 50% zasiłku krajowego (25.050) w kwocie 12.525 K do preliminarza krajowego na r. 1903.

Reskryptem z d. 7 listopada 1902 l. 29.063 przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa z kredytu na melioracye zasiłek 50% na to zabudowanie, płatny w 2 równych ratach w r. 1903 i 1904, oraz poleciło sekcyi Samborskiej wypracować projekt szczegółowy.

i) Na zabudowanie potoku Wielopole (pow. Nowy Sącz), I ratę 10.167 K.

Na prośbę gminy Zabełcze powiatu Nowosądeckiego, tudzież na wniosek oddziału techniczno drogowego odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 27. listopada 1900 l. 63.024 do c. k. Rządu o wygotowanie projektu technicznego zabudowania potoku Wielopole, który kilkakrotnie do roku zasypuje żwirem grunta uprawne i most Nr. 88 na drodze krajowej Zakliczyn-Nowy Sącz, a często nawet przez tę drogę się przelewa.

Sporządzony przez sekcyę Samborską c. k. oddziału leśno-technicznego projekt ogólny zabudowania i regulacyi tego potoku preliminuje koszta robót na **61.000 K.**

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 20 września 1901 l. 23.476 oświadczyło gotowość pokrycia $^1/_3$ części kosztów w kwocie 20.333 K w 2 ratach rocznych, postanowił Wydział krajowy pokryć pozostałe $^2/_3$ części kosztów po połowie z krajowej dotacyi wodnej i drogowej i wstawić do preliminarzy kraj. na r. 1903 i 1904 w rub. IX. $33^1/_3\%$ zasiłek po 10.167 K.

Nadmieniamy przytem, że nadesłany reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 22. marca 1902 l. 7.368 projekt szczegółowy podwyższa wprawdzie sumę kosztorysową z 61.000 na 68.400 K; ponieważ jednak do kosztorysu przyjęto ceny za wysokie (dwa razy wyższe od cen praktykowanych przy regulacyi Biały w sąsiednim powiecie Grybowskim) a nadto komisya reambulacyjna zaleciła zmniejszenie przekroju poprzecznego łożyska potoku, oczekiwać należy, iż roboty zostaną wykonane w granicach pierwotnej sumy kosztorysowej.

k) Na osuszenie pastwiska gminnego w Jasionce (pow. Rzeszów) 1.667 K.

Na prośbę gminy Jasionka popartą przez Wydział powiatowy w Rzeszowie zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu odwodnienia 97 morgów pastwiska w tej gminie, którego koszta oblicza biuro melioracyjne na 5000 K.

Gdy Rada gminna uchwałą z d. 21. sierpnia 1902 zatwierdzoną przez Wydział powiatowy zobowiązała się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane roboty w należytym stanie utrzymywać, odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 27. września 1902 l. 66.542 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa $33^1/_3\%$ zasiłku z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye i wstawił do preliminarza krajowego na r. 1903 taki sam zasiłek w kwocie okrągłej 1.667 K.

l) Na osuszenie gruntów w gminach Wisłoboki, Podliski małe i Zapytów (pow. Lwów) 4.600 K.

Wskutek kilkakrotnych podań gmin i obszarów dworskich Wisłoboki, Zapytów, Stroniatyn i Podliski małe popartych przez Wydział powiatowy lwowski zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia 624 morgów zabagnionych łąk w tych gminach i obszarach dworskich, którego koszta oblicza kraj. biuro melioracyjne (inż. Ruebenbauer) na 57.000 K.

Gdy zaprojektowana melioracya ma dla interesowanych właścicieli łąk położonych w pobliżu stolicy kraju wielkie znaczenie, a oprócz tego pośrednio wpłynie na odwodnienie sąsiednich podmokłych gruntów ornych, tak iż obszar około 1.000 morgów odniesie z odwodnienia korzyść, postanowił Wydział krajowy wyjednać u Wys. Sejmu i c. k. Ministerstwa rolnictwa na wykonanie robót zasiłki $33^1/_3\%$ po 19.00 K., jeżeli interesowani zawiążą spółkę wodną i pokryją $^1/_3$ część kosztów.

Zamierzony początkowo rozmiar melioracyi musiał być jednak zredukowany do powierzchni 305 morgów, tj. osuszenia łąk dworskich w Wisłobokach i łąk włościańskich w Wisłobokach, Zapytowie i Podliskach małych, które to osuszenie stanowi odrębną całość i ma być osiągnięte przez regulacyę potoku Kąpielówki, gdyż wedle sprawozdania Wydziału powiatowego we Lwowie z d. 26. września 1902 l. 2.274 sprawa natrafiła na trudności ze strony właściciela obszaru dworskiego Podliski małe.

Koszta odwodnienia powyższego zredukowanego obszaru wynoszą 13.800 K, $33^1/_3\%$ zasiłek krajowy zaś 4.600 K, którą to kwotę wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1903 w przypuszczeniu, że interesowani zawiążą w międzyczasie spółkę wodną, a c. k. Ministerstwo przyzna również $33^1/_3\%$ subwencyę.

m) Na osuszenie gruntów w gminie Rogóżno (powiat Żydaczów) I. ratę 7.167 K.

Opracowany na prośbę gminy Rogóżno i Wydziału powiatowego w Żydaczowie przez inż. Ruebenbauera projekt odwodnienia 989,5 morgów gruntu w tej gminie preliminuje koszta robót na 43.000 K.

Ze względu na stosunkowo niski koszt osuszenia, a spodziewany wielki pożytek, gdyż gleba jest namuliskiem Dniestru i po odwodnieniu dawać będzie

wysokie plony, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3\%$ zasiłku krajowego w kwocie $14.333^1/_3$ K. płatnego w 2 równych ratach rocznych w r. 1903 i 1904, oraz wyjednać u c. k. Ministerstwa rolnictwa dalszy $33^1/_3\%$ zasiłek na to osuszenie pod warunkiem, jeżeli gmina zobowiąże się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane roboty własnym kosztem w należytym stanie utrzymywać. O postanowieniu tem zawiadomił Wydział krajowy gminę reskryptem z dnia 26. września 1902 l. 7.031 za pośrednictwem Wydziału powiatowego z wezwaniem do przedłożenia uchwały Rady gminnej zatwierdzonej przez Reprezentacyę powiatową.

W przypuszczeniu, że sprawa w ciągu r. 1903 dojrzeje do wykonania robót, wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1903 pierwszą ratę zasiłku krajowego w kwocie okrągłej 7.167 K.

n) Na zabudowanie Potoku Tumierz 11.556 K.

Wskutek podań wnoszonych od r. 1894 przez mieszkańców gmin Wołczków, Maryampol miasto i Maryampol przedmieście zarządził Wydział krajowy zbadanie powodów zalewu ich gruntów przez dzikie potoki wypływające z gmin Tumierza i Trościańca.

Kierownik Stanisławowskiej ekspozytury biura melioracyjnego inżynier Wierzbicki wytyczył wprawdzie na miejscu rów osuszający, podniósł jednak w sprawozdaniu z d. 25. kwietnia 1897, że rów ten ulegnie zniszczeniu i zasypaniu przez rumowisko unoszone z debr w Tumierzu i Trościańcu, jeżeli się nie wykona ustalenia tych parowów.

Wskutek tego odniósł się Wydział krajowy odezwą z d. 30. kwietnia 1897 l. 26.(03 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa opracowania projektu zabudowania wymienionych debr, który to projekt opracowała sekcya samborska c. k. oddziału leśno-technicznego na podstawie reambulacyi przeprowadzonej w r. 1901 przez delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa i Wydziału krajowego.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z d. 20. marca 1900 l. 6.324 przed wypracowaniem szczegółowego projektu oświadczyło gotowość pokrycia połowy kosztów, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na pokrycie drugiej połowy kosztów obliczonych na 23.112 K w kwocie 11.556 K, a to ze względu na stwierdzone ubóstwo interesowanych właścicieli gruntów, i zawiadomił o tem c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 4. listopada 1902 l. 24.010.

o) Na subwencyonowanie fabryk drenarskich

nie wstawił Wydział krajowy na r. 1903 żadnej dotacyi, gdyż w roku bieżącym stosunkowo nie wiele było zgłoszeń o wypożyczenie pras drenarskich z przyborami, a niektórzy właściciele dóbr, ukończywszy drenowanie, oddali prasy do dyspozycyi Wydziału krajowego, tak iż obecnie Wydział krajowy ma pewien zapas pras, które mogą służyć do użytku innym właścicielom.

p) Do dyspozycyi Wydziału krajowego 20.000 K.

więcej o 10.000 K., aniżeli na rok 1902, gdyż Wydział krajowy subwencyonuje w tej dotacyi także mniejsze melioracye gruntów plebańskich, które nie mogą być subsumowane pod melioracye włościańskie (poz. 260 lit. b).

Mimo podwyższenia dotacyi dyspozycyjnej o 10.000 kor. preliminowany na drobne melioracye wydatek okazuje się mniejszy niż w r. 1902. Wydatek ten umożliwi krajowi uzyskanie z dotacyi państwowej na tę kategoryę

robót zasiłków w tej samej wysokości 153.125 K, gdy zaś z tej samej dotacyi państwowej subwencyonuje c. k. Ministerstwo rolnictwa kraj. biuro melioracyjne roczną kwotą 18.000 K, wyniesie udział Galicyi w preliminowanej na r. 1903 państwowej dotacyi 1,042.000 K, **171.125** K., czyli zaledwie **16,25%**.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Wedle uchwalonego przez Radę państwa preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1902 (Aleg. 1306 i 1328 do stenogr. protokołów Izby posłów — XVII sesya 1902) przyznane zostały dalsze zasiłki z tego funduszu dla następujących przedsiębiorstw melioracyjnych:

L. p.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasiłek z funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	a) w **Czechach**:			
1	Budowa zapór górskich w dorzeczu Nisy zgorzelickiej	6,600.000	20	1,320.000
2	Zabudowania jarów w dorzeczu pot. Rakonickiego	133.452	50	66.726
3	" " " " Habrowskiego	39.000	50	19.500
4	Regulacya pot. Przychowickiego i Jińskiego . .	909.869	41	376.000
	b) w **Istryi**:			
5	Zabudowania potoków w dorzeczu Quieto . .	550.000	50	275.000
	c) w **Tyrolu**:			
6	Regulacya pot. Kössener Grossache . . .	2,800.000	50	1,400.000
7	Regulacya Adygi od Tschars do Staben i od Naturus do Töll	1,674.000	50	837.000
	d) w **Austryi górnej**:			
8	Uzupełnienie regulacyi potoku Gosau . . .	200.000	50	100.000
9	Regulacya pot. Mühlheimer Ache . . .	1,320.200	50	660.100
10	„ „ Antiesenbach	814.000	50	407.000
11	Obwałowanie rzeki Salzach pod Ettenau . .	598.000	50	299.000
12	Regulacya potoku Gusen . . , . .	300.000	50	150.000
13	„ dolnej Aurach	184.320	50	92.160
14	„ potoku Krems pod Neuhofen . .	122.000	50	61.000
15	Uzupełnienie zabudowań w dorzeczu Alm . .	1,224.800	50	612.400
16	„ „ „ Aurach .	508.200	50	254.100
17	„ „ „ Steyr . .	301.400	50	150.700
18	„ „ „ Jschl . .	906.400	50	453.200
19	Zabudowanie potoku Ramsau	215.000	50	107.500
20	„ „ Mitterweissenbach . .	360.000	50	180.000
21	„ „ Kesselbach . . .	120.000	50	60.000
22	„ górnego biegu rzeki Vöckla . .	96.000	50	48.000

L. p.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasiłek z funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	e) w **Galicyi**:			
23	Regulacya potoków Sołotwy i Rokitny . . .	370.000	30	111.000
24	Regulacya Łęgu w pow. Niżańskim i Kolbuszowskim	480.000	50	240.000
25	Obwałowanie Wisły w pow. Dąbrowskim . .	2,200.000	45	990.000
	f) na **Morawie**:			
26	Odwodnienie gruntów w gminie Passek . .	180.000	20	36.000
	g) w **Austryi dolnej**:			
27	Regulacya potoku Sierndorf . , . . .	28.740	30	8.622
28	„ „ Senning	160.000	40	64.000
29	Uzupełnienie regulacyi potoku Sirning . .	70.000	30	21.000
	h) w **Gorycyi**:			
30	Zabudowanie potoku Grajszek	56.000	50	28 000
31	„ „ Versa	350.000	50	175.000
	i) w **Styryi**:			
32	Osuszenie gruntów w gminach Tautendorf i Ebersdorf	21.900	30	6.570
33	Regulacya potoku Pössnitz	430.000	30	129.000
	k) we **Vorarlbergu**:			
34	Zabudowanie potoku Bizan	140.000	50	70.000
	Razem .	24,463.281		9,808.578
	do roku 1901 włącznie .	102,947.864		36,051.741
	Ogółem .	**127,411.145**		**45,860.319**

Z powyższej sumy 127,411.145 K. przypada na koszta przedsiębiorstw galicyjskich **43,435.366** K. (w obec 40,385.366 K. w 1901), zapewniony zaś udział tych przedsiębiorstw w państwowym funduszu melioracyjnym **12,818.252 K.**, czyli 27,95% zaangażowanej sumy 45,860 319 K (udział ten wynosił w roku 1900 33,65% a w r. 1901 31,83%).

Spodziewać się jednak należy, że gdy uchwalone przez Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 11 lipca 1902 trzy większe projekty melioracyjne (kolmatacya bagien naddniestrzańskich, tudzież obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby i od Raby do Woli rogowskiej) wymagające nakładu 11,781.200 K, wejdą w życie, udział kraju państwowym funduszu melioracyjnym podniesie się już w najbliższych latach.

Jak z wyczerpującego sprawozdania posła Dra Kozłowskiego (alegat 1.328 do stenogr. protokołów Izby posłów XVII. sesya 1902) okazuje się, zwróciła już komisya budżetowa Izby posłów Rady państwa uwagę na nierównomierne traktowanie krajów koronnych przy udzielaniu zasiłków z państwowego funduszu melioracyjnego. Do wyjątkowo uwzględnianych przez c. k. Rząd krajów należy przedewszystkiem Austrya górna zajmująca 3,99% obszaru

całego państwa, która w r. 1902 uzyskała około 40% preliminowanej sumy na nowe przedsiębiorstwa, a gdzie prawie na każdą robotę melioracyjną przyznaje c. k. Ministerstwo rolnictwa 50% zasiłki, c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zaś z dotacyi drogowej i wodnej dalsze subwencye w wysokości 22½% tak, iż w tym kraju strony interesowane zazwyczaj zupełnie bywają uwalniane od datków konkurencyjnych, a fundusz krajowy przyczynia się tylko 27½%.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy przedkłada następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 27. grudnia 1902 l. 92.425 o budowlach wodnych i melioracyach Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały swej z d. 6. października 1882 w rub. IX. poz. 257 wydatków na rok 1903 następujące zasiłki:

a) na regulacyę Skawy:

od Jaroszowic do Witanowic, III. rata (ostatnia) . .		5.560 K.
b) na regulacyę Raby:		
1. pod Pcimiem, III. rata (ostatnia) . .	4.046 K,	
2. pod Targowiskiem, III. rata (ostatnia) .	4.560 „	
3. pod Dąbrowicą	4.775 „	. 13.381 „
c) na regulacyę Dunajca:		
1. pod Krościenkiem	9.819 K,	
2. pod Zarzeczem i Czerńcem . . .	33.039 „	. 42.858 „
d) na regulacyę Wisłoki:		
1. pod Zawadką, Przeczycą i Kamienicą III. rata (ostatnia) . . .	7.146 „	
2. pod Kędzierzem i Żyrakowem, III. rata .	8.038 „	. 15.184 „
e) na regulacyę Sanu:		
pod Krasiczynem i Korytnikami, III. rata (ostatnia)		6.242 „
f) na regulacyę Wisłoka:		
1. pod Rzeszowem i Drabinianką, II. rata .	12.000 „	
2. pod Babicą i Zarzeczem (zasiłek dodatkowy)	10.960 „	. 22.960 „
g) na premiowanie zawiklenia odsypisk		1.000 „
h) do dyspozycyi Wydziału krajowego		30.000 „
Ogółem . . .		137.185 „

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rubryce IX. poz. 260 wydatków na rok 1903 następujące zasiłki:

a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908)	2.800 K.
b) na drenowanie gruntów włościańskich, III. rata	50.000 „
c) na regulacyę Lubaczówki pod Czerwoną wolą III. rata (ostatnia) . . .	4.480 „
d) na drenowanie gruntów OO. Bonifratów w Zebrzydowicach, II rata (do r. 1904) .	3.200 „
e) na zabudowanie potoku Bzinki w gminie Brzyszcze (pow. Żółkiew), II. rata .	8.333 „
f) na regulacyę Seretu pod Tudorowem, II. rata (ostatnia)	6.000 „
g) nie zabudowanie potoku Szkleniec i lokalną regulacyę potoków Białki i Meszny w gminie Mikuszowice (pow. Biała), I. rata .	10.630 „
h) na zabudowanie potoku Jaworzyny (pow. Nowy Sącz), I rata	12.525 „
i) na zabudowanie potoku Wielopole (pow. Nowy Sącz), I. rata	10.167 „
k) na osuszenie pastwiska gminnego w Jasionce (pow. Rzeszów)	1.667 „
l) na osuszenie gruntów w gminach Wisłoboki, Podliski małe i Zapytów (pow. Lwów) .	4.600 „
m) na osuszenie gruntów w gminie Rogóźno (pow. Żydaczów), I. rata . . .	7 167 „
n) na zabudowanie potoku Tumierz . .	11.556 „
o) na subwencyonowanie fabryk drenarskich .	— „
p) do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	20.000 „
Ogółem .	153.125 K.

IV. Sejm powiększa personal komasacyjny kraj. biura melioracyjnego o jednę posadę inżyniera komasacyjnego z płacą roczną 2.800 koron, rocznym dodatkiem aktywalnym 600 koron i prawem do poboru trzech dodatków pięcioletnich po 240 koron.

V. Sejm zmienia postanowienia § 2. instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych, który zostaje uchylony w dotychczasowem brzmieniu opiewać ma, jak następuje :

1) Do wykonania i bezpośredniego dozoru robót w §. 1. wyszczególnionych ustanawia się następujące kategorye dozorców :

1. konduktorów melioracyjnych I. II. i III. klasy do konserwacyi robót publicznych ;

2. starszych dozorców melioracyjnych;

3. dozorców melioracyjnych ;

4. dozorców drenarskich do wykonania i dozoru tak melioracyj publicznych, jak i prywatnych.

O przyjęciu dozorców, które jest zależnem od ukończenia kursu praktycznego przy biurze melioracyjnem i złożenia z dobrym skutkiem egzaminu głównego tudzież o liczbie dozorców stanowi Wydział krajowy.

Rangę starszego dozorcy otrzymać może dozorca odznaczający się znajomością rzeczy i gorliwością w służbie po kilkuletniej praktyce, miejsce zaś konduktora starszy dozorca, który nadto obeznanym jest z manipulacyą kancelaryjną i prowadzeniem rachunków.

Pobory dozorców wynosić mają:

1. konduktora melioracyjnego.

a) płaca roczna w I. klasie	1.600 K
„ II. „	1.400 „
„ III. „	1.200 „
b) dodatek roczny na mieszkanie	200 „
c) ryczałt roczny na objazdy	200 „
d) trzy pięciolecia po	100 „

2. starszego dozorcy melioracyjnego:

płaca roczna . . . . , . .	1.080 „

3. dozorcy melioracyjnego i drenarskiego.

płaca roczna	720 „

W czasie zajęcia w polu otrzymują dozorcy i starsi dozorcy oprócz zwrotu kosztów podróży, mianowicie należytości trzeciej klasy za podróż koleją, a 20 groszy od jednego kilometra za podróż końmi, mieszkanie i utrzymanie, lub w miejsce tego następujące wynagrodzenie dzienne (dyety):

starszy dozorca melioracyjny 2 K;
dozorca melioracyjny 1 K 50 gr;
dozorca drenarski 1 K.

Uczniowie krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych lub drenarskich otrzymują za czas zajęcia przy robotach w polu oprócz dyet w kwocie 1 K i zwrotu kosztów podróży płacę miesięczną w kwocie 30 K (1 K dziennie).

Dyety konduktorów melioracyjnych za czas ich zajęcia poza przydzielonym perymetrem melioracyjnym ustanawia się na 3 K dziennie.

Pobory konduktorów melioracyjnych (płacę, dodatek na mieszkanie i ryczałt na objazdy) pokrywają fundusze konserwacyjne publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, płace zaś, wynagrodzenia dzienne (dyety) i koszta podróży dozorców i starszych dozorców, zarówno jak i uczniów odnośne fundusze budowy, względnie właściciele gruntów podejmujący roboty melioracyjne.

Dozorcy przydzieleni do wykonywania melioracyj prywatnych pobierają płacę za czas, w którym nie są zajęci w polu, z funduszu krajowego (dotacyi na utrzymanie dozorców).

W razie powołania do służby wojskowej nie otrzymują dozorcy żadnego wynagrodzenia z funduszu krajowego.

Wypłata poborów dozorców za czas ćwiczeń wojskowych i wojny zależną będzie od każdorazowej decyzyi Wydziału krajowego.

Al. 7—9. VI. Sejm uchwala załączone ·/. projekty ustaw:

1) o regulacyi potoku Błotni z dopływami;

2) o zabudowaniu i zalesieniu debr w gminie Zniesienie powiatu Lwowskiego;

3) o zabudowaniu i zalesieniu debr w gminie Mikołajów powiatu Żydaczowskiego.

VII. Sejm przyznaje na r. 1903 pierwszą ratę 45% zasiłku krajowego na zabudowanie i zalesienie debr w gminie Mikołajów powiatu Żydaczowskiego w kwocie 21.075 K.

VIII). Sejm przyznaje na pokrycie kosztów operacyj agrarnych w r. 1903 w rubryce X. poz. 304 dotacyę w kwocie 4.000 K.

IX.) Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce IX., dziale B) na rok 1903 do końca lutego 1905 a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego,

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
A. Potocki, w. r.

Sprawozdawca:
Tadeusz Pilat w. r.
Członek Wydziału kraj.

Sprawozdanie

o postępie robót pomiarowych dla regulacyi rzek, wykonanych w roku 1902.

Rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z 12. lipca 1902 L. 70.417 poruczono c. k. kraj. Oddziałowi hydrograficznemu, wykonanie pomiarów hydrotechnicznych, dla generalnych projektów regulacyi rzek, objętych ustawą krajową z 18. września 1901 dz. u. kr. Nr. 103, według programu zatwierdzonego rozporządzeniem c. k. Ministerstwa spraw wewn. z 29. czerwca 1902 L. 17.665.

W programie tym były roboty pomiarowe rozłożone na czas: od maja do końca października lat 1902 i 1903, a więc na okresy sześciomiesięczne w każdym roku.

W szczególności miano wykonać pomiary hydrotechniczne:

a) w roku 1902:

1) na Skawie	. . . . . .	na długości	50 km.
2) na Rabie	. . . . . .	„ „	79 „
3) na Popradzie	. . . . . .	„ „	53 „
4) na Sanie (powyżej Sanoka)	. .	„ „	24 „
5) na Stryju	. . . . . .	„ „	148 „
6) na Świcy z Sukielem	. . .	„ „	94 „
		razem	448 km.

b) w roku zaś 1903:

7) na Wisłoku
8) „ Dunajcu (pow. Nowego Sącza)
9) „ Wisłoce (pow. Jasła)
10) „ Wiarze
11) „ Tanwi i
12) „ Bystrzycach . . . . razem 339 km.

Celem wykonania powyższych robót, utworzono dwie sekcye dla pomiarów geometrycznych i dwie sekcye dla badań hydrometrycznych; zatem 4 sekcye pomiarowe z 10-ciu c. k. urzędników i 4. pomocników technicznych.

Roboty pomiarowe rozpoczęto w roku 1902 w pierwszych dniach sierpnia, a ukończono je w dorzeczu Wisły 7. grudnia, zaś w dorzeczu Dniestru 13. grudnia 1902 — trwały przeto 4·1 miesiąca, z których październik był bardzo słotny, listopad zaś i grudzień niezwykle mroźny.

Mimo to wykonano w powyższym czasie następujące roboty:

A) w dorzeczu Wisły:

I. Na Skawie

od Suchej do ujścia:

a) Pomiar tachymetryczny sytuacyi rzeki na powyższej, 50 km. długiej przestrzeni i naniesienie wyniku pomiaru, na planach 1 : 7200 z r. 1886;

b) na podstawie zdjęcia wkreślono na planach 1 : 7200, przybliżoną przyszłą trasę regulacyjną i ustawiono wzdłuż tej trasy, w myśl powołanego rozporządzenia c. k. Ministerstwa słupki kilometryczne żelazne (repery numerowane) od ujścia rzeki w górę do Suchej.

Długość rzeki wynosi według trasy 46 km.

c) Ścisłą niwelacyę wszystkich reperów kilometrycznych, tudzież hydrometrycznych (H) i wodoskazowych (W), nawiązując ją do najbliższego reperu na Wiśle i do znaku stałego Instytutu geograficznego w Zatorze.

d) Zaniwelowanie ustalonego źwierciadła wody, na całej długości rzeki, w dniach 7, 8 i 9 listopada 1902.

e) Pomiar przekrojów poprzecznych rzeki, przez każdy reper kilometr. i w 2—3 pośrednich punktach między nimi, w ilości ogólnej 133.

f) Badania hydrometryczne młynkiem w 4 przekrojach: pod Suchą, w Skawcach, Wadowicach i w Zatorze.

Ogółem wykonano 14 pomiarów przy rozmaitych stanach wody.

II. Na Rabie

od Lubienia do ujścia:

a) Tachymetryczny pomiar sytuacyi rzeki na powyższej przestrzeni wynoszącej w rzeczywistości 92 km. a nie 79 km., jak podano w sprawozdaniu komisyi wodnej i w programie.

Wynik pomiarów, naniesiono od Lubienia do Myślenic, na długości 16 km. na plany katastralne 1 : 2880, zaś od Myślenic do ujścia 76 km. na plany 1 : 7200 z r. 1886.

b) Repery kilometryczne ustawiono z uwzględnieniem przybliżonej trasy regulacyjnej wzdłuż całej jej długości wynoszącej 89 km.

c) Ścisłą niwelacyę wszystkich reperów kilometrycznych, hydrometrycznych (H) i wodoskazowych (W) i nawiązano ją do najbliższego reperu wiślanego i do znaku Instytutu geograficznego w Bochni.

d) Niwelacyę ustalonego zwierciadła wody na całej długości wykonano w dniach: 24, 25 i 26 listopada 1902.

e) Zdjęto przekroje poprzeczne rzeki przez każdy reper i w 3—4 pośrednich punktach, pomiędzy reperami kilometrycznymi.

Ogółem zdjęto 267 przekrojów poprzecznych.

f) Badania hydrometryczne młynkiem wykonano w sześciu przekrojach, t. j. pod Mszaną dolną, Stróżą, Gdowem, Książnicami, Proszówkami i pod Ujściem solnem. Ogółem wykonano 7 pomiarów przy niskich stanach wody. Większą ilość pomiarów nie można było wykonać dla braku odpowiednich stanów wody w okresie badań, odmiennych od stanów pierwotnego pomiaru.

Z wiosną roku 1903, uzupełni się pomiary na tej rzece o dwa w każdym przekroju.

B) W dorzeczu Dniestru:

III. Na Stryju

od Turki do ujścia:

a) Rektyfikacyę planów katastralnych dla górnego biegu od Turki do Kruszelnicy na długości 69 km. i tachymetryczny pomiar sytuacyi rzeki od Kruszelnicy do ujścia na długości 87 km., który naniesiono na plany sytuacyjne 1 : 7200 z r. 1886; zatem długość całej rzeki wynosi 156 km.

b) Repery kilometrowe ustawiono po wkreśleniu przybliżonej przyszłej trasy regulacyjnej na całej długości rzeki wynoszącej według trasy 152 km., a więc o 4 km. więcej niż w programie przyjęto.

c) Ścisłą niwelacyę reperów kilometrowych, hydrometrycznych i wodoskazowych nawiązano do reperu nad Dniestrem i do marki Instytutu geograficznego w Turce, Synowódzku, Łubieńcach i Stryju.

d) Ustalono zwierciadło wody na całej przestrzeni rzeki od Turki do ujścia.

e) Przekroje poprzeczne rzeki na całej przestrzeni przez każdy reper kilometrowy, a oprócz tego w dolnej przestrzeni od Synowódzka do ujścia na długości 78 km. w 2—3 pośrednich punktach między kilometrami. Ogółem pomierzono 222 przekrojów.

Górna przestrzeń Stryja powyżej Synowódzka ma koryto przeważnie regularne; nie zdejmowano przeto większej ilości przekrojów.

f) Badania hydrometryczne młynkiem wykonano na Stryju w 4 przekrojach: w Synowódzku wyżnem i niżnem, w Wierczanach i w Żydaczowie; na Oporze zaś w Synowódzku wyżnem. Ogółem wykonano 15 pomiarów przy rozmaitych stanach wody.

Oprócz powyższych robót hydrotechnicznych na Skawie, Rabie i Stryju, wykonano jeszcze badania hydrometryczne na innych rzekach, programem na r. 1902 objętych, a mianowicie:

1) na Popradzie w dwóch przekrojach	. 2	pom.
2) na Sanie w Postołowie	1	„
3) na Świcy z Sukielem w siedmiu przekrojach	13	pom.
razem	. 16	pom.;

następnie na rzekach objętych programem na r. 1903:

4) na Wisłoku w pięciu przekrojach . .	5	pom.
5) na Dunajcu w ośmiu „ . .	9	„
6) na Bystrzycach w sześciu „ . .	8	„
razem	. 22	pom.

Z powyższego przedstawienia postępu robót wynika, że:

a) robót geometrycznych wykonano w r. 1902:

1) na Skawie od Suchej do ujścia na długości . .	50	km.
2) na Rabie od Lubienia do ujścia na długości .	92	„
3) na Stryju od Turki do ujścia na długości . .	156	„
razem na długości .	298	km.

W porównaniu z programem obejmującym na r. 1902, 448 km. wykonano 66·5%, co wobec czteromiesięcznego trwania pomiarów, zamiast sześciomiesięcznego, w zupełności odpowiada zadaniu, zwłaszcza, gdy się uwzględni krótkość dnia w porze jesiennej, tudzież słoty i mrozy w październiku i listopadzie.

Z programu na rok 1902 pozostało przeto do wykonania w ciągu r. 1903:

1) na Popradzie . . .	53	km.
2) na Sanie powyżej Sanoka .	24	„
3) na Świcy	94	„
razem na długości	171	km.

b) robót hydrometrycznych wykonano w r. 1902 z proponowanych na r. 1902:

1) na	Skawie	.	14 pom.
2) „	Rabie	.	7 „
3) na	Popradzie	.	2 pom.
4) „	Sanie	.	1 „
5) „	Stryju	.	15 „
6) „	Świcy	.	13 „

a nadto na rzekach objętych programem na r. 1903:

7) na	Wisłoku	.	5 „
8) „	Dunajcu	.	9 „
9) „	Bystrzycach	.	8 „
	ogółem	.	74 pom.

Według programu miano wykonać w r. 1902, 56 + 59 = 115 pom., wykonano więc mniej o 41 pomiarów, a z całego zadania na r. 1902 64·3%, co ze względu na powyższą uwagę ad a) i z powodu niemożności korzystania z wysokich wód czerwcowych, jest usprawiedliwione.

Roboty biurowe, celem zestawienia wyników z pomiarów, już rozpoczęto; zestawienie generalnych projektów dla powyższych rzek nie będzie więc podlegało żadnym trudnościom, bowiem zebrany materyał jest zupełnie wystarczający.

Lwów, dnia 21 grudnia 1902.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z d. 30. listopada 1902 l. 56.475 do c. k. Namiestnictwa w sprawie regulacyi rzek kanałowych.

W myśl ustępu pierwszego §. 5. ustawy z d. 11. czerwca 1901. Dz. u. p. Nr. 66 o budowie dróg wodnych i wykonaniu regulacyi rzek mają być rozpoczęte najdalej w r. 1904 w Czechach, na Morawie, na Szląsku, w Galicyi, tudzież w Austryi dolnej i górnej regulacye tych rzek, które z kanałami spławnymi, względnie mającemi się skanalizować rzekami stanowią jednolitą sieć wodną, a czy to ze względu na doprowadzenie wody, czy też ze względu na ruch żwiru, posiadają szczególniejsze znaczenie dla dróg wodnych objętych powołaną ustawą. W tym celu obowiązany był c. k. Rząd podjąć natychmiast rokowania z interesowanemi królestwami i krajami, przyczem co do pieniężnych świadczeń krajów miały być stosowane dotychczasowe zasady.

Tymczasem zanim jeszcze udzielony został Wydziałowi krajowemu okólnik c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 26. czerwca 1901 l. 24.401, w sprawie ułożenia programu regulacyi rzek wspólnie z c. k. Namiestnictwem, weszło do Sejmu bez poprzedniego zapytania Wydziału krajowego przedłożenie rządowe o regulacyi pewnych, ściśle oznaczonych przestrzeni 12 rzek stanowiących wspólną sieć wodną z kanałami galicyjskimi, które to przestrzenie, o ile wnosić można z ich ograniczenia, służyć mają jako drogi dowozowe do kanałów.

Co do tego przedłożenia podniósł Wydział krajowy za pośrednictwem swego delegata w czasie obrad w łonie sejmowej komisyi wodnej poważne wątpliwości, a mianowicie: co do 40% udziału kraju, ograniczenia regulacyi na pewne tylko przestrzenie, a przedewszystkiem co do wyłączenia zabudowań potoków górskich, które wedle wyraźnego brzmienia państwowej ustawy kanałowej tak ze względu na doprowadzenie wody, jak i ze względu na ruch żwiru powinny były być do robót regulacyjnych włączone.

Gdy jednak ze strony autorytatywnej sejmowa komisya wodna otrzymała zapewnienie, że pod względem kwestyj podniesionych przez Wydział krajowy wszystkie inne interesowane kraje będą na równi z Galicyą traktowane, Reprezentacya kraju, który od pamiętnej powodzi w r. 1884 wyczekiwał daremnie regulacyi rzek, przyjęła jednomyślnie przedłożony przez c. k. Rząd projekt ustawy na posiedzeniu z dnia 2. lipca 1901, a projekt ten uzyskał Najwyższą sankcyę d. 18. września 1901 (ogłoszony w dzienniku ustaw kraj. pod Nrem 103).

Nadspodziewanie jednak dowiaduje się obecnie Wydział krajowy, że w innym kraju interesowanym, tj. królestwie czeskiem, gdzie rokowania przez cały rok były prowadzone, gdzie opinię co do rozmiaru robót regulacyjnych wydała utworzona w międzyczasie c. k. Dyrekcya dla budowy dróg wodnych, a projekt ustawy regulacyjnej wyszedł

od Wydziału krajowego, nie ograniczono się tylko do regulacyi pewnych przestrzeni rzek, lecz uwzględniono całe dorzecza wraz z zabudowaniem potoków górskich i budową rezerwoarów w górach, co właśnie w przeciwieństwie do galicyjskiej ustawy regulacyjnej odpowiada celowi i duchowi państwowej ustawy kanałowej.

I tak wedle uchwalonego przez Sejm czeski d. 18. lipca 1902 projektu ustawy, na którego postanowienia zgodził się c. k. Rząd (wedle odezwy c. k. Namiestnictwa czeskiego z d. 16. czerwca 1902 l. 122.092), mają być wykonane w latach osiemnastu począwszy od r. 1904 kosztem 113.180.800 koron przy udziale państwowego funduszu kanałowego następujące roboty:

1) regulacya Łaby od Spindelmühle do Jaromierza, tudzież tak zwanej małej Łaby wraz z potrzebnemi zabudowaniami i rezerwoarami górskimi u źródłowisk;

2) regulacya Upy od Petzer do Riesenburg wraz z potrzebnemi zabudowaniami i rezerwoarami (dorzecze Upy wynosi tylko 513,3 km², koszta korekcyi potoku obliczono na 6,900.000 K, a samych tylko zbiorników na 5,000.000 K);

3) regulacya dzikiej i cichej Orlicy wraz z budową rezerwoarów, tudzież regulacya Dziedziny (dorzecze Dziedziny wynosi 301 km², a regulacya tego potoku na długości 11 km. kosztem 830.000 K ma na celu ochronę od wylewu gruntów nadbrzeżnych, systematyczne odwodnienie gruntów i nawodnienie łąk, a więc wyłącznie interesy kultury krajowej);

4) regulacya Chrudymki (regulacya tej rzeki o dorzeczu 862,9 km.² ma kosztować 4.860,000 K) i ma na celu interesy rolnicze, tj. ochronę od wylewów, a po części nawodnienie);

5) regulacya Dubrawy (rzeka ta o dorzeczu 621,8 km² przepływa przez cały szereg stawów — projektowane są 4 rezerwoary u źródeł i częściowa regulacya dla ochrony od wylewów kosztem 3,640.637 K 25 gr.);

6) regulacya Cydliny (koszta regulacyi Cydliny Podjebradzkiej na długości 12 km., która ma na celu osuszenie 500 ha gruntów za pomocą rowów długości 26,85 km, obliczone na 935,383 K — koszta Cydliny Chlumeckiej na 1,827.189 K na 21 km., a melioracyi 720 ha gruntów na 138.338 K, a koszta regulacyi Cydliny Nowobydzówskiej dla ochrony od zalewu 1.620 ha gruntów na 2,349.172 K 46 gr.);

7) regulacya Izery wraz z potrzebnemi zabudowaniami i regulacya Klenicy (koszta przybliżone regulacyi Izery w latach 1904—1912 przyjęto na 6,400.000 K, koszta Klenicy o dorzeczu 170 km² w dolnej przestrzeni 5 km na 850.000 K, dalszej zaś przestrzeni 124,6 km dla osuszenia i nawodnienia 6.180 ha gruntów na 4,346.492 K);

8) regulacya rzeki Eger wraz z potrzebnemi zabudowaniami i regulacya potoku Goldbach (na roboty w pierwszych 10 latach w dorzeczu rzeki Eger preliminowano na zbiorniki 600.000 K, na zabudowania 300.000 K, na regulacyę rzeki 5,000.000 K, razem 5,900.000 K, na dalsze lata 4,625.000 K, razem 10,525.000 K — na regulacyę zaś 28 km, potoku Goldbach o dorzeczu 473 km² dla ochrony gruntów od wylewów po 80.000 K na 1 km);

9) regulacya rzeki Biela;

10) regulacya rzeki Plucznica;

11) regulacya potoków Kamieneckiego i Chrzybskiego (dorzecza pierwszego 210 km², drugiego 66,7 km²);

12) regulacya rzeki Wełtawy powyżej Budziejowic wraz z potrzebnymi rezerwoarami u źródeł i zabudowaniami w górnym biegu (rezerwoary, których koszta preliminuje Wydział krajowy na 6,500.000 K, mają na celu ochronę od wylewów, zasilanie rzeki w czasie posuchy i wytworzenie siły wodnej dla celów rolniczych, przemysłowych i elektrycznych);

13) regulacya rzeki Malszy wraz z potrzebnymi rezerwoarami i zabudowaniem potoków górskich;

14) regulacya rzeki Łużnicy i Niezàrki wraz z potrzebnemi zabudowaniami;

15) regulacya rzeki Otawy wraz z potrzebnemi zabudowaniami;

16) ubezpieczenie brzegów rzeki Sazawy wraz z potrzebnemi rezerwoarami i zabudowaniami;

17) regulacya rzeki Berunka wraz z zabudowaniem potoku Kaczak, tudzież regulacya Litawki, potoku Rakovickiego, Mży, Radbuzy i Uhlawy (koszta regulacyi rzeki Uhlawy o dorzeczu 912,8 km² na długości 44 km obliczono na 7,300.000 K);

18) regulacya potoku Botycza wraz z budową rezerwoaru w Hostiwarzu (koszta regulacyi potoku o dorzeczu 125 km² wraz z melioracyą gruntów nadbrzeżnych obliczono na 1,169.000 K, koszta zbiornika na 584.000 K, razem 1,753.000 K);

19) regulacya potoku Motolskiego (koszta regulacyi tego potoku o dorzeczu 15 km² na długości 9 km wraz z budową 3 zbiorników obliczono na 800.400 K);

20) regulacye i zabudowania mniejszych dopływów Wełtawy i Łaby, jakie się okażą potrzebne;

21) wreszcie w miarę rozporządzalnych środków i potrzeby regulacyi, a przy szczególniejszem uwzględnieniu tych wód, dla których regulacyi są wygotowane projekty, mają być wykonane także inne regulacye, które odpowiadają warunkom ustępu pierwszego §. 5 ustawy o drogach wodnych z d. 11. czerwca 1901 r. Dz. u. p. Nr. 66.

Do kosztów powyższych regulacyj czeskich ma się przyczynić fundusz krajowy 40%, skarb państwa zaś 60% (§. 4) podobnie jak w Galicyi, w latach zaś 1904—1912 uiścić ma kraj 25,000.000 K, państwowy fundusz kanałowy 35,000.000 K, a państwowy fundusz melioracyjny 3,000.000 K, razem 63,000.000 Koron (§. 5), podczas gdy wyznaczona na ten okres czasu w Galicyi suma wynosi wedle §. 4 galic. ustawy regulacyjnej 26,361.000 K (19,398.600 K z państwowego funduszu kanałowego, a 6,962.400 K z funduszu krajowego).

Ważne dla kraju są także dalsze postanowienia projektu czeskiej ustawy regulacyjnej, wedle której kierownictwo budowy i kolaudacyę poruczać ma kraj. komisya regulacyjna Namiestnictwu, albo Wydziałowi krajowemu (§. 9), a specyalne ustawy krajowe oddać mogą wykonanie robót i przyszłe utrzymanie powiatom, gminom, lub spółkom wodnym, które będą obowiązane uiścić do 20% kosztów na rzecz kraju (§. 10).

Jak z powyższego streszczenia głównych postanowień czeskiej ustawy regulacyjnej okazuje się, regulacya rzek czeskich ma być przeprowadzona w myśl ustępu pierwszego §. 5. państwowej ustawy kanałowej racyonalnie i systematycznie, bo obejmować ma całe dorzecze, a więc także regulacyę górnych biegów rzek, zabudowania potoków górskich i budowę rezerwoarów górskich tak dla wstrzymywania wielkiej wody, jak i dla zasilania rzek w czasie posuchy, oraz dla wytwarzania siły wodnej, a wreszcie osuszenia i nawodnienia gruntów — podczas gdy galic. ustawa regulacyjna przewiduje tylko regulacyę dolnych i środkowych przestrzeni rzek, z pominięciem regulacyi górnych przestrzeni i zabudowań potoków górskich, a co najgorsza, w osobnym §-fie 14 wyłącza te roboty, odsyłając je do szczupłego państwowego funduszu melioracyjnego, przeznaczonego dla wszystkich krajów koronnych.

To nierówne traktowanie Galicyi w porównaniu z Czechami pociągnęło też za sobą ten skutek, że z 75 milionów, przeznaczonych wedle ustępu trzeciego §. 8. państwowej ustawy kanałowej na regulacyę rzek w okresie 1904—1912, Galicya, która co do obszaru stanowi 41,4% wszystkich 6 krajów interesowanych, otrzymać ma 19,398.600 K, czyli 25,86%, Czechy zaś, których obszar przedstawia 27,4%, 35,000.000 K, czyli 44,66%.

Wydział krajowy pozwala sobie wyrazić oczekiwanie, że c. k. Rząd wobec systemu i rozmiarów regulacyi rzek, jakie w Czechach mają być zastosowane i przeprowadzone, zechce w drodze noweli do galic. ustawy regulacyjnej przywrócić równomierne traktowanie i wymierzyć naszemu krajowi sprawiedliwość, a to przez zupełne uchylenie §. 14. galic. ustawy regulacyjnej i rozszerzenie robót przewidzianych w §§. 2 i 3 tej ustawy na całe dorzecza, tj. górny bieg rzek stanowiących wspólną sieć wodną z kanałami i zabudowanie potoków górskich w ich dorzeczach.

Rozszerzenie to obejmowałoby w myśl ułożonego d. 24. listopada 1902 przez tamtejszy departament wodny i kraj. biuro melioracyjne programu regulacyi wód w Galicyi następujące roboty wyszczególnione w dziale II. pod *a*) i w dziale III. pod *a*):

a) regulacyą górnych przestrzeni rzek kanałowych i ich dopływów:

1. Skawy od ujścia Bystry do Suchy .	. 23	km	po 50.000 K	=	1,150.000	K
2. Raby „ Mszany do Lubienia	. 6,8	„	„ 40.000 „	=	272.000	„
3. Wisłoki od Rozstajnego do Żmigrodu	. 26	„	„ 20.000 „	=	520.000	„
4. Ropy od ujścia Zdyni do Wisłoki .	. 57	„	„ 30.000 „	=	1,710.000	„
5. Jasiołki od Woli wyżnej do Wisłoki	. 60	„	„ 40.000 „	=	2,400.000	„
6. Wisłoka od potoku Morwawy do Frysztaka	28	„	„ 30.000 „	=	840.000	„
7. Sanu od Rajskiego do Liska . .	. 45	„	„ 25.000 „	=	1,125.000	„
8. Wiaru od Łomny do Niżankowic .	. 30	„	„ 25.000 „	=	750.000	„
9. Strwiąża od Krościenka do Biskowic	. 47	„	„ 25.000 „	=	1,175,000	„
10. Dniestru od potoku Mszańca do Kornalowic	60	„	„ 35.000 „	=	2,100.000	„
11. Oporu od potoku Orawy do Stryja .	. 20	„	„ 25.000 „	=	500.000	„
	razem				12,542.000	K

b) regulacyą i zabudowanie potoków górskich w dorzeczu dróg wodnych:

1. Dunajca i Popradu	7,000.000	K
2. Soły	1,400.000	„
3. Skawy	486.000	„
4. Raby	2,350.000	„
5. Biały	1,400.000	„
6. Wisłoka	250.000	„
7. Sanu	230.000	„
8. Dniestru górnego	650.000	„
9. „ dolnego	170.000	„
10. Łomnicy	660.000	„
11. Bystrzycy sołotwińskiej i nadwórniańskiej .	1,000.000	„
razem . .	15,596.000	„
do tego regulacye pod *a*)	12,542.000	„
Ogółem . .	28,138.000	K

Z powyższej sumy przypadłaby na państwowy fundusz kanałowy w okresie 1904—1912 kwota . . . . 7,597.260 K
jako 60% datek, tak, iż łącznie z sumą . . . . . . 19,398.600 „
przyznaną galic. ustawą regulacyjną dosięgnąłby zasiłek dla Galicyi z dotacyi 75 milionów Koron w tym okresie . . . **26,995.860 K**
czyli 36%.

Wydział krajowy uprasza gorąco c. k. Namiestnictwo o przedstawienie tej sprawy z wnioskiem przychylnym interesowanym Ministerstwom i wyjednanie, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej wniesioną została nowela do galicyjskiej ustawy regulacyjnej, któraby rozszerzyła rozmiar robót, mających się wykonać przy pomocy państwowego funduszu kanałowego, oraz obejmowała postanowienia zawarte w §§. 9. i 10. projektu czeskiej ustawy regulacyjnej.

Program regulacyi wód w Galicyi.

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga
			I. Rzeki spławne i graniczne.				
1	Bug	ujścia Raty	gran. państw.	28.8	51.388·8	1,470.000	projekt szczegółowy
2	Bug gran.	Ulwówka	Litowierza	16	25.000	400.000	
3	Prut	Kołomyi	gr. Bukowiny	50	90.000	4,500.000	
4	Zbrucz gr.			210	5.000	1,050.000	miejscowe ubezpieczenia gr. państwa
			Suma	304·8		7,420.000	
			II. Rzeki, których regulacya leży w interesie spławu i kultury krajowej.				
			a) stanowiące wspólną sieć wodną z kanałami spławnymi				
1	Skawa	uj. Bystry	Suchy	23	50.000	1,150.000	
2	Raba	„ Mszany	Lubienia	6·8	40.000	272.000	
3	Wisłoka	Rozstajnego	Żmigrodu	26	20.000	520.000	
4	Ropa	uj. Zdyni	uj. Wisłoki	57	30.000	1,710.000	
5	Jasiółka	Woli wyżnej	ujścia	60	40.000	2,400.000	liczne przekopy
6	Wisłok	p. Morwawy	Frysztaka	28	30.000	840.000	
7	San	Rajskiego	Liska	45	25.000	1,125.000	
8	Wiar	Łomny	Niżankowic	30	25.000	750.000	
9	Strwiąż	Krościenka	Biskowic	47	25.000	1,175.000	
10	Dniestr gór.	p. Mszańca	Kornalowic	60	35.000	2,100.000	
11	Opór	p. Orawy	ujścia	20	25.000	500.000	
			Suma	402·8		12,542.000	
			b) położone po za siecią dróg wodnych				
1	Bug	Sielca	Buska	44	42.700	1,800.000	Uzupełnienie regul. rozpoczętej jeden brzeg
2	Prut	Dory	Kołomyi	56	40.000	2,240.000	
3	Czeremosz	Uścieryk	ujścia	76		2,720.000	
	(Przybliżony kosztorys c. k. Starostwa w Kołomyi dla przestrzeni						
	dolnej	44 km po	40000 K				
	górnej	32 „ „	30000 K				
		Suma		176		6,760.000	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga

III. Regulacya i zabudowanie potoków górskich

a) w dorzeczu dróg wodnych.

L. p.	Nazwa rzeki	od	do	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga
1	Dunajca i Popradu						
	Czarny Dunajec	Kościelisk	Nowego Targu	35	40.000	1,400.000	
	Biały Dunajec	Zakopanego	„ „	24	40.000	960.000	
	Białka tatrzańska (projekt sekcyi Samborskiej)	—	—	—	—	620.504	
	Zalesienie debr w Krościenku (projekt sekcyi Samborskiej)	—	—	—	—	75.000	
	Kamienica nawojowska	p. Roztoki	ujścia	17	22.000	374.000	preliminarz sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno technicznego
	Ochotnica z dopływami	—	—	—	—	547.200	
	Kamienica	—	—	—	—	345.600	„
	p. Obidzki	—	—	—	—	114.000	„
	p. Krośnica z Grywałdem	—	—	—	—	330.400	„
	p. Ruski w Szczawnicy	—	—	—	—	409.600	„
	Potoki w okolicy Nowego Sacza (Gabański, Czarna woda, Kryniczanka, Muszynka z dopływami)	—	—	—	—	656.382	
			Do przeniesienia . .			5,832 686	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga
		Z przeniesienia .				5,832.686	preliminarz sekcyi Samborskiej
	p. Żegiestowski	—	—	—	—	200.000	c. k. oddziału leśno-techn.
	p. Wierchomla	—	—	—	—	462.870	"
	p. Lepietnica	Obidowy	ujścia	—	—	292.000	"
	lewy dopływ Dunajca między N. Targiem a Czorsztynem	—	—	—	—	24.000	"
	4 potoki między N. Targiem a Zakopanem	—	—	—	—	40.000	"
	p. Łomnica między Bystrem a Piwniczną	—	—	—	—	138.400	"
			Suma .	76	—	6,989.956	
1	w dorzeczu Dunajca i Popradu		— —	—	—	7,000.000	okrągło
2	w dorzeczu Soły			—	—	1,400.000	projekt gener.
3	w dorzeczu Skawy (p. Szatani, Strącze, Malejowa, Lachowce, z Łysej góry, Jachówka i Paleczka	—	—	—	—	486.000	częściowe projekty
				Do przeniesienia .		8,886.000	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga
			Z przeniesienia . .			8,886.000	
4	w dorzeczu Raby (z wyłączeniem przestrzeni Raby do ujścia Mszany do Lubienia)	—	—	—	—	2,350.000	projekt gener.
5	w dorzeczu Biały (uzupełnienie)	—	—	—	—	1,400.000	„ „
6	w dorzeczu Wisłoka (p. Ryjak)	—	—	—	—	250.000	projekt szczegółowy
7	w dorzeczu Sanu (p. Cisówka Olszanka)	—	—	—	—	230.000	
8	w dorzeczu górnego Dniestru (Lenina, Bereźnica, Bystrzyca i Czerchawa)	—	—	—	—	650.000	
9	w dorzeczu dolnego Dniestru (jary w Niżniowie i Dolinie)	—	—	—	—	170.000	
10	w dorzeczu Łomnicy	—	—	—	—	660.000	projekt gener.
11	w dorzeczu Bystrzy-sołotwińskiej i nadwórniańskiej	—	—	—	—	1,000.000	
				Suma		15,596.000	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	od	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga

b) po za siecią dróg wodnych:

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	od	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga
1	w dorzeczu Prutu (Sopówka, Łuczka, Pistynka i Rybnica)	—	—	—	—	1,300.000	projekt gener.
2	w dorzeczu Czeremosza wraz zabudowaniem usuwającej się góry w Żabiu	—	—	—	—	860.000	
					Suma	2,160.000	

IV. Melioracye.

A) Dorzecze Wisły

a. Lewe dopływy.

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	od	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga
1	p. Chechło	ujścia	źródeł	23	10.000	230.000	
	i wały wsteczne	„	lasu Mętków	5	15.000	75.000	
2	p. Rudno	„	źródeł	15	10.000	150.000	
	i wały wsteczne	„	Przegini	9	15.000	135.000	
3	p. Sanka	„	źródeł	19	10.000	190.000	
	i wały wsteczne	„	Mnikowa	9	15.000	135.000	
	z dopł. Morawica	„	„	9	10.000	90.000	
4	p. Rudawa	„	mostu kol.	14	49.000	686.000	
	i wały wsteczne	„	północnej	14	15.000	210.000	
	z dopł. Rudawką	„	„ granicy	34	10.000	340.000	
	z dopł. Krzeszówką	„	źródeł	13	10.000	130.000	
	z dopł. Filipówką	„	„	10	10.000	100.000	
	z dopł. Dulówką z Pazdewnikiem	„	„	11	10.000	110.000	
			Do przeniesienia .	185		2,581.000	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga
		Z przeniesienia . .		185		2,581.000	
			b) Prawe dopływy Wisły:				
5	Graniczna Białka	ujścia	Bystry	26	20.000	520.000	
	z Straconką	„	źródeł	6	10 000	60.000	
6	p. Skawinka	Radziszowa	Harbutowic	17	15.000	255.000	
	p. Skawinka		Radziszowa	10	40.000	400.000	
7	wały wsteczne Skawinki	ujścia	Skawiny	6	15.000	90.000	
	p. Wilga	„	nasypu kol.	4	40.000	160.000	
8	i wały wsteczne	„	Zaborza	6	15.000	90.000	
	Górna Trześniówka z dopływami	Sobowa	Pateraka	206.6		1,620.000	projekt szczegółowy
			c) dopływy Soły.				
9	p. Łękawka	ujścia	Koconia	12	10.000	120.000	
10	Pisarzówka	„	Kóz	12	10.000	120.000	
11	Roczynka	„	Roczyny	21	20.000	420.000	
			d) dopływy Skawy.				
12	p. Skawica	ujścia	Zawoi	17	20.000	340.000	
13	p. Wieprzówka	„	Andrychowa	19.8		485.100	
			e) dopływy Raby.				
14	p. Krzyworzeka	ujścia	Wiśniowej	12	10.000	120.000	
15	Stradomka	„	Raciborzan	} 28	20.000	560.000	
	z Tarnawą	„	Słupia				
			f) dopływy Dunajca.				
16	p. Słomka	„	Wyższego dw.	12	10.000	120.000	
17	„ Łososina	„	Turkowy	42	20.000	840.000	
		Do przeniesienia .		589·4		8,901.100	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga
		Z przeniesienia .		589.4		8,901.100	
	z p. Stopnickim	„	Stopnic	8	10.000	80.000	
	i Białką	„	Turkowy	7	10.000	70.000	
		g) dopływy Wisłoki,					
18	p. Czarna	ujścia	Wałków	20	10.000	200.000	
19	p. Wielopolka	„	Wielopola	41	20.000	820.000	
	z p. Budzisz	„	Zagórzyc	14	10.000	140.000	
	i Bystrzycą	„	Bystrzycy	19	10.000	190.000	
20	p. Ociecki	„	Cierpisza	20	15.000	300.000	
21	p. Ruda w Rzemieniu (o suszenie bagien Rzemieńskich)			49		304.000	projekt szczegółowy
		h) San i dopływy.					
22	p. Osława	ujścia	Szczawnego	29	20.000	580.000	
23	Wyrwa	„	Kwaszenicy	27	25.000	1,425.000	
24	Wisznia	Sąd. Wiszni	ujścia	74	25.000	1,850.000	
25	„ Szkło	ujścia	Krakowca	35	20.000	700.000	
26	„ Lubaczówka	„	Lubaczowa	40	10.000	400.000	
27	„ Trzebośna	„	Trzebosi	25	10.000	250.000	
		i) dopływy Wisłoka.					
28	Murwawa	ujścia	Królika polsk.	21	10.000	210.000	
29	Strug	„	Borka now.	13	15.000	195.000	
30	p. Mleczka	„	Pruchnika	20	20.000	400.000	
31	p. Pruchnik	„		15	15.000	225.000	
		j) Bug z dopływami.					
32	Górny Bug	Buska	Sassowa	30	30.000	900.000	
33	dopł. Złoczowka	ujścia	Złoczowa	20	20.000	400.000	
		Do przeniesienia .		1.116.4		18,540.100	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km	Koszt 1 km	Koszt ogólny koron	Uwaga
		Z przeniesienia .		1.116·4		18,540.100	
34	p. Gołogórka	mostu kol.	Olszanicy	12	15.000	180.000	
35	Sołokija	ujścia	Lubyczy	59	30.000	1,770.000	
	z Rzeczycą	„	Karczmina	12	10.000	120.000	
	Stajskim kanałem		„	9	5.000	45.000	
	dopł. od Karowa			4	5.000	20.000	
	dopł. od Machnowa			6	5.000	30.000	
36	Rata z dopł.	ujścia	Werchraty	66	30.000	1,980.000	
	Żełdec	„	Woli żółtaniec	28	20.000	560.000	
	p. Świnia	„	Mokrotyna	34	20.000	680.000	
	z Derewienką	„	Szabeluej	25	16.000	450.000	
	z dopł. od Kunina			6	14.000	84.000	
	Fujną	„	Fujny	5	14.000	70.000	
	Krechówką			4	12.000	48.000	
	z p. Białka	„	Magierowa	27	16.000	432.000	
	Dr winką			6	12.000	72.000	
	p. Moszczanka		Pogorzelisk	10	12.000	120.000	
37	p. Spasówka	„	granicy	17	10.000	170.000	
	z dopł. Karbów			8	5.000	40.000	
38	p. Białystok	„	Józefowa	28	10.000	280.000	
	z Rudką	—	—	5	5.000	25.000	
	p. od Byszowa	—	—	10	5.000	50.000	
	p. Buszków	„	Hanunina	10	5.000	50.000	
			Suma	1507·4		25,816.000	

B) Dorzecze Dniestru.

1	Wereszyca	ujścia	Lubienia	30	30.000	900.000	
	z p. Grzęskim	„	Małpy	8	10.000	80.000	
	p. Gasiska	„	Andryanowa	5	10.000	50.000	
		Do przeniesienia .		43		1,030.000	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km.	Koszt 1 km.	Koszt ogólny koron	Uwaga
		Z przeniesienia .		43		1,030.000	
	i bocznymi dopływami mniejszymi	—	—	16	5.000	80.000	
2	Tyśmienica	ujścia Bystrzycy	Mrażnicy	42	40.000	1,680.000	
	z Rabczanką	ujścia	Dołhego	9	20.000	180.000	
	Słonicą	„	Stebnika	11	20.000	220.000	
	dopł. Sprynią	„	Spryni	8	10.000	80.000	
	Trudnica	„	Bronicy	20	20.000	400.000	
	z Niedźwiedzianką	„	Woli Jakubowej	7	10.000	70.000	
	Bar	„	Uniatycz	14	10.000	140.000	
	Ratoczyna	„	Romanówki	3	10.000	30.000	
3	p. Kłodnica	„	Kłodnicy	37	20.000	740.000	
	przekop Nieżachówka	Brydnicy	Dniestru	11	10.000	110.000	
	dopł. Kłodnicy Łomnica	ujścia	Nieziechowa	7	10.000	70.000	
	Święty potok	„	Nieziechowa	6	10.000	60.000	
	ramię Radelicz	Brydnicy	Dniestru	6	10.000	60.000	
4	p. Letnianka	ujścia	Medenic	11	15.000	165.000	
5	p. Błożewka	„	Błożwi gór.	34	20.000	680.000	
	z dopł. od Jatwięgów	—	—	8	10.000	80.000	
	z dopł. od Chlewisk	—	—	9	10.000	90.000	
6	p. Szczerek	ujścia	Basiówki	40	15.000	600.000	
7	p. Świerz	„	Świerza	50	20.000	1,000.000	
8	Złota Lipa	Litwinowa	Zawałowa	—	—	130.000	projekt
		Do przeniesienia .		392		7,695.000	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km.	Koszt 1 km.	Koszt ogólny koron	Uwaga
		Z przeniesienia . .		392		7,695.000	
9	p. Koropiec lokalne ubezpieczenia	—	—	—	—	—	
10	p. Strypa lokalne ubezpieczenia	—	—	—	—	—	
11	Seret lokalne ubezpieczenia	—	—	—	—	—	
		dopływy prawe poniżej Rozwadowa					
12	p. Bereżnica	ujścia	Jaroszyc	28	10.000	280.000	
13	p. Siwka	„	Kałusza	30	20.000	600.000	
14	p. Bołochówka	„	Zawadki	20	10.000	200.000	
15	p. Łukiew	„	Mysłowic	24	20.000	480.000	
		dopływy Stryja.					
16	p. Żeżawa	—	—	—	—	120.000	projekt
		dopływy Bystrzycy nadwórniańskiej.					
17	p. Worona	ujścia	powyżej kolei	30	30.000	900.000	
18	p. Strymba	—	—	16	20.000	320.000	
			Suma .	540		10,595.000	

C) Dorzecze Dunaju.

L. p.	Nazwa rzeki	od	do	Długość w km.	Koszt 1 km.	Koszt ogólny koron	Uwaga
1	p. Czerniawa	ujścia	Obertyna	41	15.000	615.000	
2	p. Bełełuja	„	Okna	28	15.000	420.000	
	z dopł. od Głuszkowa	—	—	5	10.000	50.000	
		Do przeniesienia .		74		1,085.000	

L. p.	Nazwa rzeki	Przestrzeń od	Przestrzeń do	Długość w km.	Koszt 1 km.	Koszt ogólny koron	Uwaga
		Z przeniesienia . .		74		1,085.000	
	z dopł. od Jasieniowa polnego	—	—	5	10.000	50.000	
			Suma .	79		1,135.000	
			D) Dorzecze Dniepru.				
1	Styr	Smarzowa	Pustej	27	30.000	810.000	
	„	Pustej	Podhorzec	26	15.000	390.000	
2	Słonówka	ujścia	granicy	12	15.000	180.000	
	z Siestratynem	„	„	7	10.000	70.000	
3	p. Bołdurka	„	Brodów	22	15.000	330.000	
4	pr. r. Styru	Rudy	Dubia	17	15.000	255.000	
			dopływy lewe.				
5	l. r. Styru	Rudy	Czechów	10	15.000	150.000	
6	p. Sudyłówka	ujścia	bag. Stoj.	15	10.000	150.000	
7	p. Smarzowski	„	Zawidcza	7	10.000	70.000	
8	p. Rudenka	„	Rudenka	16	10.000	160.000	
9	p. Ostrówka	„	Radziechowa	23	10.000	230.000	
10	p. Pusta	„	Trójcy	10	15.000	150.000	
			Suma .	172		2,945.000	

Zestawienie działu IV.

A)	Dorzecze Wisły (okrągło)	. . .	25,816.000 K.
B)	„ Dniestru	. . . .	10,595.000 „
C)	„ Dunaju (Prutu)	. . .	1,135.000 „
D)	„ Dniepru (Styru)	. . .	2,945.000 „
	Suma	. .	40,491.000 K.

Rekapitulacya.

I. Regulacya rzek spławnych i granicznych .		7,420.000 K.
II. Regulacya rzek w interesie spławu i kultury krajowej		
a) w dorzeczu dróg wodnych	12,542.000 K.	
b) po za siecią „ „	6,760.000 „	19,302.000 „
III. Regulacya i zabudowanie potoków górskich:		
a) w dorzeczu dróg wodnych	15,596.000 K.	
b) po za siecią „ „	2,160.000 „	17,756.000 „
IV. Regulacya rzek i potoków w celach melioracyjnych (okrągło)		40,191.000 „
Ogółem . .		84,969.000 K.

Lwów, 24. listopada 1902.

R. Ingarden w. r
c. k. starszy radca budownictwa.

Andrzej Kędzior w. r
Dyrektor kraj. biura melioracyjnego.

WYKAZ

czynności kraj. biura melioracyjnego od 1. lipca 1901 do 30. czerwca 1902.

A) Wykonano, rozpoczęto lub dalej prowadzono zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne w miejscowościach i na obszarach poniżej wyszczególnionych:

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
	a) **Ustawowe przedsiębiorstwa melioraycjne:**						
1	Osuszenie bagien Rzemieńskich (regulacya potoku Rudy z dopływami) . .	47·1	3.967	—	—	—	
2	Regulacya Wereszycy z dopływami	13·0	—	—	—	—	Rozpoczęto
3	Regulacya dopływów Bugu: Błotni .	150·3	12.500	—	—	—	
	b) **Subwencyonowane roboty melioracyjne:**						
4	Osuszenie gruntów w Grębowie	13·0	—	600	—	—	
5	Kanał nawodniający w Grębowie	7·1	—	—	—	—	Studyum
6	Wydział powiatowy Chrzanów, regulacya p. Chechło	6·2	—	—	—	—	
7	Wydział powiatowy Chrzanów, regulacya p. Smidra	0·6	—	—	—	—	
8	Wydział powiatowy Przemyśl, regulacya „Kanału Bucowskiego" w gm. Nienowice, Stubno i Stubienko .	2·0	—	—	—	—	Rozpoczęto
9	Rowy osuszające w gm. Mogiła, Łęg i Czyżyny (p. Kraków)	8·3	—	—	—	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
10	Regulacya potoku Zwornica, w gm. Olszyny p. Chrzanów	2·0	—	—	—	—	
11	Rów osuszający Międzywodzie-Baranów	3·0	—	—	—	—	
12	Rów osuszający Skopanie-Suchorzów-Siedleszczany .	5·0	—	—	—	—	
13	Rowy osuszające w Chrząstowie	1·5	—	—	—	—	
14	Przesunięcie prawego Wału Wisłoki w Chrząstowie .	1·5	—	—	—	—	
15	Rowy osuszające w gm. Jaślany i Młodochów . .	2·4	—	—	—	—	
16	Rowy osuszające w gminie Tuszów narodowy . . .	2·9	—	—	—	—	
17	Rów osuszający w Krzemienicy	1·1	—	—	—	—	
18	Rowy osuszające w gm. Borki nizińskie	5·3	—	—	—	—	
	Osuszenie gruntów w gminach:						
19	Włodzimierce p. Żydaczów	—	—	772	—	—	
20	Młyniska „	—	—	300	—		
21	Rudniki „	—	—	1400	—	—	
22	Regulacya potoków Kiny i Wowni p. Żydaczów. .	—	—	—	—	—	
	Młynówka .	2·5	—	—	—	—	Zdjęcia dodatkowe
	Kanał odprowadzający .	3·0	—	—	—	—	
23	Woleniów-Demenka, p. Żydaczów	1·0	—	—	—	—	Zdjęcie dodatkowe
24	Bojaniec, p. Żółkiew . . .	—	—	3322	—	—	
25	Zwertów, sp. w. Żółtańce .	—	—	200	—	—	
26	Jasionka, p. Rzeszów . . .	—	—	120	—	—	
27	Dębina, p. Łańcut	—	—	1200	—	—	
28	Pobereże-Hanusowce, p. Stanisławów	—	—	580	—	—	
29	Peczenia, p. Przemyślany .	—	—	169	—	—	Kultura torfowa
30	Warzyce, Stańkówka, Brzyszczki, Gorajowice (Jasło)	5·0	1200	—	—	—	
31	Niemstów, p. Cieszanów . .	—	—	180	—	—	
32	Nienowice, p. Jarosław . .	1·5	60	—	—	—	Uzupełnienie zdjęć
33	Wola Radłowska, rów osuszający	2·9	—	—	—	—	
	Drenowania w gminach:						
34	Weissenberg, p. Grodecki .	—	—	—	135	—	
35	Michnowiec, p. Turka . .	1·0	—	—	23	—	
36	Wysocko niżne, p. Turka .	—	—	—	11	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
37	Janowice, p. Biała	—	—	—	120	—	
38	Łąkta górna, p. Bochnia .	—	—	—	200	—	
39	Gierczyce, „ „	—	—	—	160	—	
40	Maków, p. Myślenica . . .	—	—	—	101	—	
41	Hecznarowice, p. Biała . .	—	—	—	80	—	
42	Biezdziedza, p. Jasło . . .	—	—	—	148	—	
43	Nawsie Kołaczyckie, p. Jasło	—	—	—	15	—	
44	Suchodół, p. Krosno . . .	—	—	—	24	—	
45	Siepietnica, p. Jasło . . .	—	—	—	7	—	
46	Rostoki, „ „ . . .	—	—	—	40	—	
47	Świerzowa polska, p. Krosno	—	—	—	42	—	
48	Szebnie, p. Jasło	—	—	—	104	—	
49	Chrząstówka, p. Jasło . .	—	—	—	250	—	
50	Lutcza, p. Strzyżów . . .	—	—	—	25	—	
51	Dębowiec	—	—	—	200	—	
52	Targowiska, p. Krosno . .	—	—	—	54	—	
53	Siedleszczany, p. Tarnobrzeg	1·0	—	—	38	—	
54	Trzciana, p. Mielec . . .	—	—	—	30	—	
55	Kamień, p. Nisko	—	—	—	25	—	
	c) **Melioracye prywatne:**						
	α) *Osuszenia i nawodnienia:*						
56	Karol Czecz w Bierzanowie	—	—	—	152	—	
57	Bogaccy i tow. w Krzeszowicach	—	—	—	41	—	
58	Witold Czajkowski w Żyrawie	—	—	—	322	—	
59	Jan Mars w Sądowej Wiszni	—	—	—	249	—	
60	Dr. Natan Löwenstein w Witkowie	1·5	—	—	21	—	
61	Włodzimierz Gniewosz w Sieniawie	2·2	—	—	17	32	
62	Adam ks. Czartoryski w Besku	6·0	—	—	—	138	
63	Kapituła rz. kat. w Honiatyczach	1·0	—	—	177	—	
64	Wiktor Jasiński w Bełzcu .	1·5	—	90	—	—	
65	Jakób hr. Potocki w Brzeżanach	1·5	—	—	—	55	
66	Jan Gnoiński w Cieszanowie	2·0	—	—	155	—	
67	Jan Sołowij w Kamionce Woł.	4·0	—	—	81	—	
68	Juliusz Tustanowski w Oskrzesińcach	—	—	60	—	—	
69	Kazimierz Jędrzejowicz w Hyżnem	—	—	—	160	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
70	Treter Doliniański w Podlipcach	—	—	—	60	—	
71	Br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	100	—	
72	Bielski w Kozicach . . .	—	—	—	45	—	
73	Fundacya w Kłodzienku . .	—	—	—	65	—	
74	Lwowska komenda: plac Janowski	—	—	300	—	—	
75	Wilma hr. Reyowa w Psarach	—	—	—	235	—	
76	Agenor Łobodziński w Wieluniu	—	—	—	89	—	
77	Feliks Gniewosz w Jasionowie	—	—	150	—	—	
78	JE. Andrzej hr. Potocki w Krzeszowicach	—	—	—	—	100	
79	Andrzej Chwalibóg w Bolęcinie	—	—	200	—	100	
80	Ludwik Krasuski w Drużkowie	—	—	—	100	—	
81	Hersch Horowitz w Mieczyszczowie	—	—	—	470	—	
82	Kohn i Marmarosch w Kamionkach W..	—	—	26	105	—	
83	JE. Filip Zaleski w Krzywem	—	—	—	360	—	
84	Iwan Pańków w Potoku . .	—	—	1	—	—	
85	Józef Padlewski w Libertowie	—	—	—	98	—	
86	Dr. Stefan Skrzyński w Karniowicach . , ...	—	—	—	167	—	
87	JE. Andrzej hr. Potocki w Krzeszowicach	—	—	—	135	—	
88	JE. Andrzej hr. Potocki w Tenczynku.	—	—	—	49	—	
89	Ks. Dominik Radziwiłł w Balicach	—	—	—	125	48	
90	Władysław Zeleński w Grodkowicach	—	—	—	101	—	
91	Grunt szkolny w Toporzysku	—	—	—	2	—	
92	Karol Czecz w Bierzanowie	—	—	—	13	—	
93	Klasztor Benedyktynek w Zakrzowie.	—	—	—	60	—	
94	Klasztor Benedyktynek w Zagórzu i Stomirogu . . .	—	—	—	120	—	
95	Klasztor Benedyktynek w Podłężu	—	—	—	100	—	
96	Jerzy Gonscher w Rudzach	—	—	—	35	—	
97	Józef Zontek w Bujakowie .	—	—	—	3	—	
98	Jan Walitza w Nidku . .	—	—	—	250	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
99	Józef Zając w Piotrowicach	—	—	—	12	—	
100	Hr. Starzeński w Oblaszkach	—	—	—	100	—	
101	Hr. Starzeński w Nieporazie	—	—	280	—	—	
102	Mieczysław hr. Rey w Sokolu	3·5	—	—	—	—	
103	Dr. Witołd Lewicki w Głobikowce	—	—	—	26	26	
104	Dr. Adam Jordan w Rudce .	—	—	—	7	—	
105	„ „ w Grabnie	—	—	—	63	—	
106	Roman Jordan w Roztoce .	—	—	—	13	—	
107	Adam Kozłowiecki w Brzostowej górze i Rusinowskiej Woli	—	—	1.000	—	—	lasy i łąki
108	Jan hr. Stadnicki w Wielkiej wsi	—	—	—	92	—	
109	Stanisław Żaba w Zbylitowskiej górze	—	—	—	20	—	
110	Zofia Dolińska w Łękach górnych	6 0	—	—	—	100	
111	Karol Hruby w Pustyni . .	—	—	—	200	—	
112	Zarząd dóbr w Nawojowy .	—	—	—	25	25	
113	Aleksandrowa Wiktorowa w Wyżnem	—	—	—	132	—	
114	Karol Zręcki Klobassa w Zręcinie	—	—	18	—	—	
115	Zdzisław Skrzyński w Harcie, Szklarach i Lipniku . .	—	—	—	209	—	
116	Edward Filipowicz w Makowisku	—	—	—	30	—	
117	Tadeusz Sroczyński: Jasło, Gorajowice, Brzyszczki i Hańkówka	—	—	360	196	—	
118	Roman hr. Michałowski w Dobrzechowie	—	—	—	—	12	
119	Roman hr. Michałowski w Stodolinie	—	—	—	15	—	
120	Jan Trzecieski w Miejscu piastowem	—	—	—	68	—	
121	Waleryan Stawiarski w Jedliczu	—	—	—	58	—	
122	Grunta plebańskie w Wesołej	—	—	—	8		
123	Stanisław Wiejowski w Kołaczycach	—	—	—	38	—	
124	Jan Hlidura, Przedmieście Strzyżowskie	—	—	—	7	—	
125	Jan Raś w Korczynie . .	—	—	—	26	—	
126	Józef Brykczyński w Święcanach , ...	—	—	20	50	—	

Liczba porząh.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
127	Jędrzej Pająk w Jedliczu .	—	—	—	20	—	
128	Edmund Miłkowski w Gorlicach	—	—	—	22	—	
129	Stanisław Zaykowski w Czermnie	—	—	—	100	—	
130	Szkoła rolnicza w Suchodole	—	—	—	30	—	
131	Stanisław Dolański w Narcie Nowym	3·0	—	—	300	—	
132	Br. Wattman w Dzikowie Starym	3·0	—	—	—	—	
133	Ordynacya Przeworska w Markowej, Gaci i Kosinie	—	—	—	273	—	
134	Józef Myszkowski w Kobylnicy ruskiej	—	—	90	120	—	
135	Władysław ks. Sapieha w Lubowiszu	—	—	—	205	—	
136	Zdzisław Ładomirski w Markowcach	—	—	—	17	197	
137	Jewish Colon-Assoc. w Słobódce leśnej	—	—	—	60	—	
138	Włodzimierz Gniewosz w Złotym potoku	—	—	—	39	—	
139	Helena Szymanowska w Żukocinie	—	—	—	266	—	
140	Zygmunt Regenstreif w Strupkowie	—	—	—	100	—	
141	Artur Cielecki w Porchowie	—	—	—	123	—	
142	Henryk Grek w Łuce. . .	—	—	248	—	—	
	β) Kultura torfowisk:						
143	Tadeusz Starzyński w Derewni	—	—	104	—	—	
144	Władysław Krajewski w Czechach	—	—	25	—	—	
145	Władysław ks. Sapieha w Suchowoli	—	—	12	—	—	
146	Stanisław Dąmbski w Rudnie	—	—	30	—	—	
147	Ks. Stefan Wysoczański w Przegnojowie	—	—	10	—	—	
148	Ludwik br. Wattman w Rudzie roż.	—	—	100	—	—	
149	Sp. Stefana hr. Zamojskiego w Wysocku	—	—	150	—	—	
150	Juliusz hr. Tarnowski w Byszowie	—	—	10	—	—	

Liczba dorząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
151	JE. Dawid Abrahamowicz w Podwysokiem	—	—	110	—	—	
152	Oktaw Sala w Wysocku (Brody)	—	—	200	—	—	
153	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	100	—	—	
	γ) *Stawy rybne*:						
154	Maciej Miączyński w Siedliskach, p. Grybów . . .	—	—	—	—	10	stawy
155	Stanisław Agopsowicz w Błożwi górnej	—	—	—	—	10	stawy
156	W Cieplicach dolnych, pow. Jarosław	—	—	—	—	10	stawy
	Ogółem .	325·4	17.727	12.537	9.164	863	
	Z powyższych robót przypada:						
1	Na biuro centralne (poz. 1—29, 33—39, 56—84, 143—156)	302·4	16.467	10.341	3.653	455	
2	Na ekspozyturę w Krakowie (poz. 40, 41, 85—101) .	—	—	280	1.551	48	
3	Na ekspozyturę w Tarnowie (poz. 53, 54, 102—112) .	10·5	—	1.000	514	151	
4	Na ekspozyturę w Jaśle (poz. 30, 42—52, 113—130) .	5·0	1.200	398	1.918	12	
5	Na ekspozyturę w Jarosławiu (poz. 31, 32, 55, 131—135)	7·5	60	270	923	—	
6	Na ekspozyturę w Stanisławowie (poz. 136—142) .	—	—	248	605	197	

B) Wypracowano projekty i kosztorysy dla stron, w miejscowościach następujących:

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
	a) Ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne:						
1	Osuszenie bagien Rzemieńskich (regulacya p. Rudy z dopływami)	47·1	3967	—	—	—	
2	Regulacya dopływów Bugu: — Błotnia z dopływami .	182·3	16298	—	—	—	
3	Uzupełnienie regulacyi Wisłoka z dopływami . . .	42·0	—	—	—	—	Dalszy ciąg
	b) Subwencyonowane przedsiębiorstwa melioracyjne:						
4	Rów osuszający Mogiła, Łęg, Czyżyny	8·3	—	—	—	—	
5	Rów Międzywodzie Baranów	3·0	—	—	—	—	
6	Rów Skopanie, Suchorów, Siedleszczany	5·0	—	—	—	—	
7	Rowy Jaślany-Młodochów .	2·4	—	—	—	—	
8	Rowy Tuszów-Narodowy . .	2·9	—	—	—	—	
9	Rów w Krzemienicy . . ,	1·1	—	—	—	—	
10	Rowy w Borkach nizińskich	5·3	—	—	—	—	
	osuszenie gruntów:						
11	Włodzimierce, pt. Żydaczów	—	—	772	—	—	
12	Wiesenberg, pt. Żółkiewski .	—	—	454	—	—	
13	Zapytów, Wisłoboki, Stroniatyn i Podliski małe, pt. Lwów	—	—	624	—	—	
14	Regulacya potoków Łęg i Olszyny, pt. Krosno . .	—	40	—	—	—	Ukończono cały obszar 440 mg.
15	Laszki gościńcowe	2·0	—	—	—	220	
16	Regulacya Jasiołki pod Jedliczem :	3·0	—	—	—	—	
17	Jasionka, pt. Rzeszów . .	—	—	120	—	—	
18	Dębina, pt. Łańcut . . .	—	—	1200	—	—	
19	Regulacya Jasiołki pod Jasłem	3 0	—	—	—	—	
20	Zwertów, sp. w. Żółtańce ,	—	—	200	—	—	
21	Bojaniec, pt. Żółkiew . .	—	—	3322	—	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
22	Bierzanów, pt. Wieliczka .	—	—	16	—	—	
23	Jankowice, pt. Chrzanów .	—	—	114	—	—	
24	Czarna, pt. Ropczyce . . .	—	—	—	—	246	
25	Błonie, Brzyszczki i Warzyce pt. Jasło . . .	4·5	1200	—	—	—	
26	Niemstów, pt. Cieszanów .	—	—	207	—	—	
27	Koniaczów, pt. Jarosław . .	—	—	262	—	—	
28	Nienowice, pt. Jarosław . .	—	—	938	—	—	
29	Wola Radłowska, rów . .	2·9	—	—	—	—	
	Drenowania w gminach:						
30	Mielnicz, pt. Żydaczów . .	—	—	—	—	—	Przerobienie 494 morg.
31	Michnowiec, pt. Turka . .	1·0		—	23	—	
32	Wysocko niżne, „ . .	—	—	—	11	—	
33	Biezdziedza, pt. Jasło . .	—	—	—	80	—	
34	Maków, pt. Myślenice . .	—	—	—	37	—	
35	Janowice, pt. Biała . . .	—	—	—	9	—	
36	Jawiszowice	—	—	—	9	—	
37	Wilamowice	—	—	—	24	—	
38	Hecznarowice	—	—	—	78	—	
39	Szebnie, pt. Jasło	—	—	—	103	—	
40	Kalembina „	—	—	—	38	—	
41	Chrząstówka „	—	—	—	250	—	
42	Dębowiec „	3·0	150	—	198	—	
43	Lutcza, pt. Strzyżów . . .	—	—	—	24	—	
44	Świerzowa polska, pt. Krosno	—	—	—	41	—	
	c) **Melioracye prywatne**:						
	α) *osuszenia i nawodnienia*:						
45	Jan Brajer w Suchowoli . .	—	—	—	52	—	
46	Witołd Czajkowski w Żyrawie	—	—	—	322	—	
47	Jan Mars w Sądowej Wiszni	—	—	—	249	—	
48	Dr. Natan Löwenstein w Witkowie	1·5	—	—	21	—	
49	Włodzimierz Gniewosz w Sieniawie	2·2	—	—	37	43	
50	Kap. rz. k. w Honiatyczach	1·0	—	—	177	—	
51	Adam ks. Czartoryski w Besku	6·0	—	—	—	—	
52	Leon Grotowski w Jaćmierzu	—	—	—	15	—	
53	Wiktor Jasiński w Bełzcu .	1·5	—	90	—	—	
54	Jan Sołowij w Kamionce Woł.	2·0	—	—	81	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
55	Kazimierz Jędrzejowicz w Hyżnem	—	—	—	130	—	
56	Juliusz Tustanowski w Oskrzesińcach	—	—	60	—	—	
57	Adolf Maly w Wołowem .	—	—	—	24	—	
58	Br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	60	—	
59	Treter Doliniański w Podlipcach	—	—	—	60	—	
60	Bielski w Kozicach . . .	—	—	—	45	—	
61	Fundacya w Kłodzienku . .	—	—	—	65	—	
62	Wilma hr. Reyowa w Psarach	—	—	—	235	—	
63	Franciszek Sosnowski w Rogóżnie	—	—	28	60	—	
64	Franciszek Sosnowski w Karolinie	—	—	—	47	—	
65	Agenor Łobodziński w Wieluniu	—	—	—	89	—	
66	Franciszek Bocheński w Mużyłowie	—	—	—	60	—	
67	Kohn i Marmarosch w Kamionkach W.	—	—	26	105	—	
68	Hersch Horowitz w Mieczyszczowie	—	—	—	450	—	
69	Marya hr. Gołuchowska w Lubaczowie	—	—	—	360	—	
70	Ludwik Krasuski w Drużkowie	—	—	—	82	—	
71	Iwan Pańków w Potoku . .	—	—	1	—	—	
72	Olga Wiktorowa w Czudcu	—	—	—	90	—	
73	Dominik ks. Radziwiłł w Balicach	—	—	—	100	—	
74	Józef Padlewski w Libertowie	—	—	—	63	—	
75	Dr. Stefan Skrzyński w Karniowcu	—	—	—	71	—	
76	Fundacya Hallerowska w Dworach	—	—	—	53	—	
77	JE. Andrzej hr. Potocki w Pisarach	—	—	—	363	—	
78	JE. Andrzej hr. Potocki w Krzeszowicach	—	—	—	135	—	
79	JE. Andrzej hr. Potocki w Tenczynku	—	—	—	49	—	
80	Jan Chwalibóg w Grojcu .	—	—	—	55	—	
81	Grunt szkolny w Toporzysku	—	—	—	2	—	
82	Dr. Stanisław L. Niedzielski w Kokotowie	—	—	—	86	135	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
83	Dr. Stanisław L. Niedzielski w Brzegach	—	—	—	45	—	
84	Karol Czecz w Bierzanowie	—	—	—	13	—	
85	Kazimierz Bzowski w Zasaniu	—	—	—	19	—	
86	Józef Zontek w Bujakowie .	—	—	—	3	—	
87	Jerzy Gonscher w Rudzach .	—	—	—	35	—	
88	Eryk Hess w Zaborzu . .	—	—	—	129	—	
89	Józef Wysocki w Polance W.	—	—	—	—	58	
90	Jan Walitza w Nidku . .	—	—	—	214	—	
91	Klasztor Benedyktynek w Staniątkach	—	—	—	65	—	
92	Klasztor Benedyktynek w Zakrzowie	—	—	—	260	—	
93	Adolf br. Brunicki w Słocinie	—	—	—	15	—	
94	Zdzisław hr. Tarnowski w Dzikowie	—	—	—	36	—	
95	Jadwiga Straszewska w Lipinkach	—	—	—	7	—	Łąka
96	Franciszek hr. Mycielski w Wiśniowy	—	—	—	—	136	
97	Dr. Adam Jordan w Rudce	—	—	—	7	—	
98	„ „ w Grabnie	—	—	—	63	—	
99	Ignacy Paderewski w Kąśny d.	—	—	—	208	—	
100	Adam Kozłowiecki w Hucie Komorowskiej i Komorowie	—	—	—	—	—	321 morgów nieukończ.
101	Adam Kozłowiecki w Brzostowej górze i Woli rusinowskiej	—	—	—	—	—	1000 morgów rozpoczęto
102	Roman Jordan w Roztoce .	—	—	—	13	—	
103	Sercanki w Zbylitowskiej górze	—	—	—	4	—	
104	Stanisław Żaba w Zbylitowskiej górze	—	—	—	—	—	20 morgów rozpoczęto
105	Jan hr. Stadnicki w Wielkiej wsi	—	—	—	12	—	
106	Mieczysław hr. Rey w Sokolu	3·5	—	—	—	—	
107	Cecylia Kaczkowska w Krosinie	—	—	—	12	—	
108	Roman hr. Michałowski w Dobrzechowie	—	—	—	—	12	
109	Roman hr. Michałowski w Stodolinie	—	—	—	15	—	Szkic
110	Tadeusz Sroczyński: Jasło, Brzyszczki, Hańkówka, Gorajowice	—	—	360	140	—	
111	Zdzisław Skrzyński w Szklarach i Harcie	—	—	—	153	—	Z tego 45 mg. szkice

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Meljoracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
112	Olga Wiktorowa w Wyżnem	—	—	—	42	—	
113	Edward Filipowicz w Makowisku	—	—	—	29	—	
114	Jan Trzecieski w Miejscu Piastowem	—	—	—	68	—	
115	Waleryan Stawiarski w Jedliczach	—	—	—	57	—	
116	Stanisław Wiejowski w Kołaczycach	—	—	—	32	—	
117	Stanisław Szela i tow., Przedmieście Czudeckie . . .	—	—	—	28	—	
118	Karol Zręcki Klobassa w Zręcinie	—	—	18	—	—	Szkic
119	Grunta plebańskie w Wesołej	—	—	—	6	—	Szkic
120	Edmund Miłkowski w Gorlicach	—	—	—	21	—	
121	Józef Brykczyński w Święcanach	—	—	20	—	—	
122	Władysław Kostheim w Wołoszynie	—	—	—	54	—	
123	Ordynacya Przeworska: w Makowej, Gaci i Kosinie	—	—	—	260	—	
124	Marcin Pirog w Kamieniu .	—	—	—	20	—	
125	Paweł ks. Sapieha w Hrebennem	—	—	—	139	—	
126	Stanisław Dolański w Narcie Nowym	—	—	—	300	—	
127	Józef Myszkowski w Kobylnicy ruskiej	—	—	—	90	—	
128	Br. Wattmann w Dzikowie st.	—	—	—	—	—	uzupełnienie dla 223 mg.
129	Zdzisław Ładomirski w Markowcach	—	—	—	17	172	
130	Jewish Colon. Assoc. w Słobódce leśnej	—	—	—	247	—	
131	Włodzimierz Gniewosz w Złotym potoku	—	—	—	42	—	
132	Zygmunt Regenstreif w Strupkowie	—	—	—	88	—	
133	Helena Szymanowska w Żukocinie	—	—	3	232	—	
	β) *Kultura torfowa*:						
134	Tadeusz Skrzyński w Derewni	—	—	104	—	—	
135	Władysław Krajewski w Czechach	—	—	25	—	—	
136	Władysław ks. Sapieha w Suchowoli	—	—	12	—	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
137	Stanisław Dąmbski w Rudnie	—	—	30	—	—	
138	Ks. Stefan Wysoczański w Przegnojowie	—	—	10	—	—	
139	Ludwik br. Wattman w Rudzie rożan.	—	—	100	—	—	
140	Spad. Stefana hr. Zamoyskiego w Wysocku . . .	—	—	150	—	—	
141	Juliusz hr. Tarnowski w Byszowie	—	—	10	—	—	
142	J. E. Dawid Abrahamowicz w Podwysokiem . .	—	—	110	—	—	
143	Gm. Peczenia pt. Przemyślany	—	—	169	—	—	
144	Fundacya Hallerowska w Dworach	—	—	315	—	—	łącznie z nawodnieniem
	γ) *Stawy rybne*:						
145	Stanisław Agopsowicz w Błożwi górnej	—	—	—	—	10	stawy
	Ogółem .	336·5	21.655	9.870	8.058	1032	
	Z powyższych robót przypada:						
1	Na biuro centralne (poz. 1—21, 29—33, 45—73, 134—143 i 145) . . .	325·5	20.305	7.932	3.030	273	
2	Na ekspozyturę w Krakowie (poz. 22, 23, 34—38, 74—93 i 144)	—	—	130	1.917	193	
3	Na ekspozyturę w Tarnowie (poz, 24, 94—107) . .	3·5	—	—	377	382	
4	Na ekspozyturę w Jaśle (poz. 25, 39—44, 108—121) .	7·5	1.350	398	1.245	12	
5	Na ekspozyturę w Jarosławiu (poz. 26, 27, 28, 122—128).	—	—	1.407	863	—	
6	Na ekspozyturę w Stanisławowie (poz. 129—133) .	—	—	3	626	172	

C) Prowadzono lub nadzorowano roboty:

a) przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych:

1. Obwałowanie lewego brzegu Wisły w pow. krakowskim.
2. Obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.
3. Regulacya p. Kisieliny.
4. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.
5. Regulacya Biały (2 inżynierów).
6. Obwałowanie Wisły i Wisłoki w pow. mieleckim (2 inżynierów).
7. Regulacya potoku Krzemienicy.
8. „ Nowego Brnia i dopływów.
9. „ rzeki Bugu.
10. „ górnego Dniestru i Strwiąża (3 inżynierów).
11. „ środkowej sekcyi Gniłej Lipy.
12. Konserwacya wykonanych robót: Łęg, Trześniówka, obwałowanie Wisły i Sanu, bagna łańcucko-jarosławskie, potok Dumny, Przegnojówka, bagna stojanowskie, górna sekcya Gniłej Lipy, Złota Lipa, oraz Stary Breń.

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
	b) przy subwencyonowanych przedsiębiorstwach melioracyjnych.						
1	Kupcze, rowy osuszające . .	2.1	—	—	—	—	
2	Wyciąże, rów odpływowy .	3.0	—	—	—	—	
3	Rowy poz. 5 i 6 B) . . .	8.0	—	—	—	—	
4	Rów osuszający Chyb (Wydrze ad Grębów) . . .	1.0	—	—	—	—	
5	Rów osuszający Mielec . .	1.1	—	—	—	—	
6	„ „ Wojsław . .	1.2	—	—	—	—	
7	Żurawno-Pobereże, rowy . .	3.5	—	—	—	—	
8	Hruszów, rów osuszający .	1.8	—	—	—	—	
9	Rzęsna polska	1.1	—	—	—	—	
10	Dobrzechów, rów odpływowy	1.1	—	—	—	—	
11	Regulacya Wisłoka pod Białobrzegami	1.2	—	—	—	—	
12	Załucze nad Czeremoszem .	—	—	68	—	—	
13	Podleszany, rowy	2.0	—	—	—	—	
14	Bohatkowce	19.0	—	900	—	—	
15	Regulacya Siwki w Dolinie .	1.5	—	—	—	—	
16	Jaktorów, rowy	2.3	—	—	—	—	
	Drenowania w gminach:						
17	Mielnicz, pow. Żydaczów .	1.6	—	—	70	—	
18	Pawęzów, pow. Tarnów . .	2.0	—	—	140	—	
19	Osiek (Tomasz Kramarczyk)	—	—	—	16	—	

Liczba porz	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
20	Trzciana	—	—	—	60	—	
21	Jasionka (Wincenty Wisz) .	—	—	—	3	—	
22	Pawęzów, pow. Tarnów . .	0·8	—	—	40	—	
23	Czeluśnica	0·8	—	—	53	—	
24	Roztoki	—	—	—	20	—	
25	Szebnie	—	—	—	25	—	
26	Lublica	—	—	—	26	—	
27	Dębów, pow. Przeworsk . .	—	—	—	18	—	
28	Wyciąże	—	—	—	60	—	
	c) **Przy melioracyach prywatnych.**						
	α) *Osuszenia i nawodnienia.*						
29	Ordynacya Przeworska (Dolne i Dębów)	—	—	—	20	—	
30	Br. Wattman w Niemstowie	—	—	—	30	—	
31	Artur Cielecki w Hadyńkowcach	1·2 0·6	— —	60 —	—	—	młynówka i rowy
32	Henryk Dolański w Radłowie	—	—	—	20	—	
33	Edward Jezierski w Jezioranach	0·8	—	—	—	—	
34	JE. Kazimierz hr. Badeni: Wolica derewlańska, Busk i Kupcze	—	—	—	76	—	
35	Salomon Marmorosch w Kamionkach Wielkich . . .	—	—	—	50	—	
35a	Stan. Pawlikowski w Bereźnicy królewskiej . . .	—	—	—	55	—	
36	Jan Brajer w Suchowoli .	—	—	—	4	—	
37	Władysław Czajkowski w Mokrzanach	—	—	—	17	—	
38	Samuel Rokach w Rzeczycy	2·0	—	—	40	—	
39	Teofil Sawka w Rzeczycy .	—	—	—	11	—	
40	Jan Sołowij w Kamionce Wołoskiej	—	—	—	81	—	
41	Kap. rz. kat. w Honiatyczach	1·0	—	—	85	—	
42	Wiktor Jasiński w Bełzcu .	2·0	—	30	—	—	
43	Ludgarda Dębowska w Kryniczkach	2·0	—	—	—	205	
44	Adam ks. Czartoryski w Besku	3·0	—	—	—	—	
45	Włodzimierz Gniewosz w Sieniawie	2·2	—	—	—	23	
46	Leon Grotowski w Jaćmierzu	—	—	—	29	—	
47	Adam Wiktor w Załużu . .	1·0	—	—	17	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
48	Juliusz Tustanowski w Oskrzesińcach	—	—	60	—	—	
49	Thom w Żełdcu, rowy . .	5·0	—	—	—	—	
50	Adolf Maly w Wołowem . .	—	—	—	24	—	
51	Dr. Henryk Kolischer w Bratkowicach	—	—	—	55	—	
52	Br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	60	—	
53	Fundacya w Kłodzienku . .	—	—	—	40	—	
54	F. Kowalewski w Wiszniowie	—	—	—	30	—	
55	Hersch Horowitz w Mieczyszczowie	—	—	—	100	—	
56	Marya hr. Gołuchowska w Lubaczowie	—	—	—	30	—	
57	Konwent w Zebrzydowicach .	—	—	—	68	—	
58	Stanisław Padlewski w Gaju	—	—	—	21	—	
59	Józef Padlewski w Libertowie	—	—	—	18	—	
60	Józef Wysocki w Polance W.	—	—	—	92	—	
61	Jan Walitza w Nidku . . .	—	—	—	116	—	
62	Oskar Rudziński w Osieku .	—	—	—	32	—	
63	JE. Andrzej hr. Potocki w Krzeszowicach i Pisarach	—	—	—	80	—	
64	Eryk Hess w Zaborzu . .	—	—	—	32	—	
65	Stanisław Dunin w Głębowicach	—	—	—	37	—	
66	Jerzy Gonscher w Rudzach .	—	—	—	10	—	
67	Br. Herman Czecz w Kozach i Hałcnowie	—	—	—	20	—	
68	Karol Czecz w Bierzanowie .	—	—	—	13	—	
69	J. Ces. Wys. Arcyks. Rainer w Jastrzębiu, Harbutowicach i Budzowie . . .	—	—	—	68	—	
70	Hipolit Rudziński w Łękach	—	—	—	13	—	
71	Hipolit Rudziński w Bielanach	—	—	—	—	26	Stawy rybne
72	Br. Adryan Larisch w Bulowicach	—	—	—	16	—	
73	Stefan br. Bobrowski w Andrychowie i Wieprzu . .	—	—	—	46	—	
74	Olga Hallerowa w Jurczycach	—	—	—	10	—	
75	Dr. Klemens Rutowski w Łąkcie górnej	—	—	—	52	—	
76	Ludwik Chrząszcz w Graboszycach	—	—	—	28	—	
77	Antoni Szczerbowski w Frydrychowicach	—	—	—	15	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
78	Lucyna Hallerowa w Polance-Haller	—	—	—	38	—	
79	Dr. Stanisław Lar. Niedzielski w Zabawie	—	—	—	107	—	
80	Czesław Górkiewicz w Toporzysku	—	—	—	3	—	
81	Dr. Jan Zduń w Rabie Wyżnej	—	—	—	12	—	
82	Dr. J. Schwarzenberg Czerny w Bonarce	—	—	—	4	—	
83	Zdzisław hr. Tarnowski w Sędziszowie	—	—	—	48	—	
84	Mieczysław hr. Rey w Sokolu	3·5	—	—	—	—	
85	Marya hr. Romerowa w Borowy	—	—	—	20	—	
86	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Świerczkowie	3·0	—	—	70	—	
87	Józef Męciński w Łukowy .	—	—	—	25	—	
88	Józef Michałowski w Iwierzycach	—	—	—	26	—	
89	Dr. Adam Jordan w Rudce i Grabnie	—	—	—	40	—	
90	Dr. Alfred Kalisz w Woli Łużańskiej	—	—	—	20	—	
91	Janusz hr. Tyszkiewicz w Weryni	—	—	—	22	—	
92	Sercanki w Zbylitowskiej Górze	—	—	—	4	—	
93	Jan hr. Stadnicki w Wielkiej wsi	—	—	—	12	—	
94	Cecylia Kaczkowska w Krosinie	—	—	—	6	—	
95	Janusz hr. Tyszkiewicz w Wojkowie	0·3	—	—	25	—	
96	Karol Zręcki Klobassa w Żeglcach i Zręcinie . .	—	—	—	—	198	Ciąg dalszy
97	Zdzisław Skrzyński, Harta i Szklary	—	—	—	142	—	
98	Konstanty Pawlikowski w Babicy	—	—	—	41	—	
99	Mieczysław Urbański w Haczowie	—	—	—	25	—	
100	Stanisław Grodzicki w Bziance	—	—	—	12	—	
101	Kazimierz Piliński w Tarnowcu	—	—	—	17	—	

Liczba porząh.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
102	Edward Filipowicz w Makowiskach	—	—	12	20	—	
103	Roman hr. Michałowski w Dobrzechowie	—	—	—	—	12	
104	Roman hr. Michałowski w Stodolinie	—	—	—	15	—	
105	Aleksandra Wiktorowa w Wyżnem	—	—	—	40	—	
106	Tadeusz Sroczyński w Gorajowicach	1·0	—	—	26	—	
107	Waleryan Stawiarski w Jedliczu	—	—	—	60	—	
108	Plebania w Wesołej . . .	—	—	—	12	—	
109	Jan Kulik i tow. Przedmieście Strzyżów	—	—	—	16	—	
110	Franciszek Arciszewski w Kozłówku	—	—	—	7	—	
111	Antoni Dubiel w Warzycach	—	—	—	2·5	—	
112	Jan Gorayski w Szebniach .	—	—	—	15	—	
113	Józef Brykczyński w Święcanach	—	—	—	20	—	
114	Marya Gołaszewska w Targowiskach	—	—	—	18	—	
115	Feliks Leszczyński w Potoku	—	—	—	12	—	
116	Jan Cebula w Łączkach . .	—	—	—	11	—	
117	Ordynacya Przeworska w Dębowie, Gaci, Kosinie i Podzamczu	1·2	—	—	175	—	
118	Stan. hr. Siemieński-Lewicki w Pawłosiowie i Tywoni .	—	—	—	60	—	
119	Br. Wattmann w Niemstowie	1·6	—	—	95	—	
120	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach	—	—	—	40	—	
121	Stanisław Dolański w Baranowie	3·5	—	—	65	—	
122	Józef Myszkowski w Kobylnicy ruskiej	—	—	—	50	—	
123	Zdzisław Ładomirski w Markowcach	—	—	—	82	—	
124	Fundacya P. Więcławskiego w Załuczu	—	—	—	29	—	
125	Zygm. Jaroszyński w Siedliskach	—	—	—	44	—	
126	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni polnej . . .	—	—	—	—	—	28 morgów wytyczono, lecz nie wykonano

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
127	Juliusz Gołębski w Sławentynie	—	—	—	43	—	
128	Jan Burzyński w Uhrynowie górnym	—	—	—	20	—	
129	Zygm. Regenstreif w Strupkowie	—	—	—	59	—	
130	Jewish Colon. Ass. w Słobódce lesn.	—	—	—	50	—	
131	Eug. Krzysztofowicz w Załuczu nad Czeremoszem .	—	—	—	25	—	
132	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie	—	—	—	19	—	
	β) Kultura torfowisk.						
133	Fran. Col. Czosnowski w Rogóźnie	—	—	20	—	—	
134	Julian Br. Brunicki w Podhorcach	—	—	100	—	—	
135	Bolesław Pilatowski w Dubiu	—	—	80	—	—	
136	Władysław ks. Sapiecha w Suchowoli	—	—	12	—	—	
137	Tadeusz Starzyński w Derewni	—	—	10	—	—	
138	Ks. Stefan Wysoczański w Przegnojowie	—	—	10	—	—	
139	Julian kn. Puzyna w Narolu . . . . , .	—	—	20	—	—	
140	Wacław hr. Baworowski w Kołtowie	—	—	75	—	—	
141	Juliusz hr. Tarnowski w Byszowie	—	—	10	—	—	
142	Wład. Krajewski w Czechach	—	—	27	—	—	
143	Wład. Gniewosz w Kontach	—	—	20	—	—	
144	Kapit. lwowska w Rzęśni ruskiej	—	—	65	—	—	
145	Stanisław Dąmbski w Rudnej	0·3	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacya wód		Melioracye prywatne			Uwaga
		długość	obszar	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		kilom.	morg.	w morgach			
	γ) *Stawy rybne.*						
146	Feliks Gniewosz w Jasionowie	1·7	—	—	—	40	część robót projektow.
147	Dr. J. Biesiadecki w Gąsówce	—	—	—	—	2	oraz uregulowano istniejące za 4 mg.
148	J. Paderewski, Kąsna d. i Siekierczyna	—	—	—	—	—	uregulowanie istniejących stawów na 10 mg.
149	Roman hr. Michałowski w Dobrzechowie	—	—	—	—		
150	Stan. Agopsowicz w Błozwi g.	—	—	—	—	10	j.w. na 2 mg.
	Ogółem .	92·0	—	1579	4041	516	
	Uwaga.						
	Drenowania wykonane przez Bank Galicyjski dla handlu i przem. w Głogoczowie, Mogilanach i Krzywaczce, nie zostały objęte powyższym wykazem.						
	Z powyższych robót przypada:						
1	Na biuro centralne (poz. 1—9, 13—18, 28—56, 133—150)	74·0	—	1499	1.144	306	
2	Na ekspozyturę w Krakowie (poz. 19, 57—82) . . .	—	—	—	967	—	
3	Na ekspozyturę w Tarnowie (poz. 20, 21, 22, 83—95)	7·6	—	—	421	—	
4	Na ekspozyturę w Jaśle (poz. 19, 11, 23—26, 96—116)	4·1	—	12	653·5	210	
5	Na ekspozyturę w Jarosławiu (poz. 27, 117—122) ,	6·3	—	—	485	—	
6	Na ekspozyturę w Stanisławowie (poz. 12, 123—132)	—	—	68	371	—	

D) Wykonano badania wstępne lub brano udział w czynnościach komisyjnych, jak niżej:

1. Przeprowadzono kolaudacyę wałów Wisły i Wisłoki w pow. Mielec.
2. „ „ robót uzupełn. regulacyi Krzemienicy.
3. „ „ regulacyi rzeki Bugu.
4. „ „ szluz na bagnach rudnickich.
5. „ „ rzeki Biały w pow. Tarnów i Grybów.
6. „ „ pr. wału Dunajca.
7. „ „ rowów osuszających w Niecieczy.
8. „ „ środkowej sekcyi Gniłej Lipy.
9. „ „ p. Bystry w Zakopanem.
10. „ „ potoków górskich Biały.
11. „ „ „ „ Dniestru.
12. „ „ rowów osuszających w Suchorzowie.
13. „ „ „ „ w Kupczu.
14. „ „ drenowania w Dylągówce, Rudzy m. i Zassowie.
15. „ „ „ w Rudny małej, Trzcianie i Pawęzowie.
16. „ „ „ w Czeluśnicy, Twierdzy, Warzycach, Kozłówku, Przedmieściu Strzyżowskiem, Kopytowy, Roztokach, Suchodole, Szebniach i Lubli.

17. Brano udział w badaniu projektu obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby i od Raby do Woli Rogowskiej.

18. Brano udział w badaniu zabudowania potoków w dorzeczu Soły.
19. „ „ „ „ „ Strącza i Malejowa.
20. „ „ „ „ potoku Wielopole.
21. „ „ „ „ „ Ryjak.
22. „ „ „ „ debr w Zniesieniu.
23. „ „ „ „ potoku Tomierz.
24. „ „ „ „ debr w dorzeczu Złotej Lipy,
25. „ „ „ „ potoków w dorzeczu Bystrzycy nadw.
26. „ „ „ „ lokalnej regulacyi Skawy w pow. wadowickim.
27. „ „ „ „ lokalnej regulacyi Dunaju pod Krościenkiem i Łąckiem.

27. Brano udział w komisyi prawno-wodnej dla regulacyi potoku Pusta z dopływami.

28. Brano udział w komisyi prawno-wodnej dla regulacyi Sołotwy i Rokitny.

29. Badano torfowiska na opał w Ubiniu, Chilczycach, Dubanowicach, Derewni, Malczycach, Byszowie, Bachorcu, Laszkach dolnych, Poddubcach, Sudkowicach i Dąbrowie.

30. Przeprowadzono badanie szkód powodziowych rzeki Biały, oraz kamieniołomów.

31. Przeprowadzono lustracyę robót przy zabud. potoku Lichni.

32. „ pomiary hydrometryczne rzeki Bugu w Horodyszczu Bar., pod Rudą i pod Kupczem.

33. Przeprowadzono pomiary hydrometryczne na Dniestrze i na Strwiążu w 8 miejscach.

34. Przeprowadzono wykupno gruntów w Medyce.

34. Brano udział w zawiązaniu spółki wodnej dla obwał. Dunajca powyżej Bogumiłowic.

35. Brano udział w komisyi odgraniczenia odsypisk Łęgu w gminach Krawce i Grębów.

36. Sporządzono kataster konkurencyjny dla spółki wodnej drenarskiej w Lisiejgórze dla 450 morgów.

37. Wzięto udział w komisyi kolaudacyjnej tam na Wisłoce pod Kiełkowem.

38. Badano sprawę osuszenia niwy Olsz w Padwi, sporządzono kosztorys przedłużenia kanału Dymitrów-Młodochów, sporządzono kosztorys dodatkowego rowu osuszającego Krzemienicy, badano sprawę umieszczenia przepustu w gm. Dymitrów mały, oraz sprawę mostków dodatkowych dla gminy Jaślany.

39. Wykończono roboty obwał. Młynówki i założenia sadzawki w kraj. szkole rolniczej w Czernichowie.

40. Brano udział w komisyi obchodowej dla budowy kolei ze stacyi w Podgórzu do baraków wojskowych, w komisyi dla reambulacyi kolei Tarnów-Szczucin.

41. Brano udział w komisyi w Wieliczce w sprawie spółki wodnej obwałowania Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, oraz w Węgrzcach W.

42. Badano zabagnione łąki w Jaworznie w pow. chrzanowskim.

43. „ szkody powodziowe na Oporze.

44. Brano udział w komisyi dla ubezpieczenia Tyśmienicy wzdłuż drogi Drohobycz-Schodnica.

45. Zarządzano stacyami doświadczalnemi dla uprawy torfowisk w Byszowie, Chwatowie, Derewni. Dublanach, Przegnojowie, Suchowoli, Stojanowie, Wolicy Baryl., w Ostrowczyku pol. i Tewczycach.

46. Udzielono porady technicznej dla osuszenia ogrodu w Zakładzie sierót w Tarnowie.

47. Udzielono porady technicznej Kąsny dolnej dla wodociągu w ogrodzie, oraz dla budowy jazu.

48. Udzielono porady technicznej Siekierczynie dla założenia jazu i młynówki.

49. „ „ „ na folwarku Rutka dla założenia wodociągu.

50. „ „ „ w Roztoce dla założenia rowu nawodniającego 6 morgów łąk.

51. Udzielono porady technicznej w Nawojowej w celu ubezpieczenia mostu na Kamienicy i użytkowania tegoż jako jazu.

52. Badano fabrykę mat słomianych w Siemiechowie.

53. Sporządzono projekt i wytyczono osuszenie dla kraj. szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

54. Brano udział w rozprawach sądowych w sprawie osuszenia i nawodnienia łąk w Rzemieniu.

55. Brano udział w rozprawach w sprawie budowy mostu w Łęgu ad Nawojowa.

56. Badano i wypracowano projekt szluzy w Węglówce.

57. „ sprawę regulacyi Jasiołki pod Moderówką, Szebniami i Dobrucową.

58. „ grunta pod drenowanie w gm. Męcinka.

59. Przeprowadzono wywłaszczenie gruntów dla regulacyi potoków w Dobrzechowie, Żeglcach i Potoku.

60. Oznaczono głębokość przepustów betonowych na drodze w gm. Czudec.

61. Brano udział w komisyi w sprawie odczyszczenia rowu w Targowiskach.

62. „ „ „ „ starych łożysk Jasiołki pod Szebniami i Dobrucową.

63. Kontrolowano dla Ordynacyi Przeworskiej roboty dodatkowe nawodnienia łąk w Nowosielcach, roboty osuszające w Gorliczynie i wykonano drenowanie w Kosinie.

64. Kontrolowano dawniej wykonane drenowanie 200 morgów u br. Wattmanna w Niemstowie.

65. Odebrano prasę drenarską w Kalnikowie.

66. Kontrolowano dwa razy drenowania wykonane przez oddział melioracyjny lwowskiej filii Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu u Karola hr. Scipiona w Łopuszce Wielkiej.

67. Badano wykonane drenowanie w Dołpotowie i Złotym potoku.

68. Brano udział w komisyi w sprawie ustawienia lasek do połowu ryb na Dunajcu w Świniarsku, Chełmcu, Stembarku i Maniowy.

69. Badano rewiry rybackie w dorzeczu Dunajca, Stryja, Soły, Skawy i Wisły.

70. Lustrowano zakład chowu ryb w Oparach.

71. Badano roboty wykonane przy założeniu stawów rybnych w Wólce hamuleckiej w pow. lwowskim.

72. Brano udział w komisyi w sprawie zanieczyszczenia potoku przez fabrykę w Szczakowej w pow. chrzanowskim.

73. Brano udział w Walnem Zgromadzeniu Tow. rybackiego w Krakowie.

Uwaga: Czynności i badania wykazane pod 1—45 i 68—73 przeprowadziło biuro centralne, 46—55 Ekspozytura w Tarnowie, 56—62 Ekspozytura w Jaśle, 63—66 Ekspozytura w Jarosławiu, 67 Ekspozytura w Stanisławowie.

We Lwowie, dnia 22. października 1902.

Sprawozdanie

c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego z czynności i kosztów służby hydrograficznej w r. 1901.

C. k. krajowy Oddział hydrograficzny był zajęty w roku sprawozdawczym zarządem stacyi ombrometrycznych, wodoskazowych i śniegoskazowych, zbieraniem i sprawdzaniem raportów, wydawnictwem map śniegowych, przygotowaniem materyału do rocznika hydrograficznego, inspekcyą stacyi wodoskazowych, następnie wykonaniem pomiarów hydrometrycznych na Wiśle, Sole i Wisłoce.

1. Obserwacye ombrometryczne.

W roku 1901 funkcyonowało w Galicyi stacyi ombrometrycznych 432.
Z tych przypada na dorzecze:

1. Wisły	252
2. Dniestru	147
3. Dniepru	6
4. Prutu	27
razem	432
W porównaniu z ilością czynnych stacyi w r. 1900	435
ubyło	3

dla braku obserwatorów.

Z powyższych stacyi funkcyonowało:

393	przez	12	miesięcy	i nadesłało	4716	raportów	miesięcznych
17	„	11	„	„	187	„	„
7	„	10	„	„	70	„	„
2	„	9	„	„	18	„	„
4	„	8	„	„	32	„	„
1	„	7	„	„	7	„	„
3	„	6	„	„	18	„	„
1	„	5	„	„	5	„	„
3	„	4	„	„	12	„	„
1	„	3	„	„	3	„	„
432	przeciętnie przez	11·7	miesięcy	nadesłało ogółem	5068	raportów	miesięcznych.

Nadto nadsyłały:

ze Szlązka 7 stacyi po 12 raportów = 84
i z Bukowiny 1 stacya po 12 „ = 12

Oprócz zwyczajnych raportów przesyłały wykresy ombrograficzne następujące stacye zaopatrzone w samopiszące przyrządy, a mianowicie:

A) w dorzeczu Wisły.

1. Krempna za czas od 27/VII. do 22/XI. 1901.
2. Lutcwiska za „ „ 16/VI. „ 31/X. „
3. Łówcza „ „ „ 1/V. „ 31/X. „
4. Rajcza „ „ „ 1/IV. „ 31/X. „
5. Zazadnia „ „ „ 16/V. „ 31/X. „

B) w dorzeczu Dniestru:

6. Przemyślany za czas od 1/IV do 31/X. 1901
7. Wyżłów „ „ „ 20/IV. „ 20/XI. „

2. Obserwacye wodoskazowe.

Czynnych stacyi wodoskazowych istniało w Galicyi ogółem 199.
Z tych przypada na dorzecze:

1.	Wisły	125
2.	Dniestru	63
3.	Dniepru	1
4.	Prutu	10
	razem . .	199
	W porównaniu z ilością stacyi w r. 1900 . . .	191
	przybyło . .	8

Z galicyjskich stacyi wodoskazowych funkcyonowało

184	przez	12	miesięcy i nadesłało	2208	raportów	miesięcznych
1	„	10	„ „	10	„	„
2	„	9	„ „	18	„	„
3	„	8	„ „	24	„	„
1	„	7	„ „	7	„	„
2	„	5	„ „	10	„	„
1	„	4	„ „	4	„	„
5	„	3	„ „	15	„	„

199 przeciętnie przez 11·5 miesięcy
nadesłało 2296 raportów miesięcznych.

Nadto nadsyłały:

ze Szląska 5 stacyi po 12 raportów = 60 raportów miesięcznych
i 1 stacya „ 4 „ = 4 „ „

Prócz zwyczajnych raportów przesyłały następujące stacye zaopatrzone w samoczynne przyrządy wykresy limnigraficzne, a mianowicie:

A) w dorzeczu Wisły.

1 Dzików na Wiśle za czas od 9/III. do 31/XII. 1901.
2. Nisko „ Sanie „ „ „ 1/VI. „ 26/XI. „
3. Przemyśl „ „ „ „ „ 21/I. „ 31/XII. „

B) w dorzeczu Dniestru

4. Zaleśce na Dniestrze za czas od 16/VII. do 31/X. 1901.

3. Obserwacye śniegoskazowe.

W ciągu zimy 1901/1902 funkcyonowało w Galicyi stacyi śniegoskazowych 201
W porównaniu z ilością tych stacyi w zimie 1900/1901 . . . 176
przybyło . . 25

Oprócz raportów z galicyjskich stacyi śniegoskazowych tutejszy Oddział hydrograficzny zbierał także raporta z 2 stacyi w dorzeczu Wisły na Szląsku i z 37 stacyi w dorzeczu Prutu i Seretu na Bukowinie.

Na podstawie raportów śniegowych nadsyłanych każdej niedzieli wydano 13 tygodniowych map śniegowych w 450 egzemplarzach z raportami za czas od 1. grudnia 1901 do 22. marca 1902, obejmujących dorzecze Wisły, Dniestru, Styru, Prutu i Seretu w granicach Austryi.

4. Ewidencya stacyi hydrograficznych i sprawdzanie raportów.

Wszystkie raporta nadsyłane ze stacyi hydrograficznych w dorzeczu Wisły, Dniestru i Dniepru, sprawdzano i uzupełniano w Oddziale hydrograficznym i przesyłano je następnie w odpisach c. k. Centralnemu Biurowi hydrograficznemu we Wiedniu.

Dla wszystkich stacyi hydrograficznych prowadzi się księgę przeglądową stacyi, wykazy nadsyłanych raportów, księgę obserwatorów i dzienniki wydatków.

5. Przygotowanie materyału dla rocznika hydrograficznego 1900 c. k. Centralnego Biura.

Oprócz spisu wszystkich stacyi hydrograficznych dorzecza Wisły, Dniestru i Dniepru sporządzono tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń opadu, zestawienie ilości dni z opadem, wysokości warstwy śniegowej i codzienne spostrzeżenia ciepłoty, następnie zestawienie miesięcznych i rocznych dziennych średnich temperatur, wreszcie tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń wodoskazowych, czasu trwania rozmaitych stanów wody i tabelaryczne zestawienie ciepłoty wody.

6. Inspekcyą stacyi wodoskazowych wykonano w r. 1901.

a) na Wiśle:
w Przewozie, Jagodnikach, Karsach, Szczucinie, Otałęży, Kole, Dąbrowie, Chwałowicach;
b) na Przemszy:
w Jęzorze;
c) na Sole:
w Milówce, Cięcinie, Czernichowie, Kętach, Oświęcimie:
d) na Koszarawie:
w Świnnej;
e) na Skawie:
w Skawce, Wadowicach;
f) na Skawince:
w Skawinie;
g) na Dunajcu:
w Nowym Targu (Czarny Dunajec), w Nowym Targu (Biały Dunajec), w Waksmundzie, Czorsztynie, Krościenku;
h) na Jasiołce:
w Jaśle;
i) na Sanie:
w Olchowcach;

k) na Bugu:
w Rudzie;
l) na Dniestrze:
w Kornalowicach, Niżniowie, Uściu biskupiem;
m) na Stryju:
w Synowódzku wyżnem;
n) na Łomnicy:
w Podlntach, Perehińsku, Równie, Wistowej;
o) na Dubie:
w Rożniatowie;
p) na Czeczwie:
w Monastercu;
q) na Bystrzycy:
w Jezupolu;
r) na Strypie:
w Burkanowie;
s) na Serecie:
w Berezowicy wielkiej i Janowie;
t) na Prucie:
w Zabłotowie i Śniatynie.

7. Pomiary hydrometryczne wykonano.

a) na Wiśle w miejscowościach:	
Przylasek wyciąski-Pasternik 19. czerwca	1
Morsko-Popędzyna 20. czerwca	1
Nowe miasto-Borusowa 17. lipca	1
Pawłów 19. lipca	1
Niekurza-Ostrówek 20. lipca	1
Niekurza-Niziny 22. lipca	1
Mścijów-Dąbrowa wrzawska 24. lipca	1
Szczytniki-Witkowice 25. lipca	1
b) na Sole w miejscowościach:	
Milówka 23. września	1
Cięcina 25. września	1
Zabłocie 77. września	1
Czernichów 2. października	1
Kęty 4. października	1
Oświęcim 7. października	1
c) na Koszarawie:	
Świnna 30. września	1
d) na Łomnicy w miejscowościach:	
Podluty 22. i 23. października	2
Perehińsko 25. października	1
Równia 15. i 29. października	2
Wistowa 4. listopada	1
Pukasowce	1
f) na Czeczwie:	
w Monastercu 17. października	1
g) na Dubie:	
w Rożniatowie 19. października	1
razem	24 pomiarów.

8. Elaboraty hydrometryczne.

Opracowano dla:

a) Wisły od ujścia Przemszy do Popowic w ilości	34
b) Soły od Rajczy do ujścia z Koszarawą	8
c) Wisłoki od Żmigrodu do ujścia z dopływami	19
d) Przemszy, Skawy, Raby, Nidy, Dunajca i Sanu	6
Razem . .	67

Wykreślono krzywe przepływu wody dla poszczególnych przekrojów Wisły od Niepołomic do Popowic i przekroje poprzeczne Wisły od ujścia Przemszy do Popowic na podstawie zdjęć z r. 1900 w ilości 1604,

wreszcie profil podłużny Wisły na powyższej przestrzeni na podstawie niwelacyi ustalonego zwierciadła wody z r. 1900.

Uzupełniono nowe zdjęcie sytuacyi Wisły od Niepołomic do Popowic w skali 1:5000 i wkreślono na niej izolaty.

9. Pisma urzędowe — korespondencya.

Z nadesłanych do protokołu c. k. Krajowego Oddziału hydrograficznego w roku 1901, — 15.413 pism, sprawozdań, raportów, przypomnień urzędowych, zaprotokołowano i załatwiono 2368 exhibitów i uskuteczniono 12.009 ekspedycyj, w których mieści się 709 przesyłek pieniężnych.

Oprócz tych 2368 exhibitów Oddziału hydrograficznego załatwiono 96 exhibitów c. k. Namiestnictwa.

10. Personal techniczny i kancelaryjny Oddziału.

Personal techniczny składał się z 1 nadinżyniera, 2 c. k. inżynierów (z tych 1 przez 3 miesiące), 2 c. k. adjunktów budownictwa (z tych 1 przez 5 miesięcy), 1 c. k. praktykanta budownictwa i 3 pomocników technicznych, którzy pobierali swe płace wyłącznie z funduszów państwowych.

Na czynności komisyjne urzędników technicznych przypada 207 dni.

Oprócz powyższego personalu było zajętych 2 c. k. asystentów i 8 pomocników technicznych i kancelaryjnych robotami manipulacyjnemi, sporządzaniem grafikonów, kopiowaniem planów, zestawieniem dat statystycznych, wykonywaniem tygodniowych map śniegowych i innemi czynnościami.

11. Koszta służby hydrograficznej w r. 1901.

A. Wydatki pokryte przez c. k. Namiestnictwo, względnie przez c. k. Centralne Biuro hydrograficzne na rachunek dotacyi funduszu hydrograficznego:

1.	Urządzenie stacyi ombrometrycznych . . , .	450 K.	88 h.
2.	Utrzymanie „ „	267 „	39 „
3.	Remuneracye obserwatorów stacyi ombrometrycznych .	11.125 „	— „
4.	Remuneracye obserwatorów stacyi wodoskazowych .	4.621 „	84 „
5.	Ryczałty przyznane obserwatorom na pokrycie kosztów posłańca pocztowego	491 „	12 „
6.	Płace 2 asystentów	3.920 „	— „
7.	Dyurna pomocników techn. i kancelaryjn. . . .	13.755 „	75 „
8.	Publikacye tygodniowych map i raportów śniegowych .	702 „	— „
9.	Druki dla obserwatorów i dla c. k. Krajowego Oddziału hydrografigznego	1.563 „	— „

10.	Utrzymanie biura	661 K. 85 g.
11.	Płaca woźnego	956 „ 08 „
12.	Zakupno przyborów rysunkowych i kancelaryjnych .	742 „ 74 „
13.	Udział w kosztach publikacyi Centralnego Biura hydrograficznego	9.492 „ 32 „
14.	Zakupno dzieł technicznych	194 „ 72 „
15.	Koszta pomiarów hydrometrycznych na Wiśle, Sole i Łomnicy . . . . . . , . . .	5.398 „ 64 „
16.	Różne wydatki	623 „ 24 „
	Razem . .	54.966 K. 58 g.

Do pozycyi 3 i 4 c. k. Krajowy Oddział hydrograficzny nadmienia. iż w roku 1901 przyznano:

2	obserwatorom	ombrometrycznym	po 12 K.	24 K. — gr.
174	„	„	„ 24 „	4.176 „ — „
1	„	„	„ 30 „	30 „ — „
2	„	„	„ 32 „	64 „ — „
130	„	„	„ 36 „	4.680 „ — „
7	„	„	„ 40 „	280 „ — „
42	„	„	„ 48 „ . : . . .	2.016 „ — „
7	„	„	„ 50 „	350 „ — „
4	„	„	„ 60 „	240 „ — „
369	obserwatorom przyznano razem		. . . .	11.860 K. — gr.

rzeczywisty zaś wydatek w roku 1901 wynosił z tego tytułu . . . 11.125 „ — „

zaś 2	obserwatorom	wodoskazowym	po 12 K.	24 „ — „
1	„	„	„ 20 „	20 „ — „
75	„	„	„ 24 „	1.800 „ — „
23	„	„	„ 36 „	828 „ — „
11	„	„	„ 40 „	440 „ — „
1	„	„	„ 42 „	42 „ — „
1	„	„	„ 43 „ 20 g.	43 „ 20 „
72	„	„	„ 48 „	3.456 „ — „
1	„	„	„ 50 „	50 „ — „
4	„	„	„ 60 „	240 „ — „
1	„	„	„ 72 „ , ...	72 „ — „
192	obserwatorom przyznano razem		. . . .	7.015 K. 20 gr.

rzeczywisty zaś wydatek w roku 1901 wynosił:

B. Wydatki pokryte przez c. k. Namiestnictwo z funduszu wodnego:

1.	Koszta urządzenia i utrzymania wodoskazów . .	3.749 K. 61 gr.
2.	Zakupno reperów żelaznych dla ustalenia przekrojów hydrometrycznych i wodoskazów	795 „ — „
	Razem . .	4.544 K. 61 gr.
do tego wydatki ad A.	. . . .	54.966 K. 58 gr.
	Ogółem . .	59.511 K. 19 gr.

Do tych kosztów przyczynił się Wydział krajowy zasiłkiem asygnowanym odezwą z 7. lutego 1902 l. 5.247 (l. Namiestnictwa 20.777/902) w kwocie . . . . 14.616 K. 42 gr.

resztę w kwocie . . . . 44.894 K. 77 gr.

pokrył przeto państwowy fundusz hydrograficzny i wodny.

Wykaz fabryk drenów, którym została wy-

oraz wykaz ilości wyprodukowanych i sprze-

Liczba porząd.	Miejscowość i nazwisko właściciela fabryki	Powiat	wyprodukowano o śre-			
			4 cm	5 cm	8 cm	10 cm
1	Balice, Bronisław Skibniewski .	Mościska	—	—	—	—
2	Bełzec, Wiktor Jasiński . . .	Złoczów	—	—	8.000	—
3	Bereźnica król., St. Pawlikowski .	Żydaczów	1.620	122.820	12.189	4.190
4	Biegonice, T. Kwieciński . . .	Nowy Sącz	25.000	140.000	15.000	6.000
5	Bierzanów, Karol Czecz . . .	Wieliczka	45.000	21.000	7.000	2.800
6	Busk, JE. Kaz. hr. Badeni . .	Kamionka str.	—	239.000	11.000	8.500
7	Byszów, Edwin br. Hohendorff .	Podhajce	—	—	—	—
8	Błożew, Stanisław Agopsowicz .	Stary Sambor	—	—	—	—
9	Cewków, Stanisław Jędrzejowicz .	Cieszanów	—	65.191	3.150	1.470
10	Cieszanów, Jan Gnoiński . . .	Cieszanów	75.000	—	—	—
11	Czarnołożce, Róża Puzynina . .	Tłumacz	30.000	45.000	3.500	1.800
12	Czermna, Stanisław Zaykowski .	Jasło	—	—	—	—
13	Czudec, Olga Wiktorowa . . .	Strzyżów	116.000	39.300	14.900	6.800
14	Czyżki, Maryan hr. Łoś . . .	Sambor	—	—	—	—
15	Dobrzechów, Rom. hr. Michałowski	Rzeszów	80.000	—	—	—
16	Dołpotów, Francisz. Rozwadowski	Kałusz	40.000	20.000	8.000	7.000
17	Dubowica, Henryk Mierzeński .	Kałusz	—	—	—	—
18	Dydiatycze, Stan. Brykczyński .	Mościska	—	197.600	18.770	5.400
19	Dynów, Stefan Trzecieski . . .	Brzozów	—	94.850	9.410	1.720
20	Gliniany, Fr. hr. Potulicki . . .	Przemyślany	—	—	—	—
21	Harta, Zdzisław Skrzyński . .	Brzozów	—	163.488	20.720	3.753
22	Honiatycze, kapituła rz. kat. Lwów	Rudki	—	104.000	8.500	4.000
23	Hruszów, Ludomił Morawski . .	Jaworów	40.000	25.000	10.000	4.000
24	Hujcze, Zdzisław Obertyński . .	Rawa	—	180.000	10.000	4.000
25	Huta komorowska, Ad. Kozłowiecki	Kolbuszowa	—	—	—	—
25*a*	Jasionów, Feliks Gniewosz . .	Brody	—	3.500	3.500	1.500
26	Jarosław, Teofil Kosiński . . .	Jarosław	—	—	—	—
27	Kalników, Bolesław Orzechowicz .	Mościska	—	—	—	—
28	Kołomyja, kr. szk. garncarska .	Kołomyja	—	—	—	—
29	Konty, Aniela Gniewoszowa . .	Złoczów	—	—	—	—
30	Kostarowce, spadkob. śp. Duklana Słoneckiego	Sanok	—	—	—	—
31	Kozy, Herman Czecz	Biała	25.000	7.000	3.000	—
32	Krzywaczka, Wincenty Schmidt .	Myślenice	—	—	—	—
33	Leszczowate, Wincenty Kraiński .	Lisko	20.000	12.000	2.500	—
34	Lubaczów, M. hr. Gołuchowska .	Cieszanów	—	143.000	4.000	2.000
35	Lwów, Józef Schirmer	Lwów	—	3.600	1.400	—
36	Łąkta górna, dr. Klem. Rutowski	Bochnia	—	—	—	—
37	Łętownia, Stanisław hr. Tarnowski	Nisko	—	—	—	—
38	Miżyniec, M. ks. Lubomirska . .	Dobromil	—	125.600	2.300	2.100
39	Nadyby, Władysław Tchórznicki .	Sambor	21.500	25.800	2.200	900

L. 92.425/02.

pożyczoną prasa drenarska z przyborami

danych rurek drenowych w roku 1901.

drenów dnicy		Sprzedano drenów o średnicy						Uwaga
13 cm	15 cm	4 cm	5 cm	8 cm	10 cm	13 cm	15 cm	
—	—	—	86.000	8.800	500	500	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	
2.620	564	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozycyi
5.000	—	20.000	123.000	10.000	5.500	2,000	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Sprzedano 1/4 część produkcyi
9.000	10.000	—	—	—	—	—	—	Rurek użyto na własną potrzebę
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Nie rozpoczęto
2.275	1.217	—	—	—	—	—	—	Rurek użyto na własną potrzebę
—	—	—	—	—	—	—	—	
2.200	1.800	—	—	—	—	—	—	Użyto na własną potrzebę
—	—	—	—	—	—	—	—	
3.950	—	48.800	5.600	6.700	1.000	100	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozycyi
4.000	4.000	—	—	—	—	—	—	Ilości sprzed. rurek nie wyszczeg.
—	—	—	—	—	—	—	—	
1.910	1.330	—	94.800	10.170	3.710	750	—	
560	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozycyi
—	—	—	—	—	—	—	—	Rurek użyto na własną potrzebę
1.500	1.000	—	—	400	100	—	—	
1.500	1.000	128.000	12.300	8.800	4.800	4,000	800	
4.000	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozycyi
—	—	—	—	—	—	—	—	
1.500	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Nie rozpoczęto
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano da dyspozycyi
—	—	—	—	—	—	—	—	Nie rozpoczęto
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozycyi
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozycyi
—	—	—	—	—	—	—	—	Sprzedano ogółem
1.000	—	—	—	—	—	—	—	2000—3000 szt. drenów
1.100	370	—	1.540	—	—	700	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Nie rozpoczęto
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozycyi
—	—	—	3.800	1.100	300	—	—	

Liczba porząd.	Miejscowość i nazwisko właściciela fabryki	Powiat	wyprodukowano o śre-			
			4 cm	5 cm	8 cm	10 cm
40	Nart, Stanisław Dolański . . .	Nisko	—	69.300	3.150	1.000
41	Niemstów, Ludw. hr. Wattmann .	Cieszanów	—	192.500	22.250	8.150
42	Oblaszki, spadk. dr. Rettingera .	Chrzanów	—	—	—	—
43	Oleszyce, Władysław ks. Sapieha	Cieszanów	54.850	21.200	5.280	3.500
44	Pawełcze, Karol Mencel . . .	Stanisławów	81.000	44.000	1.000	1.500
45	Pawłosiów, Stan. hr. Siemieński .	Jarosław	—	182.500	26.100	3.065
46	Pełkinie, Witołd ks. Czartoryski	Jarosław	—	—	—	—
47	Podlipce, Roman Treter . . .	Złoczów	—	—	—	—
48	Podwysokie, Józef Giżowski . .	Rudki	—	—	—	—
49	Potok złoty, Włodz. Gniewosz .	Buczacz	86.000	12.000	1.200	200
50	Przeworsk, ord. ks. Lubomirskich	Przeworsk	—	360.000	20.000	10.000
51	Radłów, Henryk Dolański . . .	Brzesko	—	75.600	10.421	3.377
52	Rogóżno, Franciszek Czosnowski .	Jaworów	—	95.400	7.898	3.483
53	Siary, Władysław Dębowski . .	Gorlice	—	—	—	—
54	Siedliska, Jan Gorayski . . .	Pilzno	—	—	—	—
55	Sławentyn, Juliusz Gołębski . .	Podhajce	154.429	28.570	7.740	2.175
56	Straszęcin, Julian Bielański . .	Ropczyce	—	—	—	—
57	Streptów, Jan Paygert	Kamionka str.	—	—	—	—
58	Strupków, Zygmunt Regenstreif .	Nadwórna	160.000	10.000	7.000	10.000
59	Stubno, Józef Myszkowski . . .	Przemyśl	—	189.200	18.150	15.880
60	Werynia, Janusz hr. Tyszkiewicz .	Kolbuszowa	—	14.000	2.000	125
61	Wierzchnia polna, Dr. St. Bieliński	Kałusz	113.000	13.000	1.100	400
62	Witkowice, Józef Michałowski .	Ropczyce	—	—	—	—
63	Wysocko, St. hr. Zamojskiego spadk.	Jarosław	—	94.800	7.485	8.020
64	Załucze, Eug. Krzysztofowicz . .	Śniatyn	55.000	25.000	8.000	2.500
65	Zassów, Tadeusz hr. Łubieński .	Pilzno	—	—	—	—
66	Zawadów, Marya Wal. Gordon i sp.	Stryj	9.000	51.500	2.000	500
67	Żełdec, Robert Thom	Żółkiew	—	—	—	—
68	Żyrawa, Witołd Czajkowski . .	Żydaczów	—	—	—	—

drenów dnicy 13 cm	15 cm	Sprzedano drenów o średnicy 4 cm	5 cm	8 cm	10 cm	13 cm	15 cm	Uwaga
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Rurki zużyto na własną potrzebę
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozycyi
—	—	—	—	—	—	—	—	Rurki użyto na własną potrzebę
600	—	—	—	—	—	—	—	{ Sprzedano 950 rurek
700	—	—	26.100	2.100	615	520	—	(kalibru nie podano)
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozycyi
—	—	—	—	—	—	—	—	W r. 1901 z powodu zapasu z r. 1901 rurek nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dysp.
—	—	—	—	—	—	—	—	
3.500	—	—	—	—	—	—	—	} Rurki zużyto na własną
5.496	1.321	—	—	—	—	—	—	potrzebę
520	—	—	—	—	—	—	—	Pokryto własną potrzebę
—	—	—	—	—	—	—	—	W r. 1901 rurek nie wyrabiano, prasę oddano do dyspozycyi
—	—	—	—	—	—	—	—	W r. 1901 rurek nie
800	700	27.050	8.400	1.990	—	—	900	[wyrabiano
—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę oddano do dyspozyc.
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	4.400	9.500	1.400	800	100	—	300	
7.650	—	—	124.600	10.460	8.990	4.476	—	
—	—	—	—	200	100	—	—	
—	200	—	—	—	—	—	—	
—	—	5.300	16.500	3.500	2.000	—	—	Produkcyi nie wyszczeg.
—	—	—	—	—	160	—	—	
6.000	3.800	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyszczeg. produkcyi
—	1.000	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	Nie rozpoczęto

Ustawa.

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Błotni z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Błotni z dopływami w powiatach Sokalskim, Żółkiewskim i Rawskim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1902 preliminujący koszta robót na 1,288.000 Koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. dz. u. p. nr. 116. bezwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. dz. u. kraj. nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administracyę państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a) b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem, iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedynczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przytem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892. dz. u. kraj. nr. 43;

3. z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych tego przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 8. do sprawozdania Wydziału kraj. l. 92.425/02

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu i zalesieniu debr w gminie Zniesienie powiatu Lwowskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie i zalesienie debr w gminie Zniesienie powiatu Lwowskiego ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z r. 1901, który preliminuje koszta robót na 160.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy ma się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu pięciu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu pięciu procent preliminowanych kosztów;

c) państwowa dotacya kolejowa z kredytów zezwolonych ustawą z d. 6. czerwca 1901. Dz. u. p. Nr. 63. resztą (30%) preliminowanych kosztów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania robót, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38. w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą, lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniony według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 9 do sprawozdania Wydziału kraj. l. 92.425/02.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu i zalesieniu debr w gminie Mikołajów powiatu Żydaczowskiego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie i zalesienie debr w gminie Mikołajów powiatu Żydaczowskiego ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z roku 1901, ktory preliminuje koszta robót na 140.500 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy ma się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów;

c) gmina Mikołajów powiatu Żydaczowskiego resztą preliminowanych kosztów.

§. 4.

Datki kraju, państwa i interesowanej gminy mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy, tudzież wpływu Administracyi państwa i gminy interesowanej na tok spraw technicznych i ekonomicznych, przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 6.

Koszta utrzymania wykonanych zabudowań i zalesień ponosić będzie gmina Mikołajów powiatu Żydaczowskiego.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.